

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Konjunkturbilde for Trøndelag 2023

INDIKATORNOTAT NÆRINGSUTVIKLING I TRØNDELAG

Dette notatet inneholder et sett med indikatorer som har til hensikt å beskrive utviklingen i Trøndersk næringsliv i året som har gått. Utviklingen i indikatorene vil bli målt årlig.

Notatet er skrevet i forbindelse med rapportering til Verdiskapingsstrategi for Trøndelag og regionale utviklingsmidler 2023

Innholdsfortegnelse

Del 1. Bærekraftig verdiskaping

1.1 Sysselsetting

1.2 Verdiskaping

1.3 Klimagassutslipp

1.4 Foretak og virksomheter

1.5 Areal

1.6 Arbeidsstyrken

Del 2. Internasjonal konkurransevne

2.1 Kompetanse

2.2 FOU

2.3 Eksport

2.4 Trøndelags posisjon

2.5 Lønnsomhet

Del 3. Konjunkturutvikling

3.1 Konjunkturtendens

3.2 Styringsrente

3.3 Regionalt nettverk

3.4 BNP nasjonalt

3.5 NHOs medlemsundersøkelse

Del 1. Bærekraftig verdiskaping

Totalt var det 247 969 sysselsatte i Trøndelag per 4. kvartal 2023. Det var 150 405 sysselsatte i privat sektor, som utgjør 60,7 % av sysselsetningen. I 2023 økte sysselsetningen i Trøndelag med 0,6 % eller 1 416 sysselsatte. Sysselsetningen i privat sektor økte med 0,2 % eller 338 sysselsatte.

Det er en nedgang i andelen som står utenfor arbeid og utdanning.

Den totale verdiskapingen i Trøndelag i 2021 var på 239,3 milliarder kr. Noe som er en økning på 4,5 % fra foregående år og en økning på 2,9 % fra tre år tidligere.

Det samlede klimagassutslippet i Trøndelag var på ca. 3,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2022. Utslippene økte med 66 400 tonn CO₂-ekv eller 2,1 % i 2022. Økningen kommer blant annet som følge av økt aktivitet i industrien. Industrien sto for nesten hele av utslippøkningen i 2022.

De fleste virksomhetene i Trøndelag er forholdsvis små, 90 % har færre enn 10 ansatte og de fleste av de igjen er enkeltpersonforetak. I løpet av 2023 så økte antall registrerte virksomheter i Trøndelag med 1,0 %. Antall virksomheter med ansatte gikk imidlertid ned med -0,4%. I løpet av de siste 3 årene har antall virksomheter økt med 6,5 %, antall virksomheter med ansatte har økt med 1,6 %.

Antall konkurser i Trøndelag økte betydelig i 2021, og er nesten tilbake på 2019-nivået etter år med lite konkurser etter koronapandemien.

* Endring vises i volumjusterte verdier, justert for inflasjon
** Endring vises i nominelle verdier, Ikke justert for inflasjon
PP. Prosentpoeng

Indikatorer: Bærekraftig verdiskaping

Sysselsetting

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Antall sysselsatte	247 969	2023	↑ 0,6 %	↑ 5,6 %	SSB Tabell: 07984
Antall sysselsatte i privat sektor	150 405	2023	↑ 0,2 %	↑ 6,2 %	SSB Tabell: 13472
Sysselsetningsgrad (15-74 år)	69,2 %	2023	↓ -0,3 pp.	↑ 2,0 pp.	SSB Tabell: 06445

Verdiskaping

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Verdiskaping (mill. kr)*	239 311	2021	↑ 4,5 %	↑ 2,9 %	SSB Tabell: 09391
Bruttoinvestering fast realkapital. (mill. kr)**	74 805	2021	↑ 2,1 %	↑ 7,9 %	SSB Tabell: 09391
Disponibel inntekt i husholdningene. (mill. kr)**	142 461	2021	↑ 6,6 %	↑ 14,5 %	SSB Tabell: 09797
Lønnskostnader. (mill. kr)**	149 449	2021	↑ 5,5 %	↑ 13,4 %	SSB Tabell: 09391

Klimagassutslipp

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Utslipp av klimagasser (tonn CO ₂ -ekv.)	3 300 656	2022	↑ 2,1 %	↑ 4,0 %	Miljødirektoratet
Karbonproduktivitet (mill. kr/ 1000 tonn CO ₂)*	74,0	2021	↑ 0,9 %	↑ 1,9 %	SSB 09391, Miljødir.
Utslipp per innbygger (tonn CO ₂ -ekv.)	7,0	2022	↑ 1,4 %	↑ 0,7 %	SSB 07459, Miljødir.

Foretak og virksomheter

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Antall virksomheter	55 116	2024	↑ 1,0 %	↑ 6,5 %	SSB Tabell: 10308
Antall nyetableringer (foretak)	5 275	2023	↓ -5,0 %	↓ -2,1 %	SSB Tabell: 08076
Opne konkurser	315	2023	↑ 38,8 %	↑ 20,7 %	SSB Tabell: 12972
Nyetableringer som overlever 5 år	28,9 %	2016-2021	↓ -1,7 pp.	↓ -4,4 pp.	SSB Tabell: 13701

Areal

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Arealbruk til næring, off. og priv. tjen (km ²)	54,40	2023	↑ 1,8 %	↑ 12,7 %	SSB Tabell: 09594
Bebyggd område for landbruk og fiske (km ²)	70,55	2023	↓ -0,3 %	↑ 0,1 %	SSB Tabell: 09594
Jordbruksareal (km ²)	1 790,00	2023	↑ 0,1 %	↑ 0,1 %	SSB Tabell: 09594
Omdisponering av dyrka jord (dekar)	458	2022	↑ 19,0 %	↓ -42,4 %	SSB Tabell: 06194

Arbeidsstyrken

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Befolkning i arbeidsaktuell alder (20-66 år)	294 455	2024	↑ 0,7 %	↑ 2,1 %	SSB Tabell: 07459
Forsørgerevne (20-66 år / 67 år og eldre)	3,61	2024	↓ -1,8 %	↓ -5,0 %	SSB Tabell: 07459
Andel ikke i arbeid og utdanning (30-61 år)	14,7 %	2022	↓ -0,2 pp.	↓ -0,4 pp.	SSB Tabell: 13563
Andel ikke i arbeid og utdanning (15-29 år)	9,3 %	2022	0,0 pp.	↓ -1,0 pp.	SSB Tabell: 13563
Andel personer i vedvarende lavinntekt	8,9 %	2020-2022	↓ -0,4 pp.	↓ -0,2 pp.	SSB Tabell: 12944

1.1 Sysselsetting

Sysselsetting

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Antall sysselsatte	247 969	2023	↑ 0,6 %	↑ 5,6 %
Antall sysselsatte i privat sektor	150 405	2023	↑ 0,2 %	↑ 6,2 %
Sysselsetningsgrad (15-74 år)	69,2 %	2023	↓ -0,3 pp.	↑ 2,0 pp.

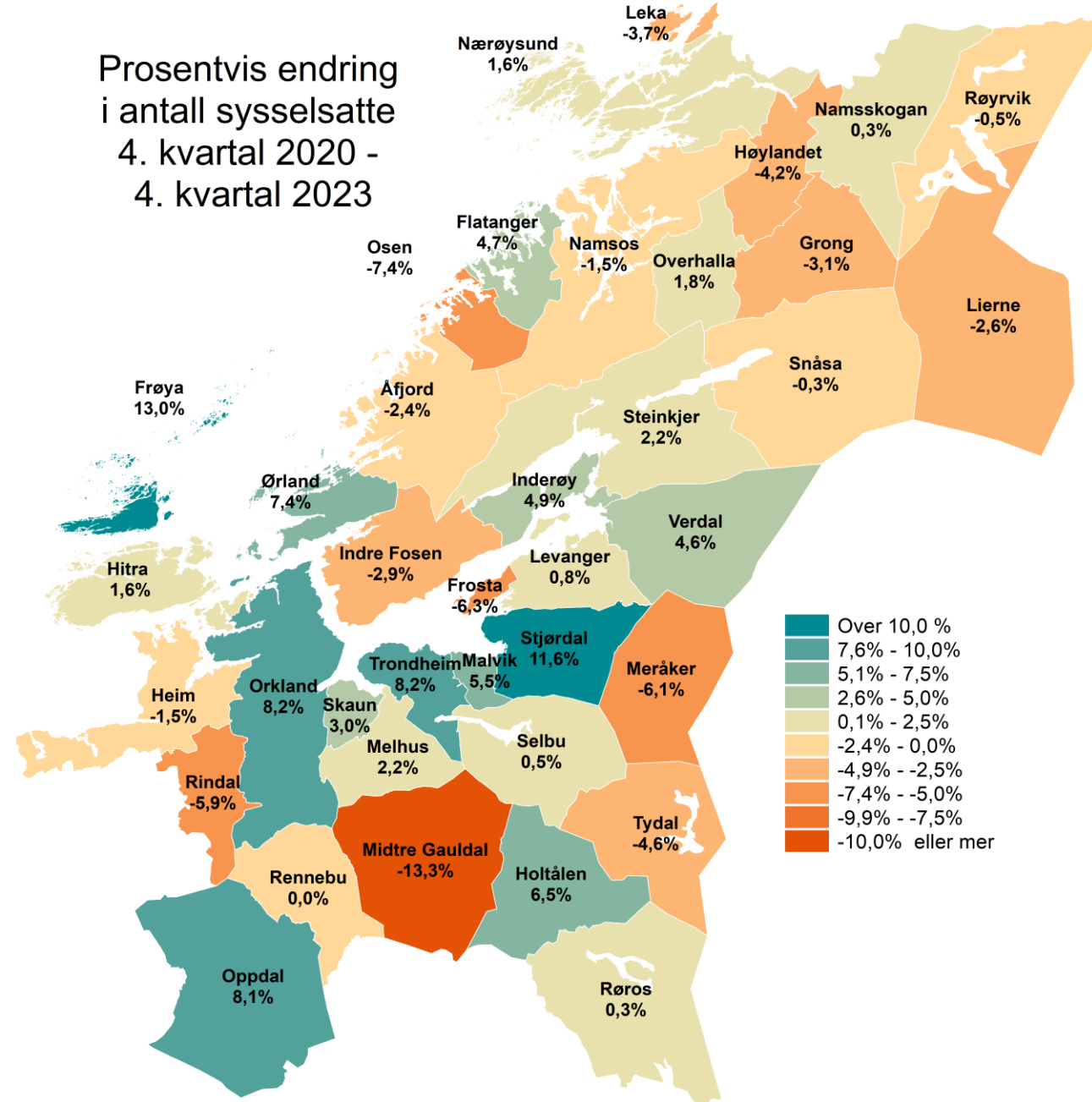
Totalt var det 247 969 sysselsatte i Trøndelag per 4. kvartal 2023. Det var 150 405 sysselsatte i privat sektor per 4. kvartal 2022, noe som utgjør 60,7 % av sysselsetningen. I 2023 økte sysselsetningen i Trøndelag med 0,6 % eller 1 416 sysselsatte. Sysselsetningen i privat sektor økte med 0,2 % eller 338 sysselsatte.

52,9 % av arbeidsplassene i Trøndelag er lokalisert i Trondheim. Trondheim har de siste 3 årene stått for ca. 75,7 % av sysselsetningsveksten i fylket.

På kartet til høyre vises sysselsetningsutviklingen i trønderske kommuner i perioden 4. kvartal 2020- 4. kvartal 2023. I tolkningen av tallene bør man huske at pandemien påvirket tallene for 2020, noe som gjøre enkelte kommuner som ble strekt rammet av pandemien får en høy vekst. Det gjelder blant annet Stjørdal og Oppdal som har mye aktivitet knyttet til reiseliv og transport.

Videre er flyttingen av Norsk Kylling fra Midtre Gauldal til Orkland i 2021 den største bidragsyteren til at sysselsetningen i Midtre Gauldal gikk ned med 13,3 % i perioden 2020-2023, mens sysselsetningen i Orkland økte med 8,2 % i samme periode.

Prosentvis endring i antall sysselsatte 4. kvartal 2020 - 4. kvartal 2023

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagital.no/statistikk/sysselsatte-etter-naering>

1.1 Sysselsetting

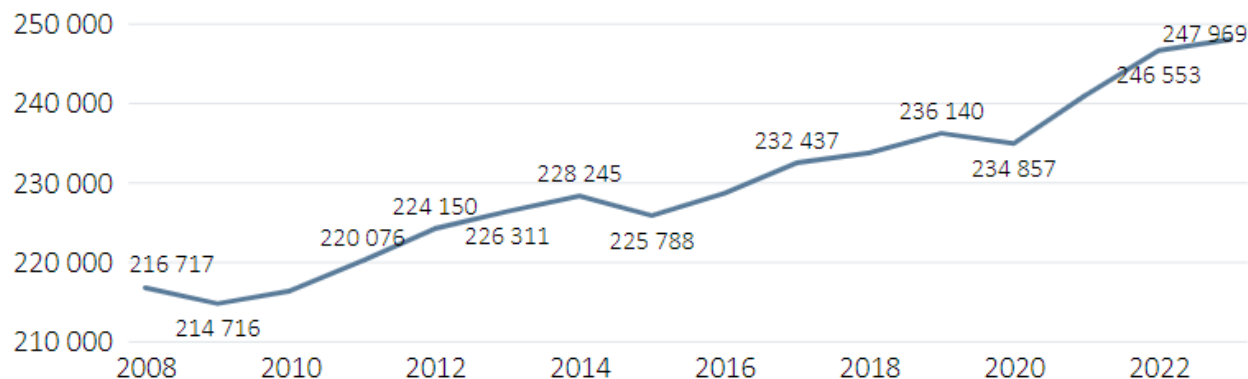
I perioden 2020-2023 så har sysselsettingsveksten i Trøndelag vært bredt fordelt, med vekst i alle 17 næringsgrupper. Målt i antall sysselsatte var det størst vekst i *Helse og- sosialtjenester* (+1 770 sysselsatte) og *Overnatting og serveringsvirksomhet* (+1 706 sysselsatte).

Økningen innen *Overnatting og serveringsvirksomhet* er ett resultat av at sysselsettingen i næringen har gått tilbake til normalen etter nedgangen som følge av pandemien i 2020. Veksten i sysselsatte innen *Helse- og sosialtjenester* fortsetter en lengere trend og er et resultat av at den demografiske utviklingen som har ført med seg større behov.

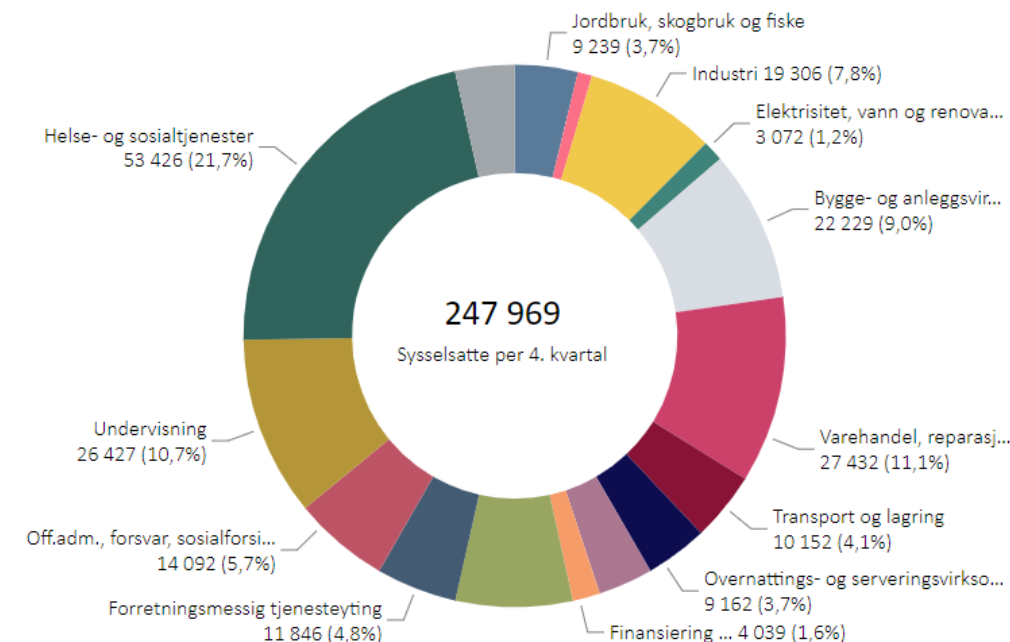
Prosentvis er det *Overnatting og serveringsvirksomhet* (+22,9 %) som har den største sysselsettingsveksten i perioden 2020-2023. Deretter kommer *Informasjon og kommunikasjonstjenester* som hadde en vekst på 18,4 %. Det kan være et tegn på at digitaliseringstrenden påvirker arbeidsmarkedet.

Varehandelen er næringen med lavest prosentvis vekst (+1,4 %) i perioden 2020-2023.

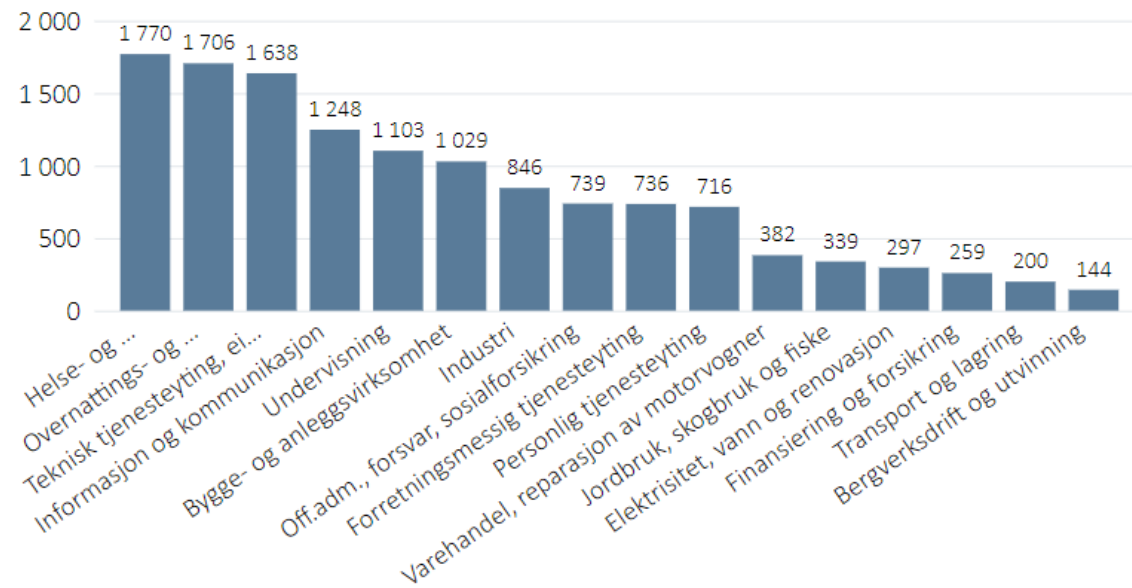
Sysselsatte i alle næringer i Trøndelag, 2008-2023

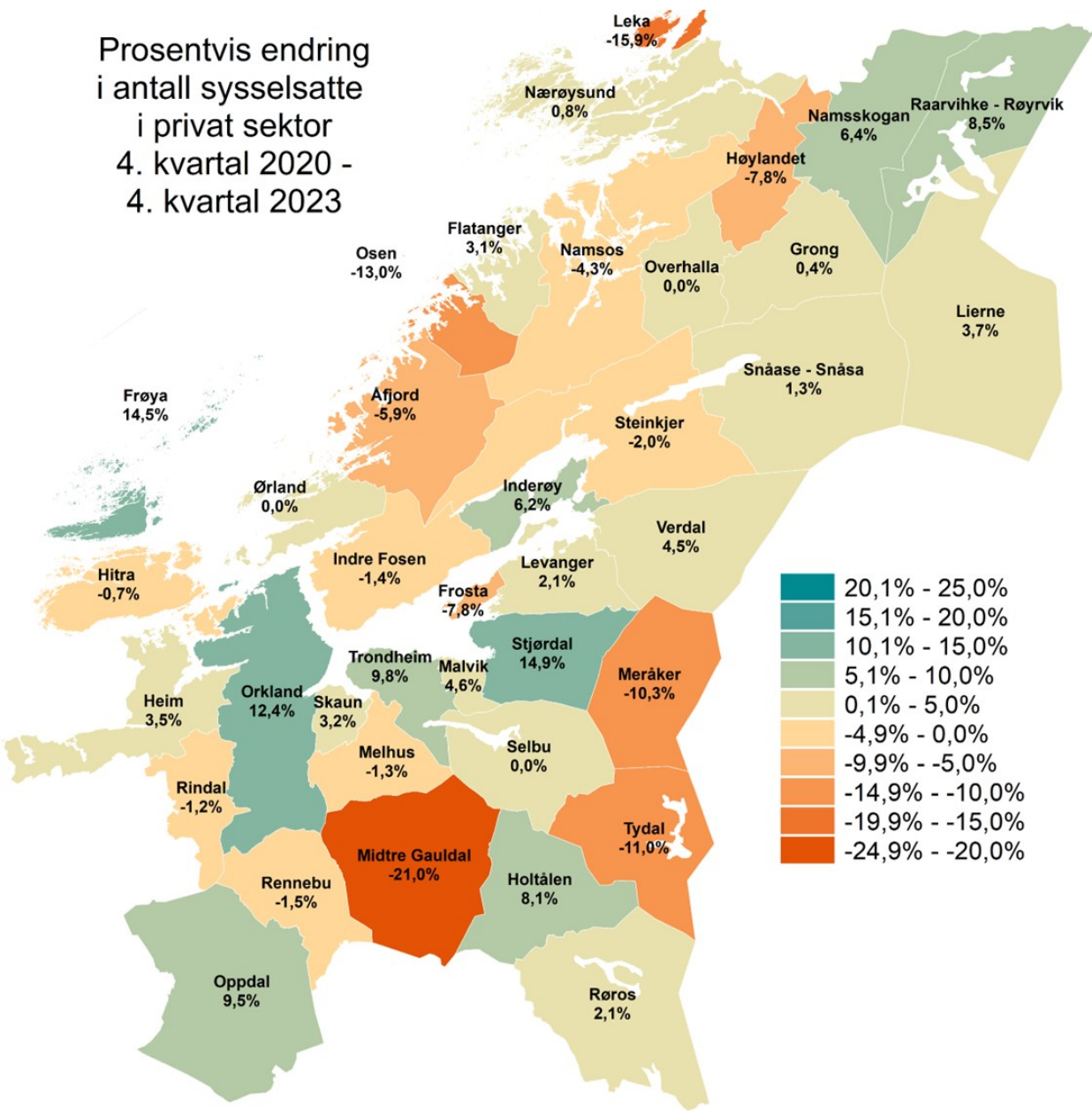
Sysselsatte etter næring i Trøndelag per 4. kvartal 2023

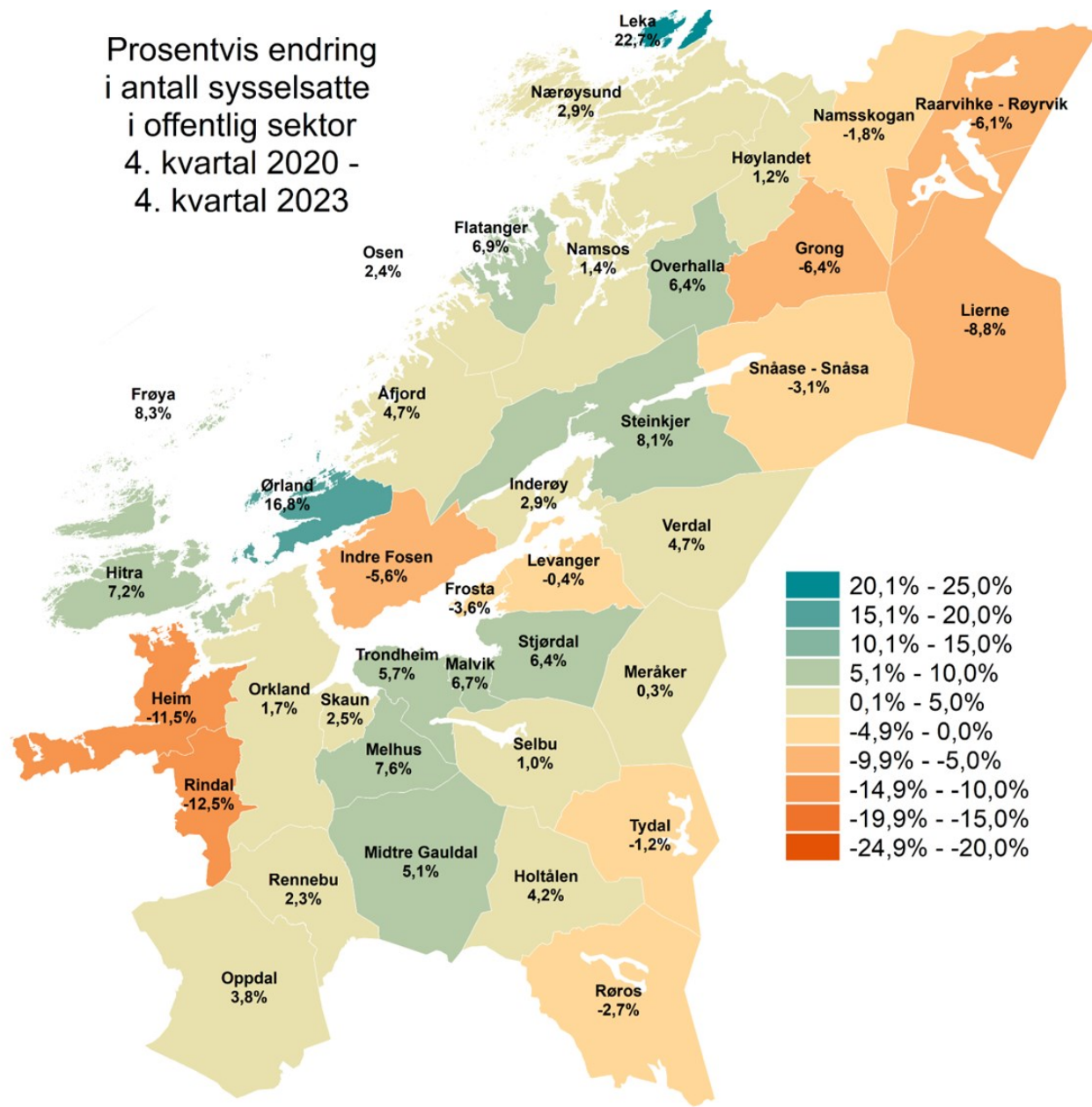
Endring i sysselsatte etter næring i Trøndelag, 2020 - 2023

Prosentvis endring
i antall sysselsatte
i privat sektor
4. kvartal 2020 -
4. kvartal 2023

Prosentvis endring
i antall sysselsatte
i offentlig sektor
4. kvartal 2020 -
4. kvartal 2023

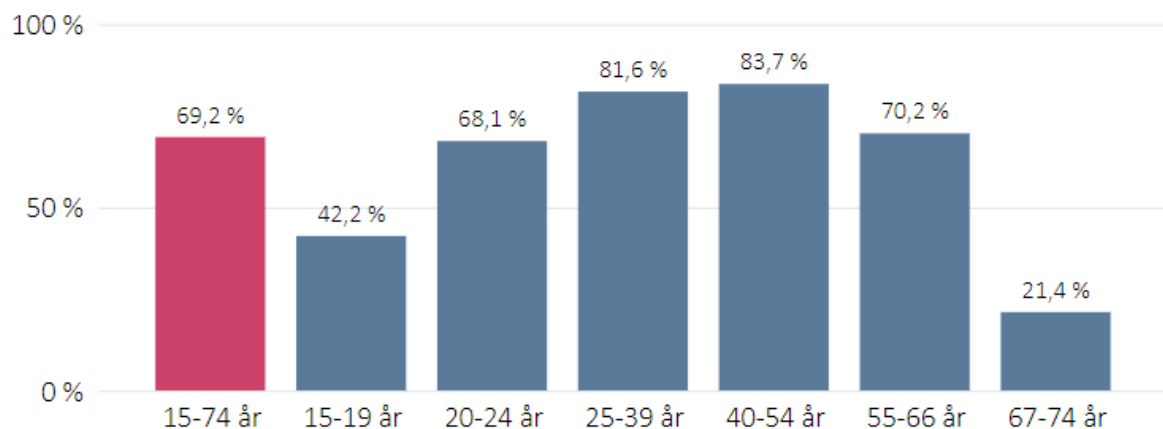

1.1 Sysselsetting

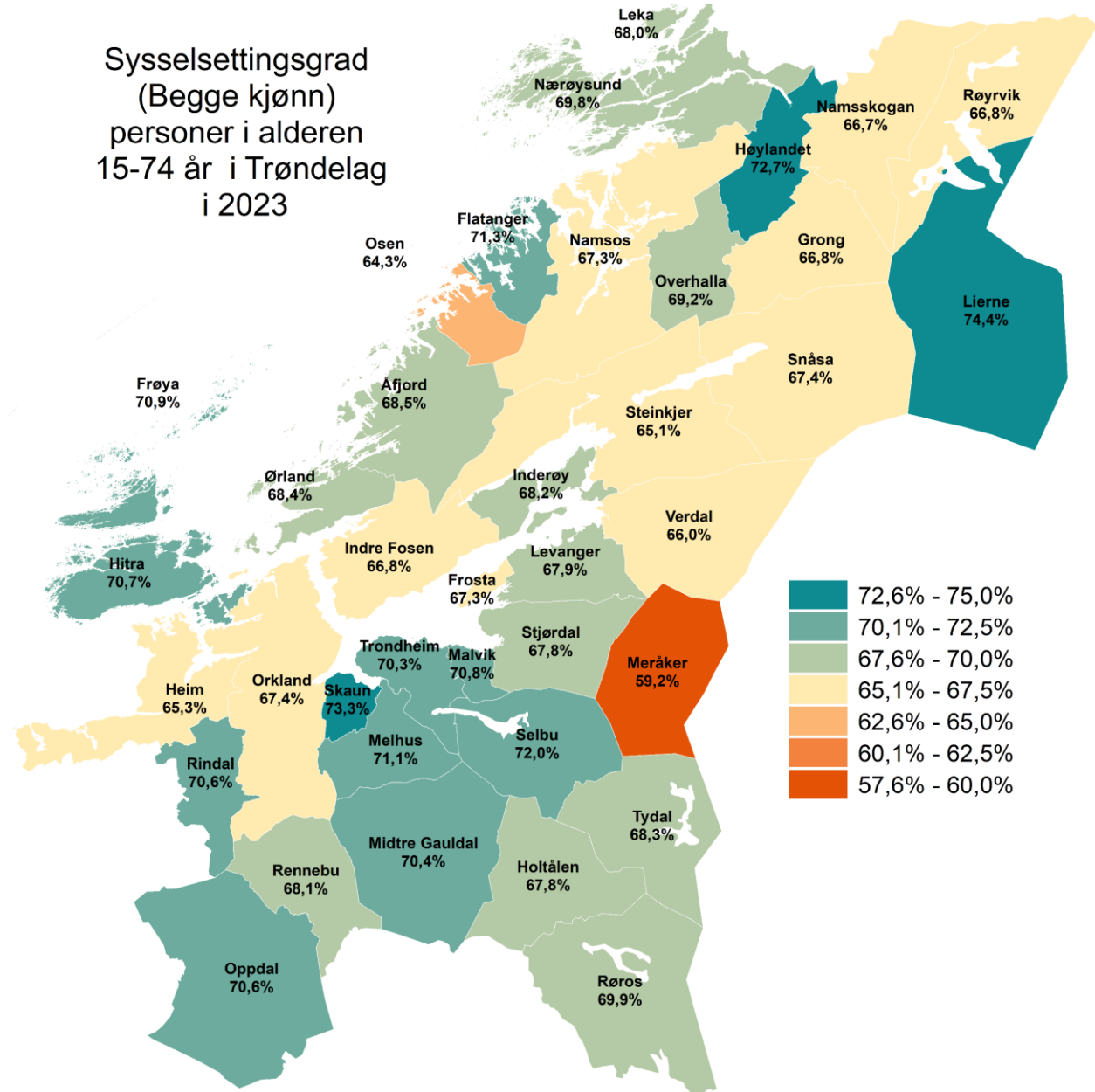
69,2 % av Trøndelags befolkning mellom 15 og 74 år var i arbeid per 4. kvartal 2023, noe som er høyere enn landssnittet på 68,6%. Sysselsettingsgraden gikk ned med 0,3 prosentpoeng det siste året, men er opp 3,0 prosentpoeng de siste 3 årene. Aldersgruppen 40-54 år hadde høyest sysselsettingsgrad med 83,7 %.

Blant kommunene i Trøndelag så varierte sysselsettingsgraden fra 59,2 % til 74,4 %. Sysselsettingsgraden kan til en viss grad påvirkes av alderssammensetningen i befolkningen. Kommuner som har en relativ stor andel av befolkningen i aldersgruppene 15 til 25 år eller 67 til 74 år vil få en lavere sysselsettingsgrad.

Andel sysselsatte (Begge kjønn) i Trøndelag i 2023 fordelt på alder

Sysselsettingsgrad (Begge kjønn) personer i alderen 15-74 år i Trøndelag i 2023

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagital.no/statistikk/sysselsettingsgrad>

1.2 Verdiskaping

Verdiskaping

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Verdiskaping (mill. kr)*	239 311	2021	↑ 4,5 %	↑ 2,9 %
Bruttoinvestering fast realkapital. (mill. kr)**	74 805	2021	↑ 2,1 %	↑ 7,9 %
Disponibel inntekt i husholdningene. (mill. kr)**	142 461	2021	↑ 6,6 %	↑ 14,5 %
Lønnskostnader. (mill. kr)**	149 449	2021	↑ 5,5 %	↑ 13,4 %

* Endring vises i volumjusterte verdier, justert for inflasjon

** Endring vises i nominelle verdier, Ikke justert for inflasjon

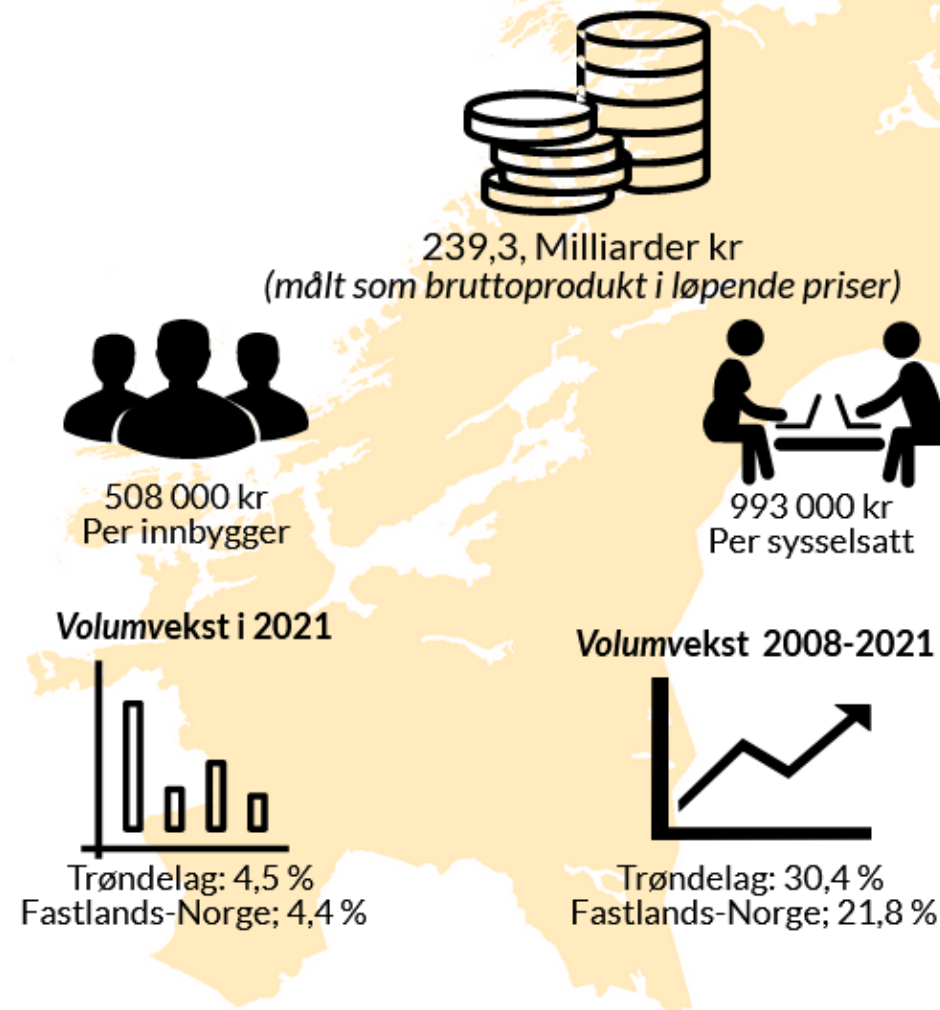
Den totale verdiskapingen i Trøndelag i 2021 var på 239,3 milliarder kr. Noe som er en økning på 4,5 % fra foregående år og en økning på 2,9 % fra tre år tidligere. Endringene er målt som volumendringer. Målt i løpende priser var det en vekst fra 2020 til 2021 på 7,7 %. Gjenhenting etter Covid-19 pandemien er hovedårsaken til at man fikk en så stor vekst i verdiskapingen i 2021.

Bruttoinvesteringene i fast realkapital i Trøndelag var på 74,8 milliarder kr i 2021. Målt i løpende priser så var dette en økning 2,1 % sammenlignet med foregående år.

Trønderske husholdningers disponible inntekt var i 2021 på 142,5 milliarder kr. Noe som målt i løpende priser er en økning på 6,6 % eller 8,8 milliarder kr.

De totale lønnskostnadene i den trønderske økonomien var på var på 149,4 milliarder kr i 2021, noe som målt i løpende priser er en økning på 5,5 % eller 7,8 milliarder kr.

Verdiskaping i Trøndelag i 2021

Om tallene: Tallene på verdiskaping på fylkesnivå publiseres med betydelig forsinkelse. 2021 tallene ble publisert i desember 2023.

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/verdiskaping>

1.2 Verdiskaping

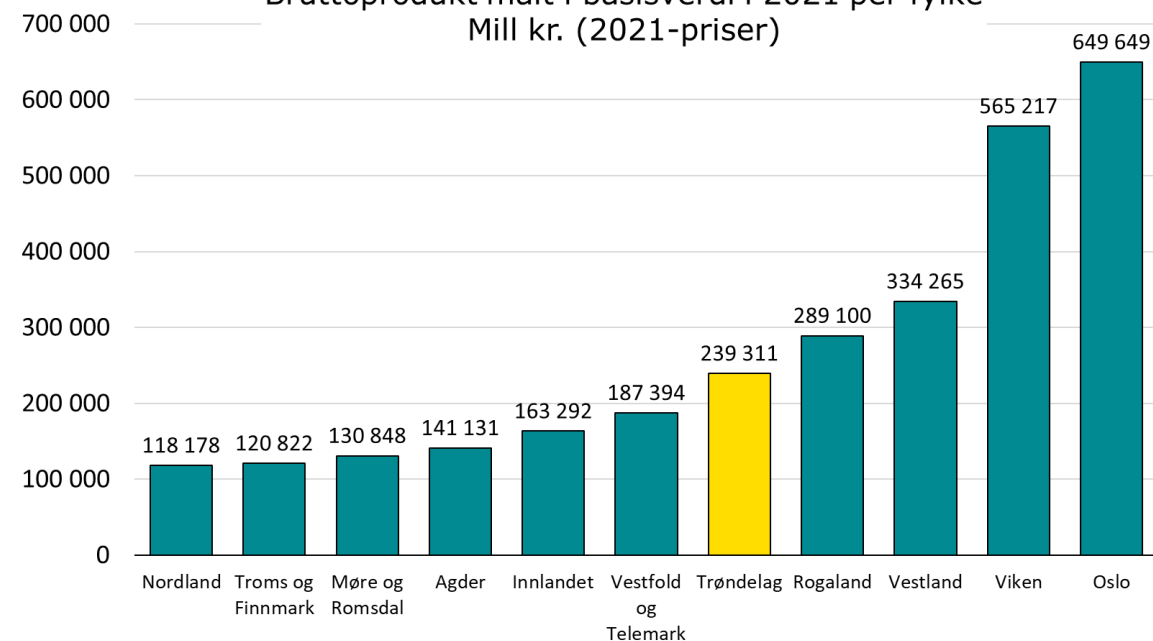
Økningen i verdiskaping i Trøndelag i 2021 var litt høyere enn snittet for landet (4,5 %). Verdiskapingen i Trøndelag har siden 2008 økt raskere enn snittet for de andre regionene i Norge. Trøndelags bruttoprodukt har økt med 30,4 % i perioden 2008-2021, mot 21,8 % for Fastlands-Norge. Blant regionene i Norge så er det kun Oslo (34,2 %) som har hatt en sterkere vekst i bruttoproduktet målt i volum siden 2008.

Trøndelag har hatt økonomisk vekst i 11 av 13 år i perioden 2008-2021, unntaket var i 2009 og 2020 når fylket fremdeles kjente på effektene av henholdsvis finanskrisen og koronapandemien. (Målt i løpende priser så steg imidlertid det nominelle bruttoproduktet for Trøndelag også i disse årene).

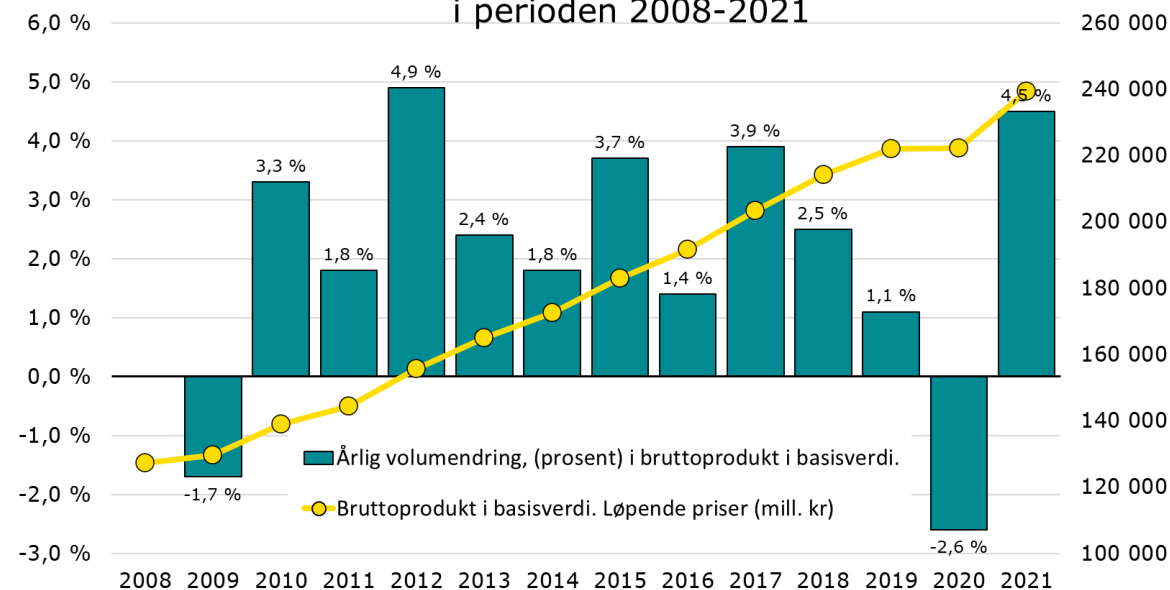
Den høyeste årlige volumendringen i bruttoprodukt i Trøndelag perioden 2008-2021 finner vi i 2012 og 2021 med vekst på henholdsvis 4,9 % og 4,5 %. Snittet for perioden er årlig volumendring på 2,1 % per år i Trøndelag.

Etter næring: Tjenesteytende næringer bidro med 73,8 % (176,7 milliarder kr) av verdiskapingen i Trøndelag i 2021, noe som er litt ned fra 74,5 % i 2020. Tjenesteytende næringer i privat sektor sto for 42,1 % (100,7 milliarder kr) av verdiskapingen, mens tjenesteytende næringer som hovedsakelig leveres i offentlig sektor sto for 31,7 % av verdiskapingen (75,9 milliarder kr). Industri, utvinning, vann og elektrisitetsforsyning sto for 14,4 % av verdiskapingen (34,4 milliarder kr) i 2021. Byggenæringen sto for 8,2 % (19,6 milliarder kr), mens primærnæringene sto for 3,6 % (8,7 milliarder kr) av verdiskapingen i Trøndelag.

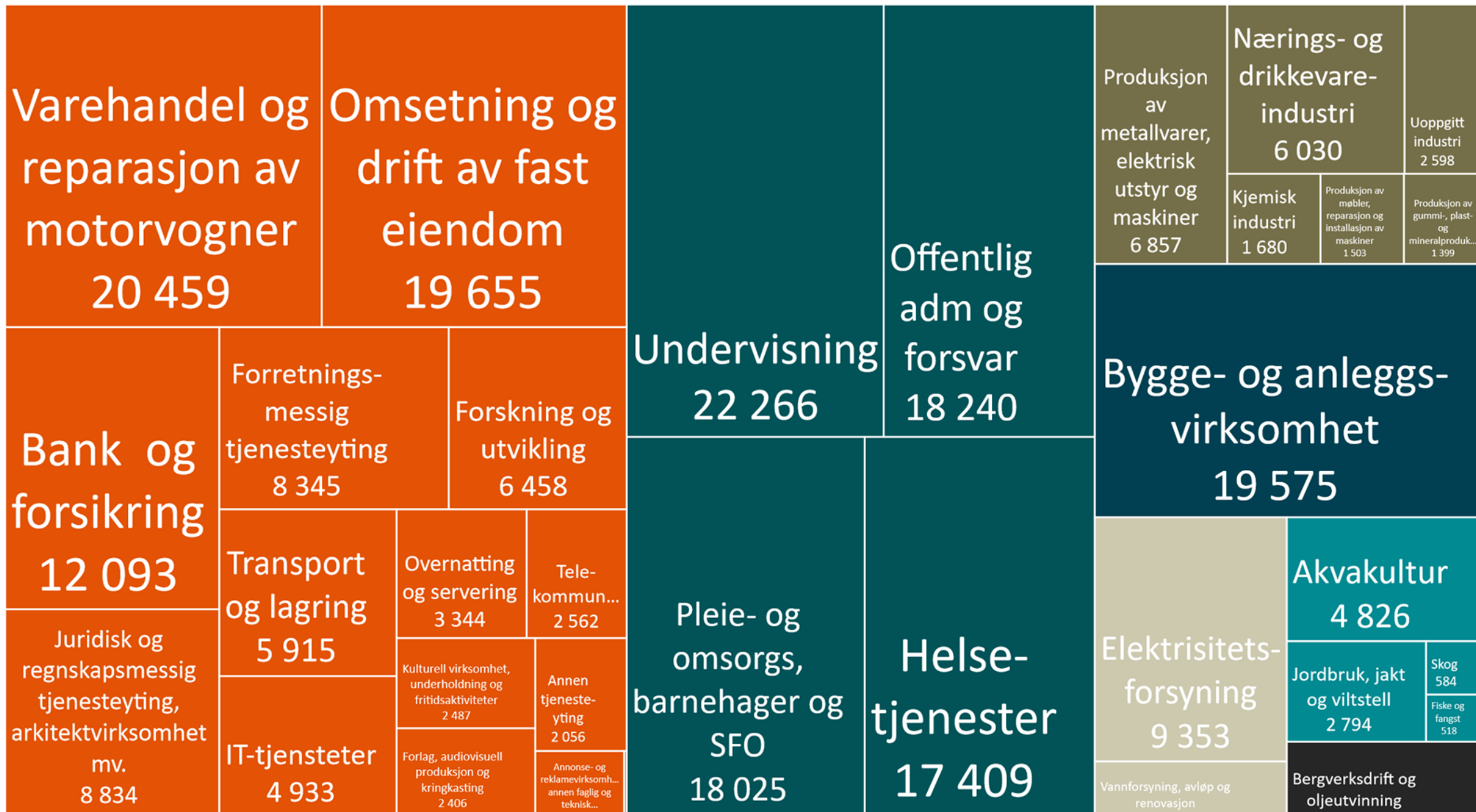
Verdiskaping i fylkene
Bruttoprodukt målt i basisverdi i 2021 per fylke
Mill. kr. (2021-priser)

Utvikling i Trøndelags bruttoprodukt i perioden 2008-2021

Verdiskaping i Trøndelag i 2021. Bruttoprodukt i basisverdi (mill. kr)

1.2 Verdiskaping

Verdiskapingen i primærnæringen i Trøndelag er ned betydelig i 2021, sammenlignet med 2020. Dette skyldes en kraftig nedgang innen akvakultur. Nedgangen i verdiskapingen i akvakultur i Trøndelag, på 22,0 % målt i løpende priser og 23,7 % målt som volumendring, må ses i sammenheng med en oppgang i nabofylket Møre og Romsdal. Dette skyldes at store selskaper innen akvakulturen, med virksomhet i begge fylkene, veksler mellom hvor slakteklar fisk tas ut hver sesong. I partallsår blir det tatt ut høye volum i Trøndelag, og lave volum i Møre og Romsdal. I oddetallsår er det motsatt. En slik produksjonsstrategi er vanlig i akvakulturnæringen, men blir særlig synlig i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Fra 2008 til 2021 har fiske, fangst og akvakultur i Trøndelag hatt en verdiskapingsvekst som er ca. 8 ganger raskere enn den generelle veksten i fylket. Fiske, fangst og akvakultur har gått fra å utgjøre 0,6 % av verdiskapingen i Trøndelag i 2008 til å utgjøre 2,2 % i 2021. Næringen har bidratt med 4,1 % av den økonomiske veksten i fylket i perioden 2008-2021 (ned fra 6,3 % av veksten i perioden 2008-2020). Det er også viktig å huske at i tillegg til den verdiskapingen som skjer i primærleddet så bidrar foredlingsvirksomheten tilknyttet akvakulturnæringen til mye av verdiskapingen innen næringsmiddelindustrien. Nærings- og drikkevareindustrien i Trøndelag hadde i 2021 et bruttoprodukt på 609 milliarder kr. Dette er 30,3 % av verdiskapingen i industrien i Trøndelag (20,1 milliarder kr) i 2021.

Fiske, fangst og akvakultur er en av de mest produktive næringene i Trøndelag (2,3 millioner kr pr sysselsatt i 2021). Spesielt akvakulturnæringen har vært en stor driver for verdiskapingen i fylket de siste årene. Verdiskapingen i fiske, fangst og akvakultur i Trøndelag var i 2021 på 5,3 milliarder kr (hvorav 4,8 milliarder kr var i akvakultur). Elektrisitetsforsyning m.m. (5,2 millioner kr per sysselsatt) og finans og forsikring (3,3 millioner kr per sysselsatt) er også blant de mest produktive næringene i Trøndelag 2021. Dette er to næringer hvor det er veldig mye kapital (henholdsvis fysisk kapital i form av kraftverk og finansiell kapital) sammenlignet med antatt ansatte i næringen. Dette gjør at verdiskapingen per sysselsatt blir veldig høy.

Verdiskaping i Trøndelag 2020-2021. Bruttoprodukt i basisverdi. Løpende priser (mill. kr)				
	2020	2021	Endring 2020-2021	
Totalt for næringer	222 147	239 311	17 164	7,7 %
Jordbruk og skogbruk	3 155	3 378	223	7,1 %
Fiske, fangst og akvakultur	6 674	5 344	-1 330	-19,9 %
Bergverksdrift	375	283	-92	-24,5 %
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester	2 791	2 592	-199	-7,1 %
- Utvinning av råolje og naturgass	1 583	1 574	-9	-0,6 %
- Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	1 208	1 018	-190	-15,7 %
Industri	18 663	20 067	1 404	7,5 %
- Nærings-, drikkevare- og tobakksindustri	6 920	6 030	-890	-12,9 %
- Tekstil-, beklednings- og lærvareindustri	:	:	:	:
- Trelast-, trevare- og papirvareindustri	:	:	:	:
- Trykking og reproduksjon av innspilte opptak	:	:	:	:
- Oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri	875	1 680	805	92,0 %
- Gummivare- og plastindustri, mineralproduktindustri	1 393	1 399	6	0,4 %
- Produksjon av metaller	:	:	:	:
- Produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner	5 620	6 834	1 214	21,6 %
- Verftsindustri og annen transportmiddelindustri	39	-124	-163	-417,9 %
- Produksjon av møbler og annen industriproduksjon	691	762	71	10,3 %
- Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	809	741	-68	-8,4 %
Elektrisitets-, gass- og varmtvannsforsyning	5 299	9 353	4 054	76,5 %
Vannforsyning, avløp og renovasjon	1 814	2 055	241	13,3 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	17 847	19 575	1 728	9,7 %
Varehandel og reparasjon av motorvogner	20 076	20 459	383	1,9 %
Utenriks sjøfart	296	351	55	18,6 %
Transport utenom utenriks sjøfart	5 436	4 899	-537	-9,9 %
Post og distribusjonsvirksomhet	787	665	-122	-15,5 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	2 563	3 344	781	30,5 %
Informasjon og kommunikasjon	9 090	9 901	811	8,9 %
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	13 301	12 093	-1 208	-9,1 %
Omsetning og drift av fast eiendom	5 775	6 152	377	6,5 %
Boligtjenester, egen bolig	12 537	13 503	966	7,7 %
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	13 395	16 442	3 047	22,7 %
Forretningsmessig tjenesteyting	6 748	8 345	1 597	23,7 %
Offentlig administrasjon og forsvar	17 115	18 240	1 125	6,6 %
Undervisning	21 084	22 266	1 182	5,6 %
Helse- og omsorgstjenester	33 150	35 434	2 284	6,9 %
Kultur, underholdning og annen tjenesteyting	4 176	4 570	394	9,4 %
- Offentlig forvaltning	65 689	69 846	4 157	6,3 %
-- Statsforvaltning	32 490	35 128	2 638	8,1 %
-- Kommuneforvaltning	33 199	34 718	1 519	4,6 %

1.3 Klimagassutslipp

Klimagassutslipp

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Utslipp av klimagasser (tonn CO2-ekv.)	3 300 656	2022	↑ 2,1 %	↑ 4,0 %
Karbonproduktivitet (mill. kr/ 1000 tonn CO2)*	74,0	2021	↑ 0,9 %	↑ 1,9 %
Utslipp per innbygger (tonn CO2-ekv.)	7,0	2022	↑ 1,4 %	↑ 0,7 %

* Endring vises i volumjusterte verdier, justert for inflasjon

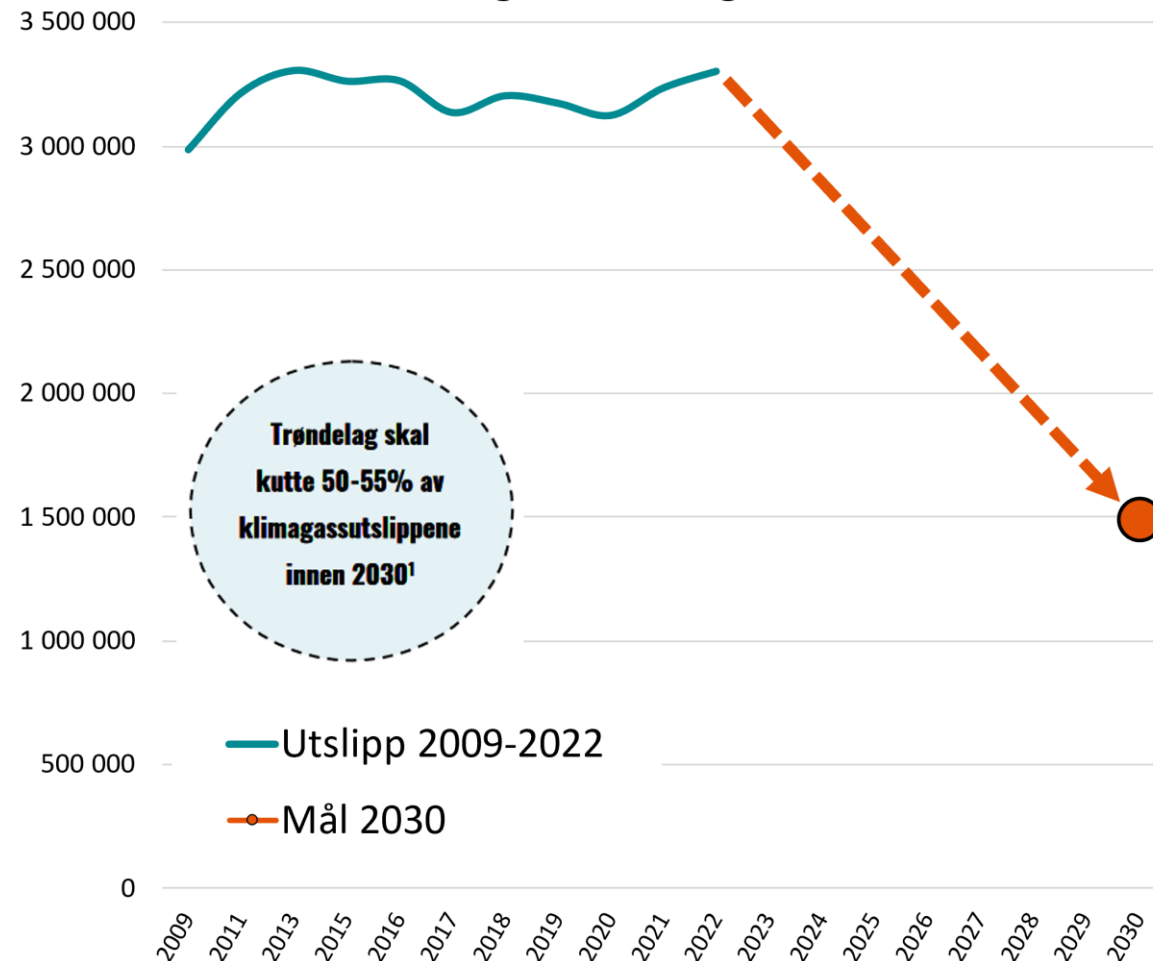
Det samlede klimagassutslippet i Trøndelag var på ca. 3,3 millioner tonn CO2-ekvivalenter i 2022. Utslippene økte med 66 400 tonn CO2-ekv eller 2,1 % i 2022. Økningen kommer blant annet som følge av økt aktivitet i industrien. Industrien sto for nesten hele av utslippøkningen i 2022.

Når vi ser på hele perioden som vi har statistikk for klimagassutslipp fra Trøndelag, 2009-2022, så økte utslippene med 314 200 tonn eller 10,5 %. Trøndelag er det fylket i landet som har hatt størst økning i utslippene.

Utslippene fra industrien har økt med 104,6 % siden 2009. Dette skyldes hovedsakelig en normalisering i aktivitetsnivå i forhold til en unormalt lav produksjon i 2009 på grunn av finanskrisen. I tillegg har oppstarten av ovn nr. 8 ved Wacker Chemicals sitt smelteverk i Heim kommune i andre halvdel av 2019 bidratt til vekst i utslipp. Det er ifølge selskapet verdens største silisiumovn og den nye ovnen økte produksjonskapasiteten ved smelteverket fra 44 000 tonn til 74 000 tonn silisium per år.

Smelteverkene i Orkland og Heim står for ca. 70 % av utslippene fra industrien i Trøndelag. I tillegg har man store punktutslipp knyttet til kalkverkene i Verdal og Inderøy.

Utslipp (tonn CO2-ekvivalenter) i Trøndelag 2009-2022 og målsetning for 2030

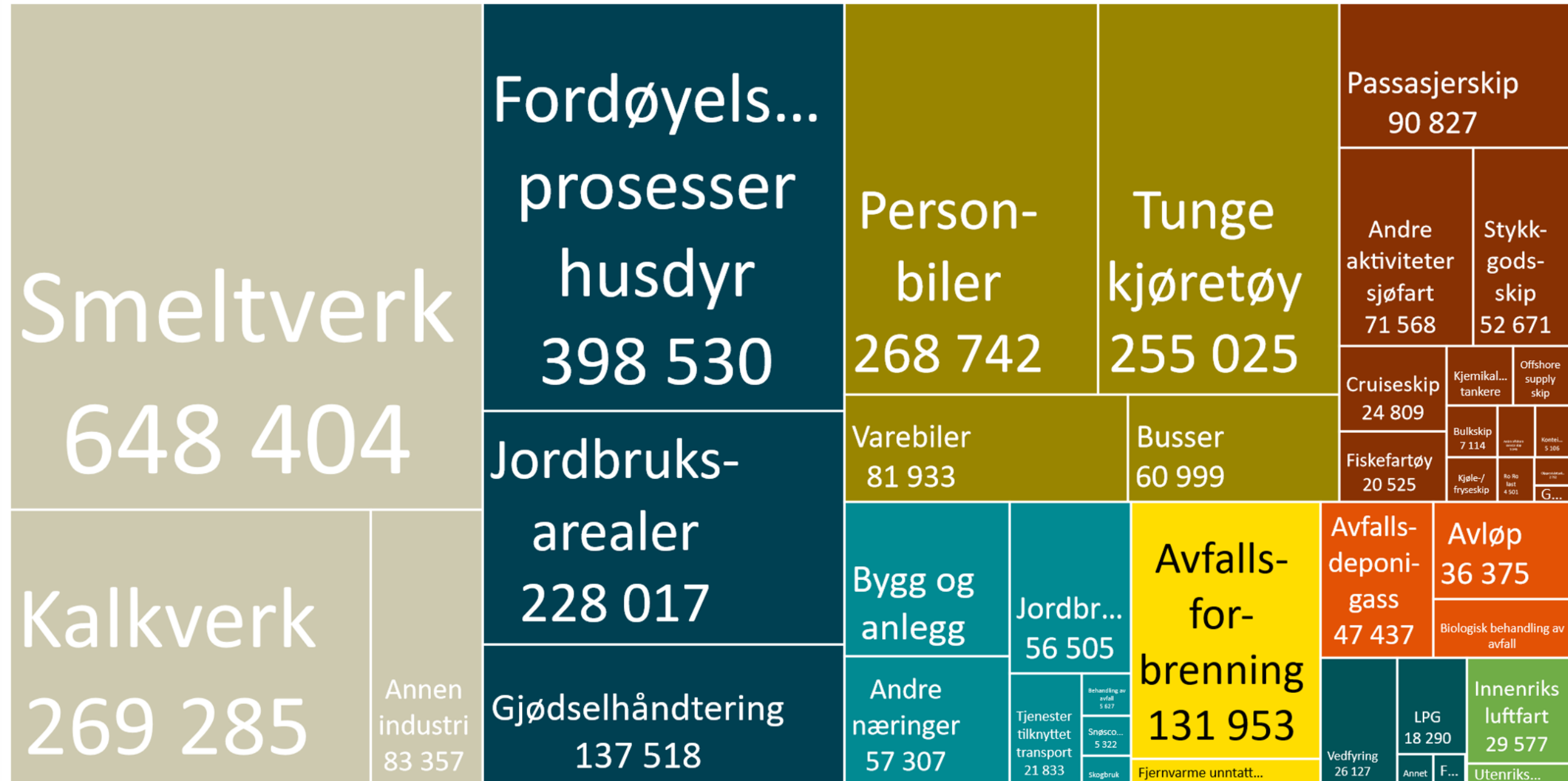
¹ sammenlignet med 2009

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/klimagassutslipp>

Klimagassutslipp (tonn CO2-ekv) i Trøndelag 2022 - Detaljert inndeling

■ Annen mobil forbrenning ■ Avfall og avløp ■ Energiforsyning ■ Industri, olje og gass ■ Jordbruk ■ Luftfart ■ Oppvarming ■ Sjøfart ■ Veitrafikk

1.3 Klimagassutslipp

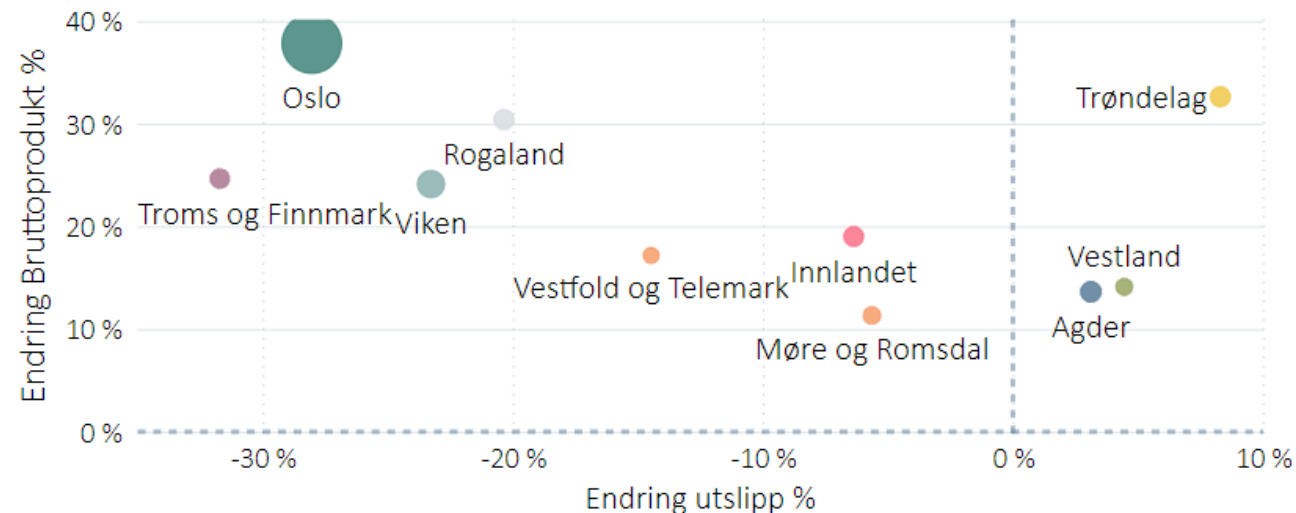
Trøndelag hadde 7,0 tonn i direkte klimagassutslipp per innbygger i 2022, dette er opp fra 6,9 tonn per innbygger i 2021 og 6,8 tonn per innbygger i 2019.

En del av klimagassutslippene henger sammen med økonomisk aktivitet. Karbonproduktiviteten (CAPRO) måler antall millioner kr i verdiskaping man har for per 1000 tonn CO₂-ekvivalenter med direkte utslipp i en region. Endringen i karbonproduktivitet er en indikator på om man går i riktig retting i forhold til grønn vekst.

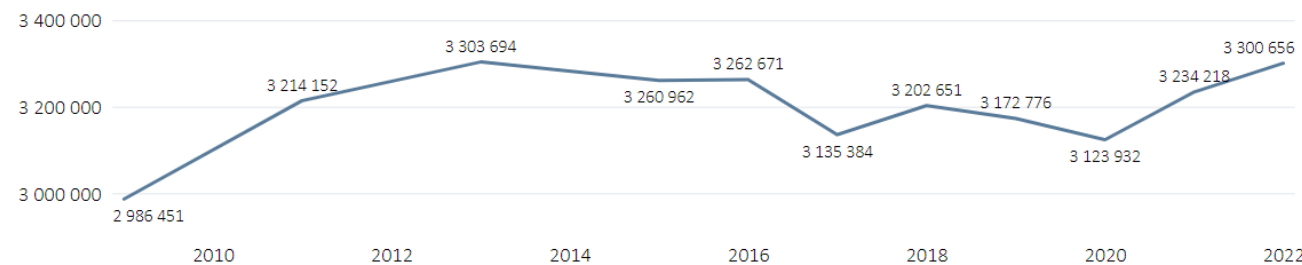
I 2021 (som er det nyeste vi har av verdiskapingstall på fylkesnivå) hadde Trøndelag 74,0 millioner kr i verdiskaping per 1000 tonn utslipp. Både utslippene og verdiskapingen gikk opp i 2021 som følge av gjenhenting etter koronapandemien.

Verdiskapingen gikk imidlertid mer opp enn utslippene, noe som førte til at karbonproduktiviteten i Trøndelag gikk opp med 0,9 %. I perioden 2018-2021 har karbonproduktiviteten i Trøndelag økt med 1,9 %.

Prosentvis endring i bruttoprodukt og direkte utslipp i perioden 2009-2021

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) 2009-2022 i Trøndelag

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/karbonproduktivitet-capro>

1.4 Foretak og virksomheter

Foretak og virksomheter

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Antall virksomheter	55 116	2024	↑ 1,0 %	↑ 6,5 %
Antall nyetableringer (foretak)	5 275	2023	↓ -5,0 %	↓ -2,1 %
Opna konkurser	315	2023	↑ 38,8 %	↑ 20,7 %
Nyetableringer som overlever 5 år	28,9 %	2016-2021	↓ -1,7 pp.	↓ -4,4 pp.

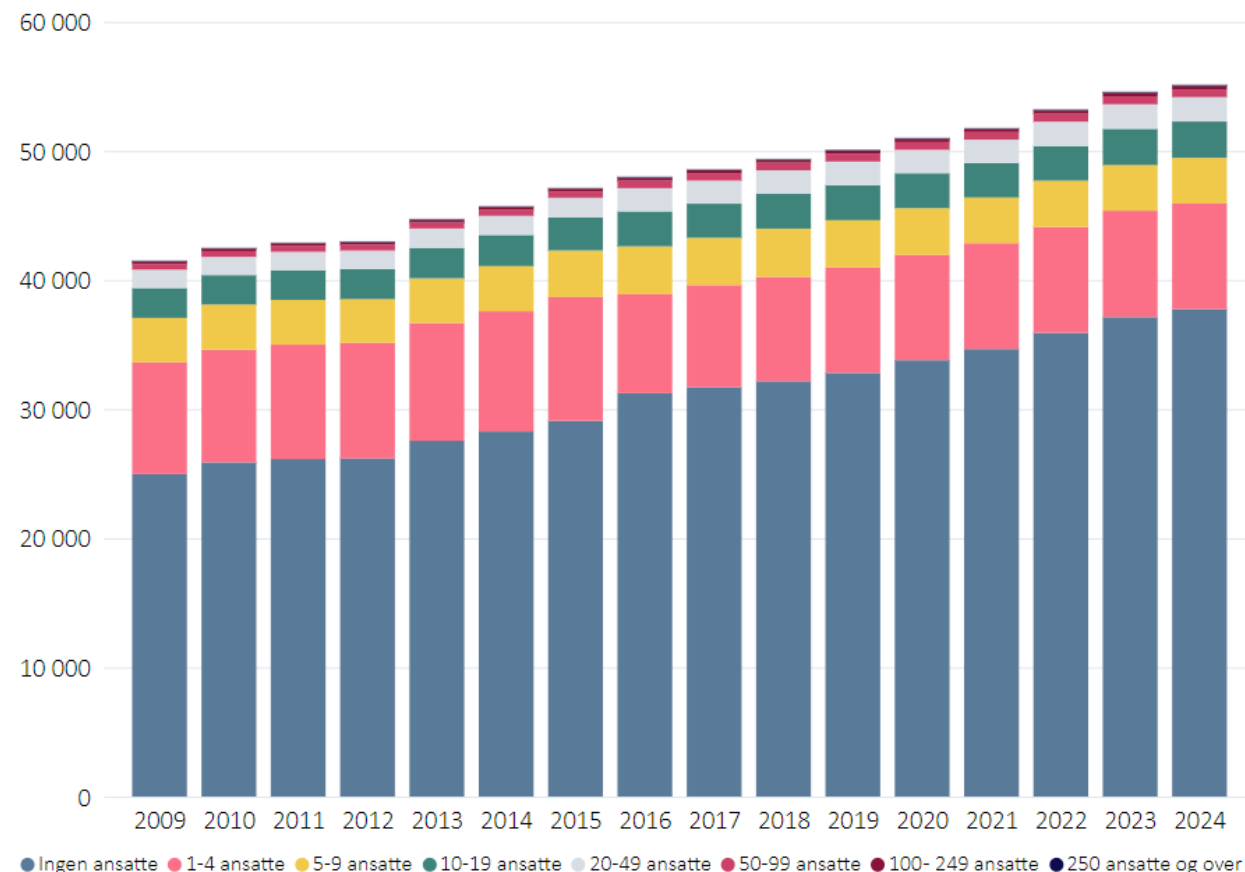
PP. Prosentpoeng

Per 1.1.2024 var det registrert 55 116 virksomheter i Trøndelag, hvorav 37 745 var enkeltpersonsforetak eller andre virksomheter uten ansatte og 17 371 var virksomheter med én eller flere ansatte.

I løpet av 2023 så ble det 1,0 % flere virksomheter i Trøndelag, en økning på 543. Antall registrerte virksomheter med ansatte gikk imidlertid ned med 71 eller -0,4%. I løpet av de siste 3 årene har antall virksomheter økt med 6,5 %, antall virksomheter med ansatte har økt med 1,6 %.

De fleste virksomhetene i Trøndelag er forholdsvis små, 90 % har færre enn 10 ansatte og de fleste av de igjen er enkeltpersonforetak. Det er også blant enkeltpersonsforetakene og andre virksomheter uten ansatte man har hatt den største veksten. I perioden 2010-2023 har det blitt 11 862 flere registrerte virksomheter uten ansatte i Trøndelag.

Antall virksomheter i Trøndelag i perioden 2009-2024 fordelt på antall ansatte

Om tallene: Et foretak kan ha én eller flere underenheter som utfører aktivitet. Det er disse enhetene som omtales som virksomheter.

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/virksomheter-og-foretak>

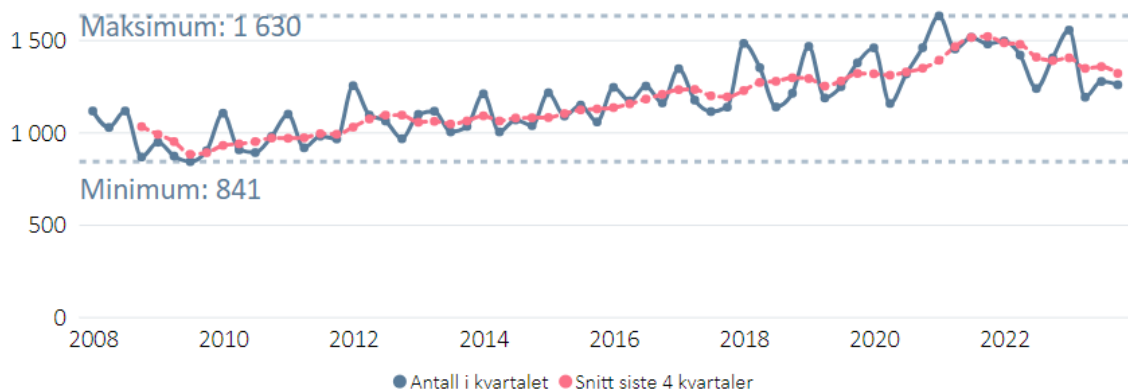
1.4 Foretak og virksomheter

Det er høy nyetableringsaktivitet i næringslivet i Trøndelag. Det ble etablert 5 275 nye foretak i 2023, noe som tilsvarer nesten 10 % av alle registrerte virksomheter i fylket. Etableringen av nye foretak er større enn nettoendringen i antall virksomheter. Dette er en tydelig indikasjon på at det også er en stor mengde virksomheter og foretak som avvikles hvert år.

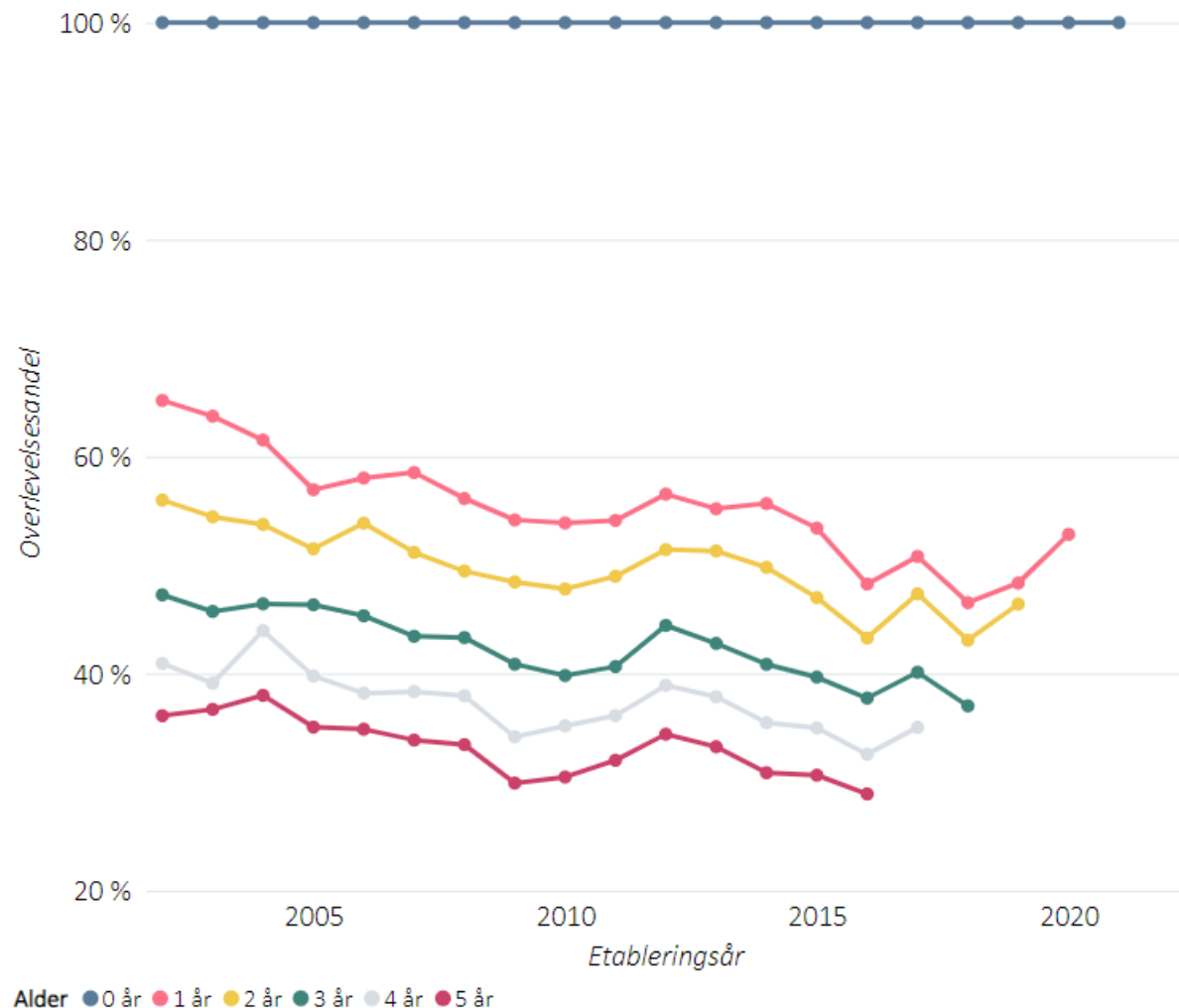
De fleste nyetablerte foretak har en kort levetid, kun ca. 25-30 % overlever i fem år. Over halvparten av foretakene avvikles i løpet av første år etter etablering. 28,9 % av trønderske foretak som ble etablert i 2016 var fremdeles i drift ved utgangen av 2021

5-års overlevelsesgrad blant nyetablerte foretak i Trøndelag er ned 1,7 prosentpoeng når man ser på endring over 1 år og ned 4,4 prosentpoeng når man ser på endring over 3 år. Samtidig så har man over flere år sett en nedadgående trend i forhold til andelen nyetableringer som overlever mer enn ett år.

Antall nye foretak (I alt) per kvartal i Trøndelag i perioden 1.kvartal 2008 - 4.kvartal 2023

Overlevelsesandel blant nyetablerte selskaper (Registrerte foretak) i Trøndelag i perioden 2002-2021, etter alder og etableringsår

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/nyetableringer>

1.4 Foretak og virksomheter

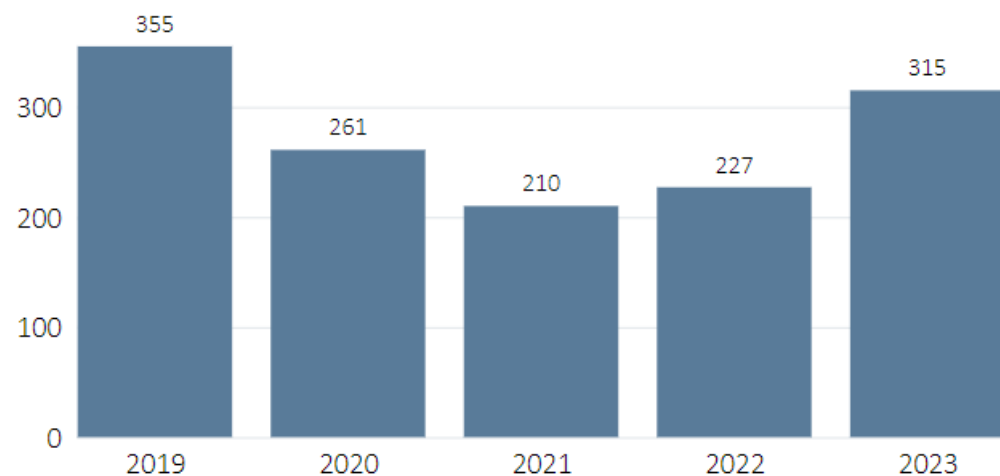

Det ble åpnet 315 konkurser i Trøndelag i 2023. Dette er opp fra 227 i 2022, en økning på 38,8 %. I perioden 2020-2022 så har vi hatt ett lavt antall konkurser i både Trøndelag og i resten av landet.

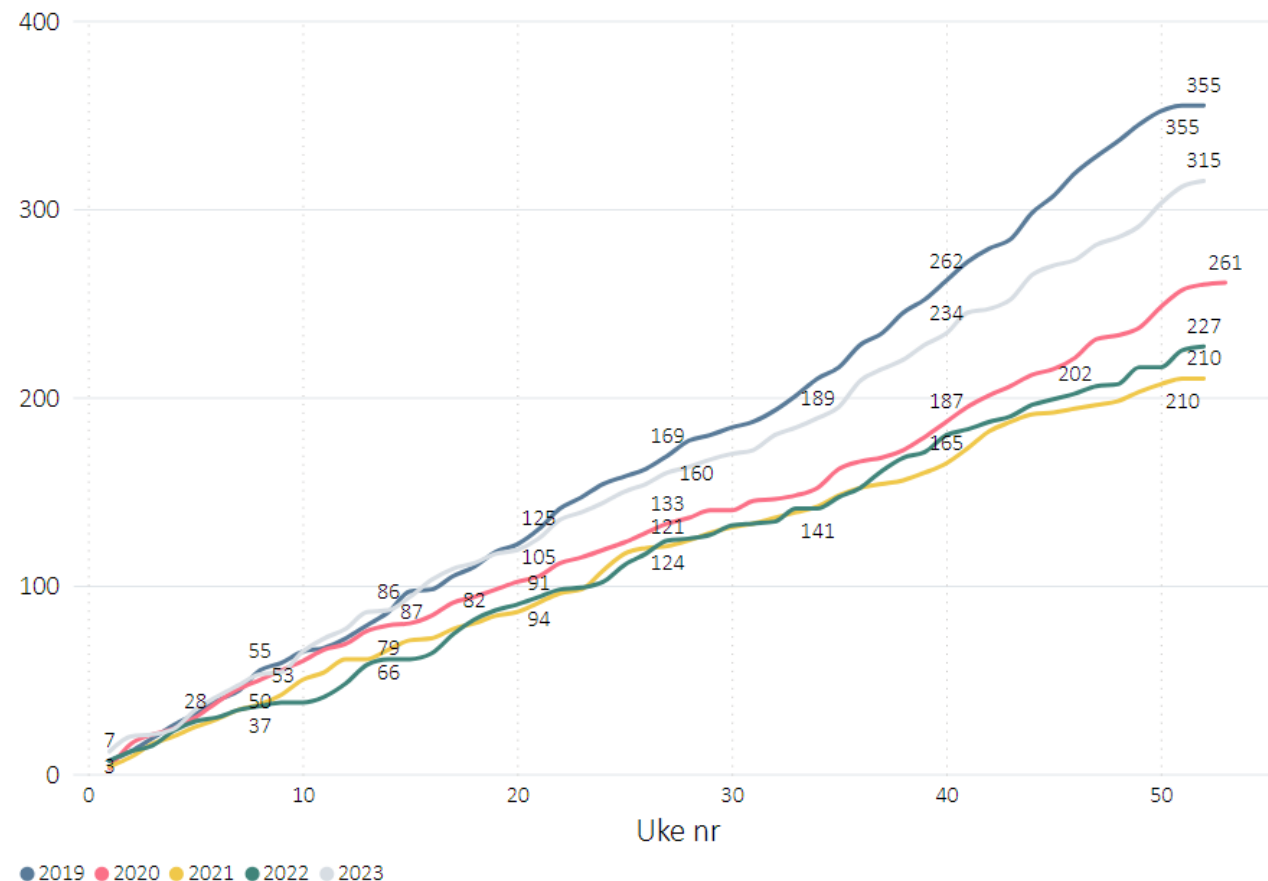
Antall konkurser falt betydelig under og i etterkant av koronapandemien. Bakgrunnen for dette var både offentlige støttepakker og at banker og kreditorer var mer forsiktig med å begjære selskaper konkurs. Antall konkurser i Trøndelag var i 2023 var litt lavere enn i 2019.

Bygg og anleggsvirksomhet var den næringen i Trøndelag som hadde flest konkurser i 2023, med 83, noe som er 26,4 % av alle åpnete konkurser.

Antall konkurser i Trøndelag i perioden 2019 - 2023

Utvikling i antall konkurser i Trøndelag. Kumulative tall i løpet av året i perioden 2019 - 2023

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/konkurser>

1.5 Areal

Areal				
Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Arealbruk til næring, off. og priv. tjen (km ²)	54,40	2023	↑ 1,8 %	↑ 12,7 %
Bebyggd område for landbruk og fiske (km ²)	70,55	2023	↓ -0,3 %	↑ 0,1 %
Jordbruksareal (km ²)	1 790,00	2023	↑ 0,1 %	↑ 0,1 %
Omdisponering av dyrka jord (dekar)	458	2022	↑ 19,0 %	↓ -42,4 %

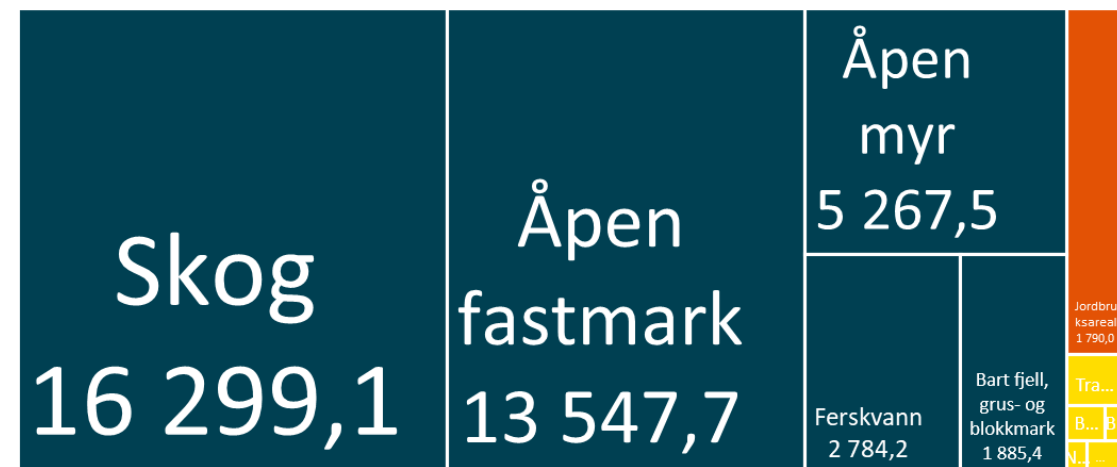
Trøndelag har et areal på 42 201,6 km². Det meste av dette arealet er dekt av skog eller åpen fastmark (fjell og viddeområder). Ca. 5,7 % av arealet er bebygd eller jordbruksareal.

Arealbruken til næring, offentlig og privat tjenesteyting i Trøndelag var på 54,40 km² i 2023. Dette er en økning på 1,8 % fra foregående år og opp 12,7 % sammenlignet med tre år tidligere.

Arealbruken til bebygde områder for landbruk og fiske i Trøndelag var i 2023 på 70,55 km², dette er en nedgang på -0,3 % sammenlignet med foregående år og 0,1 % sammenlignet med tre år tidligere. Jordbruksarealet i Trøndelag var i 2023 på 1 790,00 km², noe som er en økning på 0,1 % fra foregående år.

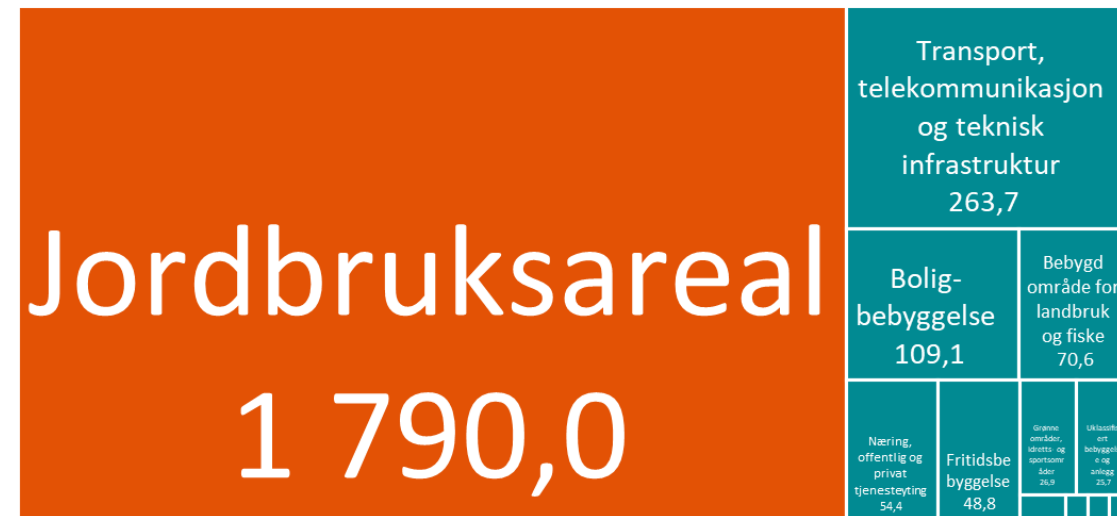
Arealbruks fordeling (Km2) i Trøndelag i 2023

■ Ubebyggd ■ Jordbruksareal ■ Bebygd

Arealbruks fordeling (Km2) i Trøndelag i 2023

Jordbruksareal og bebyggd areal

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/arealbruk-og-arealressurser>

1.5 Areal

I 2022 ble det omdisponert 458 dekar med dyrkajord i Trøndelag. Det er en økning, på 19 % sammenlignet med foregående år, men er også den nest laveste årlige omdisponeringen i perioden 2005-2022.

I perioden 2005-2022 ble det i Trøndelag i snitt årlig blir omdisponert 1 079 dekar med dyrka jord.

Av de 458 dekarene av dyrkajord som ble omdisponert i 2022 så gikk 118 dekar til *Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur*, 101 dekar gikk til *Boligbebyggelse, inkludert uteoppholdsareal* og 74 dekar gikk til *Næringsbebyggelse / virksomhet*

Det ble også omdisponert 755 dekar med dyrkbar jord i 2021. Dette er den høyeste årlige omdisponeringen av dyrkbar jord siden 2014.

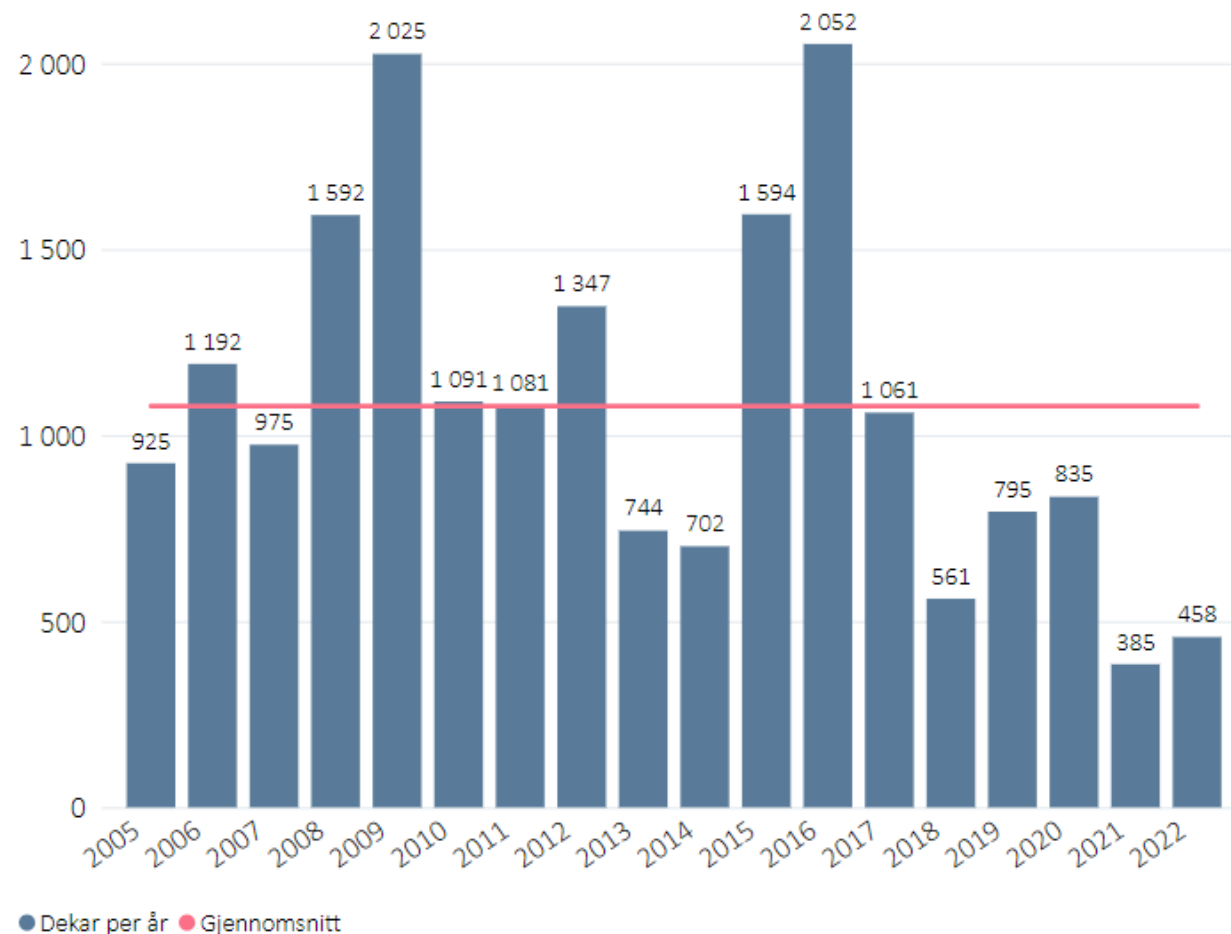
Arealregnskap

Trøndelag fylkeskommune har laget et [kartverktøy som viser arealregnskap](#) for alle kommunene i Trøndelag. Verktøyet viser en kommunevis oversikt med status eller 0-punkt for arealer som er tatt i bruk, enten ved å være bebyggt eller opparbeidet, fordeling av arealtype, planlagt arealbruk og klimavirkningen av planforslag.

Arealregnskap kan bidra med:

- å vise hvilket utbyggingspotensial som ligger i gjeldende arealplaner
- å vurdere behov for nytt areal ved rullinger
- å gi bedre oversikt over omfang og type areal som blir omdisponert
- være et hjelpemiddel i dialogen knyttet til utvikling og bærekraftig arealforvaltning.

Omdisponering av dyrka jord (dekar) i Trøndelag i perioden 2005 - 2022

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/omdisponering>

1.6 Arbeidsstyrken

Arbeidsstyrken

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Befolkning i arbeidsaktuell alder (20-66 år)	294 455	2024	↑ 0,7 %	↑ 2,1 %
Forsørgerevne (20-66 år / 67 år og eldre)	3,61	2024	↓ -1,8 %	↓ -5,0 %
Andel ikke i arbeid og utdanning (30-61 år)	14,7 %	2022	↓ -0,2 PP.	↓ -0,4 PP.
Andel ikke i arbeid og utdanning (15-29 år)	9,3 %	2022	0,0 PP.	↓ -1,0 PP.
Andel personer i vedvarende lavinntekt	8,9 %	2020-2022	↓ -0,4 PP.	↓ -0,2 PP.

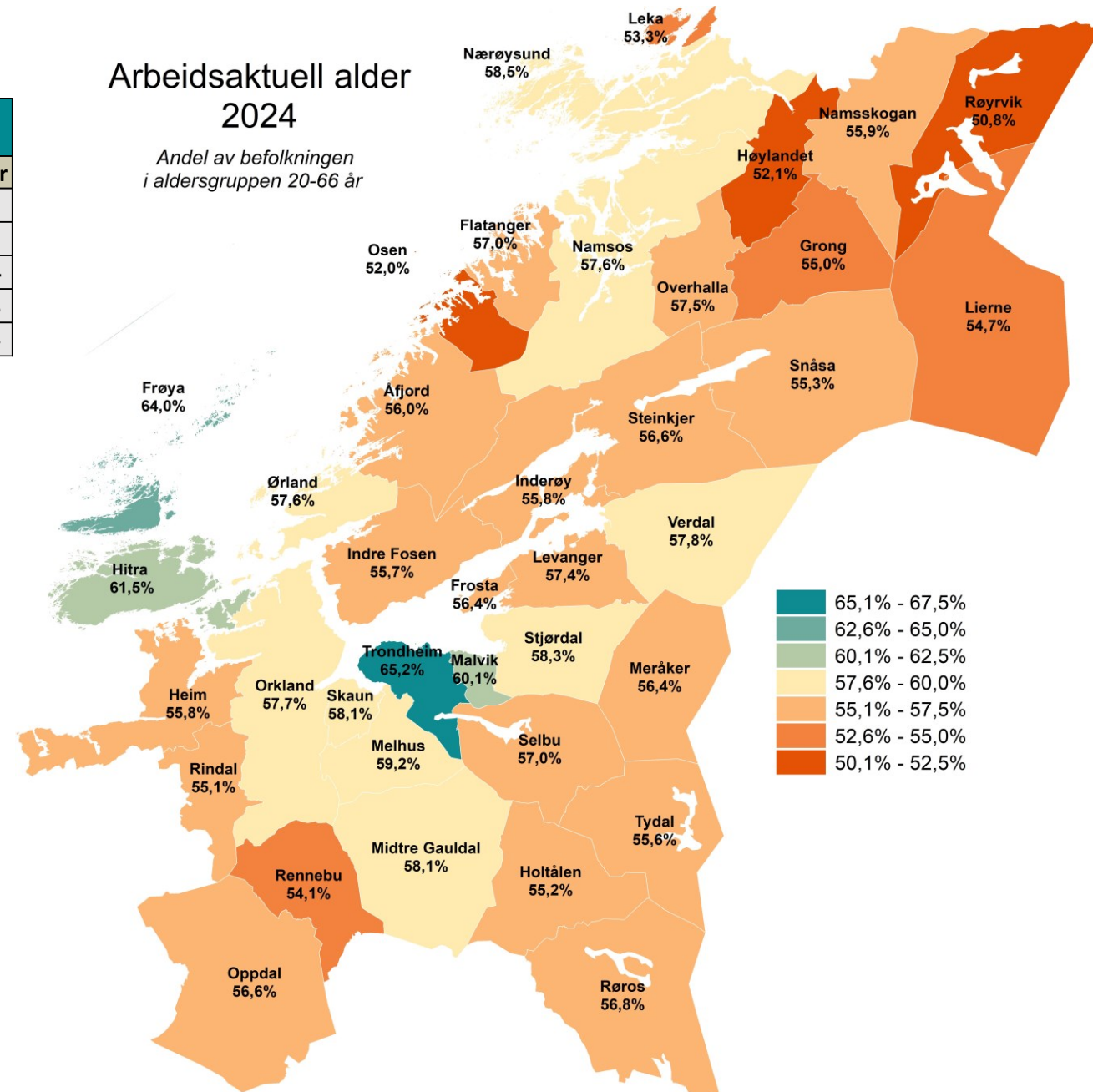
Per 1.1.2024 bodde det 294 455 personer i alderen 20-66 år i Trøndelag, noe som er en økning på 0,7 % sammenlignet med foregående år og opp 2,1 % sammenlignet med tre år tidligere.

Aldersgruppen 20-66 år er den delen av befolkningen som utgjør den største delen av arbeidsstyrken. Personer under 20 år og over 66 år deltar også i arbeidsmarkedet, men i mye mindre grad. Størrelsen gruppen aldersgruppen 20-66 år i en region kan derfor fortelle en del om størrelsen på den potensielle arbeidskraftressursen som finnes i regionen. Befolkningsprognosene indikerer at veksten i antall personer i aldersgruppen 20-66 år kommer til å flate ut.

Forsørgerevne er et mål på demografisk bærekraft. I 2024 var det ca. 3,6 personer i Trøndelag i alderen 20-66 år for hver person 67 år og eldre. De siste årene har forsørgerevnen gått ned og prognosene indikerer en fortsatt nedgang.

Arbeidsaktuell alder 2024

Andel av befolkningen
i aldersgruppen 20-66 år

1.6 Arbeidsstyrken

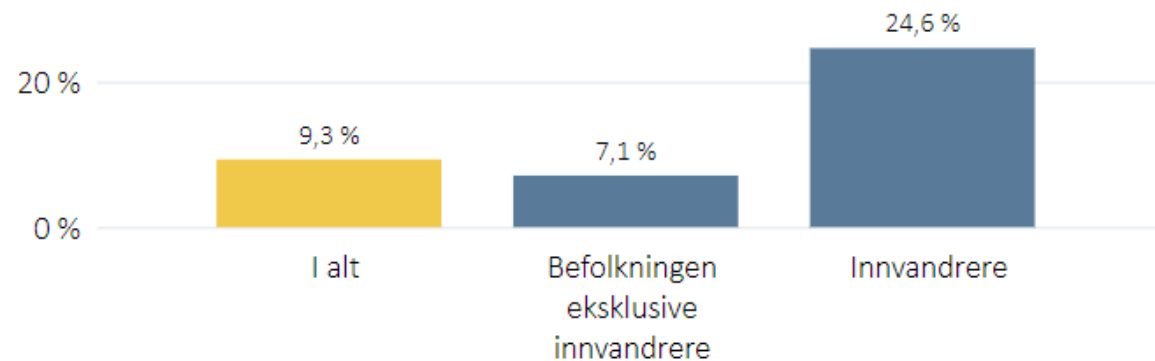
14,7 % av befolkningen i aldersgruppene 30- 61 år var ikke i arbeid eller utdanning i 2022. Andel har falt de siste årene.

Når man ser på ungdom i aldersgruppen 15- 29 år så var denne andelen på 9,3 %. Andelen som ikke er i arbeid eller utdanning i denne aldersgruppen var uforandret siste år, men har gått ned de siste tre årene.

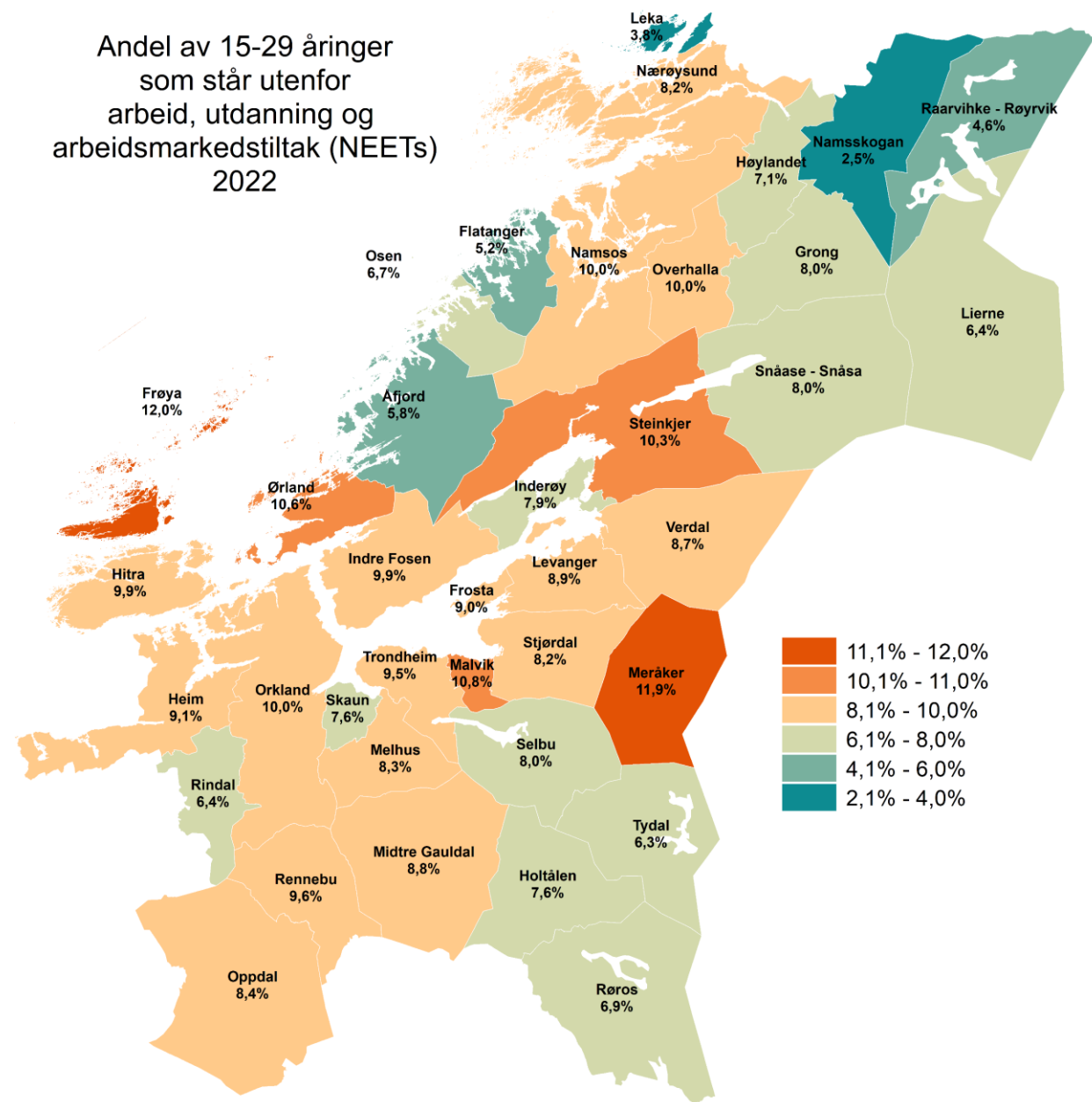
Det er ikke uvanlig å være korte perioder utenfor arbeid og utdanning, men personer som står utenfor arbeid og utdanning i lange perioder går glipp av utvikling av kompetanse, erfaring og nettverk. Dette kan gi varige negative effekter på fremtidige muligheter i karriere- og yrkesliv.

Trøndelag

Andel 15-29 år utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak etter innvandringkategori i 2022

Andel av 15-29 åringer som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEETs) 2022

Utforsk eksport tallene på:

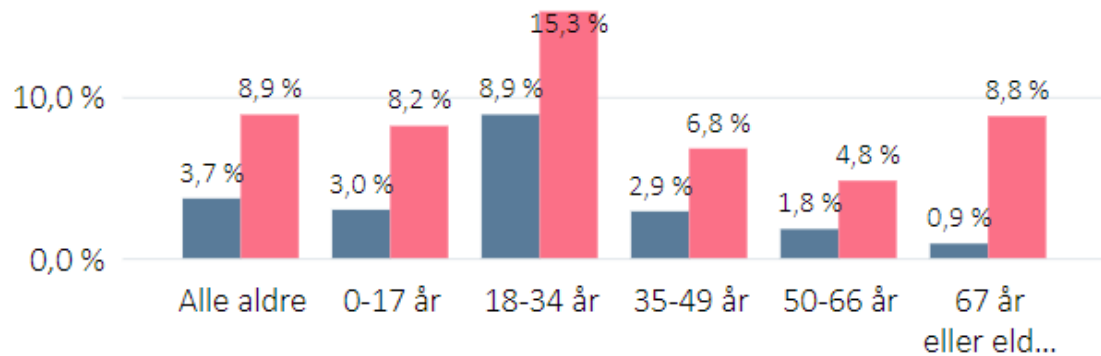
<https://trondelagital.no/statistikk/utenfor-arbeid-utdanning-og-arbeidsmarkedstiltak>

1.6 Arbeidsstyrken

39 500 personer eller 8,9 % av befolkningen i Trøndelag bodde i perioden 2020-2022 i husholdninger i vedvarende lavinntekt. Det vil si de hadde en inntekt på under 60 % av medianinntekten i en treårsperiode. Trøndelag har en lavere andel av befolkningen som lever i vedvarende lavinntekt enn landssnittet som er på 9,5 %.

Lav inntekt (inntekt under medianen) korrelerer med risiko for permittering, og at personer med lav inntekt oftere har deltidsstillinger. Vedvarende lavinntekt kan være en indikasjon på utenforskap som kan ha konsekvenser for den enkeltes levekår og levestandard. Personer i vedvarende lavinntekt er en gruppe som kan være sårbare for å falle ut av arbeidslivet.

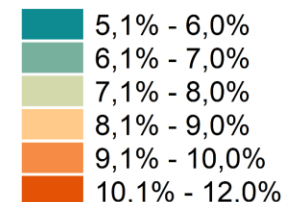
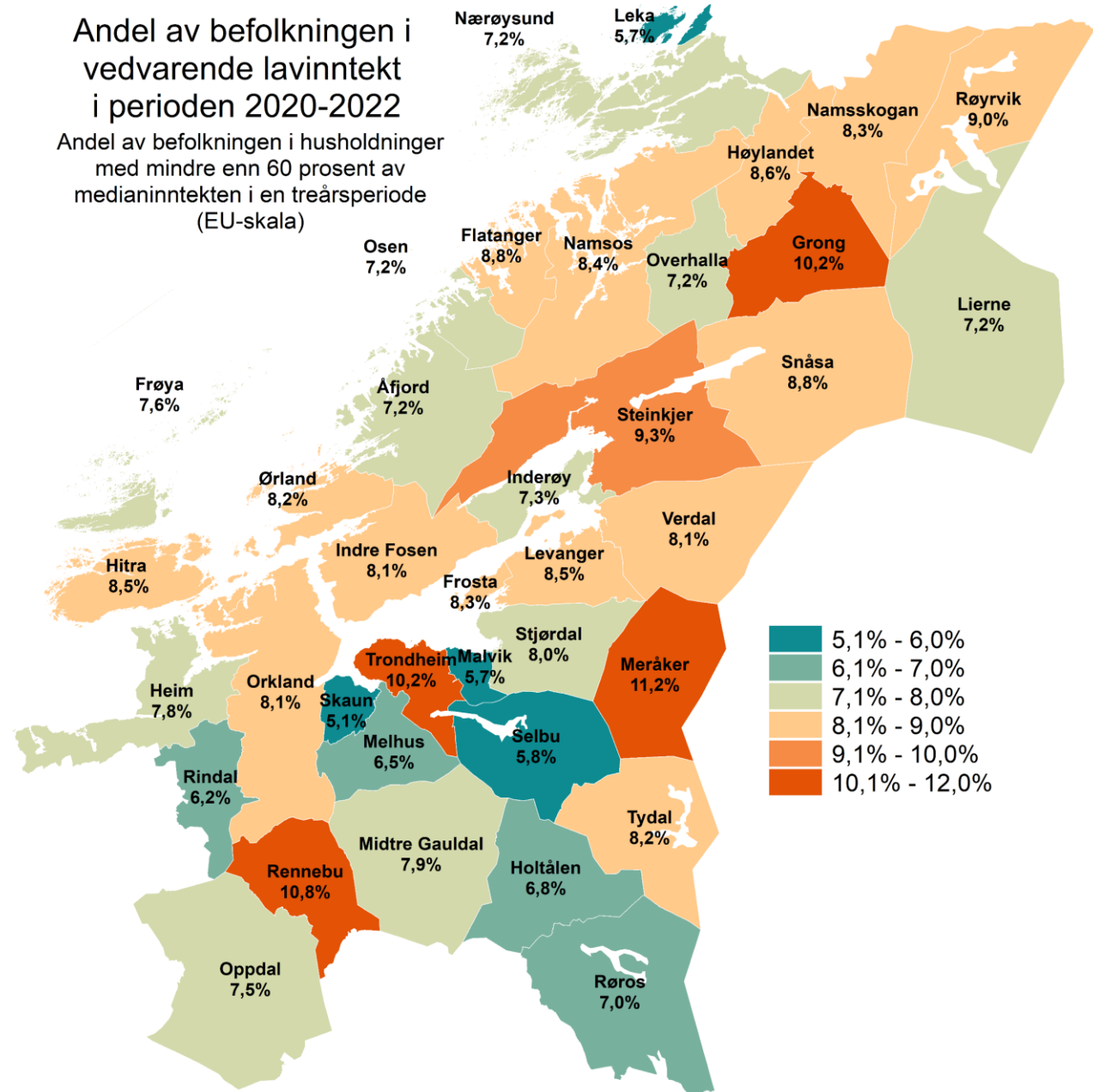
Andel av befolkningen i Trøndelag i 2020-2022 som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt, fordelt på aldersgruppe

● EU-skala 50 % av median ● EU-skala 60 % av median

Andel av befolkningen i vedvarende lavinntekt i perioden 2020-2022

Andel av befolkningen i husholdninger med mindre enn 60 prosent av medianinntekten i en treårsperiode (EU-skala)

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/lavinntektshusholdninger>

Del 2. Internasjonal konkurransevne

Trøndelag har 8,7 % av befolkningen og 8,7 % av arbeidsplassene i Norge. Samtidig står fylket for 15,9 % av FoU-utgiftene. Trøndelag står for 8,1 % av verdiskapingen i Fastlands-Norge og for 6,4 % av vareeksporten.

Samlet sett har Trøndelag en høyt utdannet befolkning, med 36,2 % av befolkningen over 16 år med universitets- eller høyskoleutdanning i 2022. Og andelen med høyere utdanning både i blant befolkningen og blant de sysselsatte øker.

Trøndelag har sterke forskningsmiljøer. EUs Regional Innovation Scoreboard 2023 (RIS2023) gir en oversikt over den europeiske innovasjonsaktiviteten på regionalt nivå, viser at Trøndelag er en av de mest innovative regionene i Europa.

Vareeksporten fra Trøndelag var på 44,5 milliarder kr i 2023, noe som målt i løpende priser er en økning på 4,9 % eller 2,1 milliarder kr sammenlignet med 2022. Fiskeeksporten økte med 6,7 % eller 1,7 milliarder kr sammenlignet med 2022. De siste tre årene har vareeksporten fra Trøndelag økt med 59,9 % eller 14,8 milliarder kr.

Trønderske bedrifter hadde driftsinntekter på 457,3 milliarder kr i 2022. Noe som var en økning på 4,8 % fra foregående år og på 20,8 % i et treårsperspektiv. Endringen er målt i løpende priser.

- * Endring vises i volumjusterte verdier, justert for inflasjon
- ** Endring vises i nominelle verdier, Ikke justert for inflasjon
- *** Andel av egenutført FoU utgifter
- PP. Prosentpoeng

Indikatorer: Internasjonal konkurransevne

Kompetanse

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Høyere utdanning blant befolkningen	36,2 %	2022	↑ 0,7 pp.	↑ 2,1 pp.	SSB Tabell: 09429
Høyere utdanning blant sysselsatte	41,6 %	2023	↑ 0,6 pp.	↑ 1,0 pp.	SSB Tabell: 11615
Stramhet i arbeidsmarkedet	2,2	2023	↓ -0,1	↑ 0,3	Nav bedriftsundersøkelsen
Mislykkes med rekruttering (virksomheter)	26 %	2023	-1 pp.	8 pp.	Nav bedriftsundersøkelsen

FoU

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Regional innovation scoreboard	138,9	2023	↓ -2,9 %	↑ 1,8 %	EIS
FoU utgifter totalt (mill kr)**	12 671	2021	↑ 4,4 %	↑ 13,7 %	NIFU
FoU utgifter i næringslivet (mill kr)**	5 025	2022	↑ 19,1 %	↑ 18,7 %	SSB Tabel 11145
Trondheims andel av næringslivets FoU***	85,3 %	2021	↑ 0,9 pp.	N/a	NIFU
FOU som andel av verdiskaping	5,3 %	2021	↓ -0,2 pp.	↓ -0,4 pp.	NIFU
FoU årsverk	8 268	2021	↑ 6,0 %	↑ 3,1 %	NIFU

Eksport

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Vareeksport (mill kr)**	44 990	2023	↑ 4,9 %	↑ 59,9 %	SSB Tabell: 10482
Andel av vareeksport som er fisk	61,6 %	2023	↑ 1,0 pp.	↓ -3,0 pp.	SSB Tabell: 10482
Vareeksport som andel av verdiskaping	17,9 %	2021	↑ 5,3 pp.	↑ 5,0 pp.	SSB Tabell: 10482

Trøndelags posisjon

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Andel av sysselsatte i Norge	8,7 %	2023	→ 0,0 pp.	↓ -0,1 pp.	SSB Tabell: 07984
Andel av Fou utgifter i Norge	15,9 %	2021	↑ 0,3 pp.	↑ 0,4 pp.	NIFU
Andel av verdiskaping i Fastlands-Norge	8,1 %	2021	↓ -0,1 pp.	↓ -0,3 pp.	SSB Tabell: 09391
Andel av vareeksport fra Norge	6,4 %	2023	↑ 0,1 pp.	↑ 0,1 pp.	SSB Tabell: 10482

Lønnsomhet

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år	Kilde
Driftsinntekter (mill. kr)**	457 341	2022	↑ 4,8 %	↑ 20,8 %	Purehelp/Brreg
Driftsmargin (%)	9,5 %	2022	↓ -1,2 pp.	↓ -1,3 pp.	Purehelp/Brreg
Egenkapitalandel	27,4 %	2022	↑ 0,4 pp.	↑ 2,6 pp.	Purehelp/Brreg
Egenkapitalavkastning	10,5 %	2022	↓ -3,0 pp.	↓ -4,0 pp.	Purehelp/Brreg

2.1 Kompetanse

Kompetanse

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Høyere utdanning blant befolkningen	36,2 %	2022	↑ 0,7 pp.	↑ 2,1 pp.
Høyere utdanning blant sysselsatte	41,6 %	2023	↑ 0,6 pp.	↑ 1,0 pp.
Stramhet i arbeidsmarkedet	2,2	2023	↓ -0,1	↑ 0,3
Mislykkes med rekruttering (virksomheter)	26 %	2023	-1 pp.	8 pp.

PP. Prosentpoeng

Samlet sett har Trøndelag en høyt utdannet befolkning, med 36,2 % av befolkningen over 16 år med universitets- eller høyskoleutdanning i 2022.

Det er spesielt Trondheim (47,0 %), Malvik (38,4 %) og Levanger (36,6 %) som har en stor andel av befolkningen med høyere utdanning. Om man ser på Trøndelag uten Trondheim har 27,7 % av befolkningen høyere utdanning, altså betydelig lavere andel enn landssnittet på 36,9 %. Landssnittet uten Oslo er på 33,9 %.

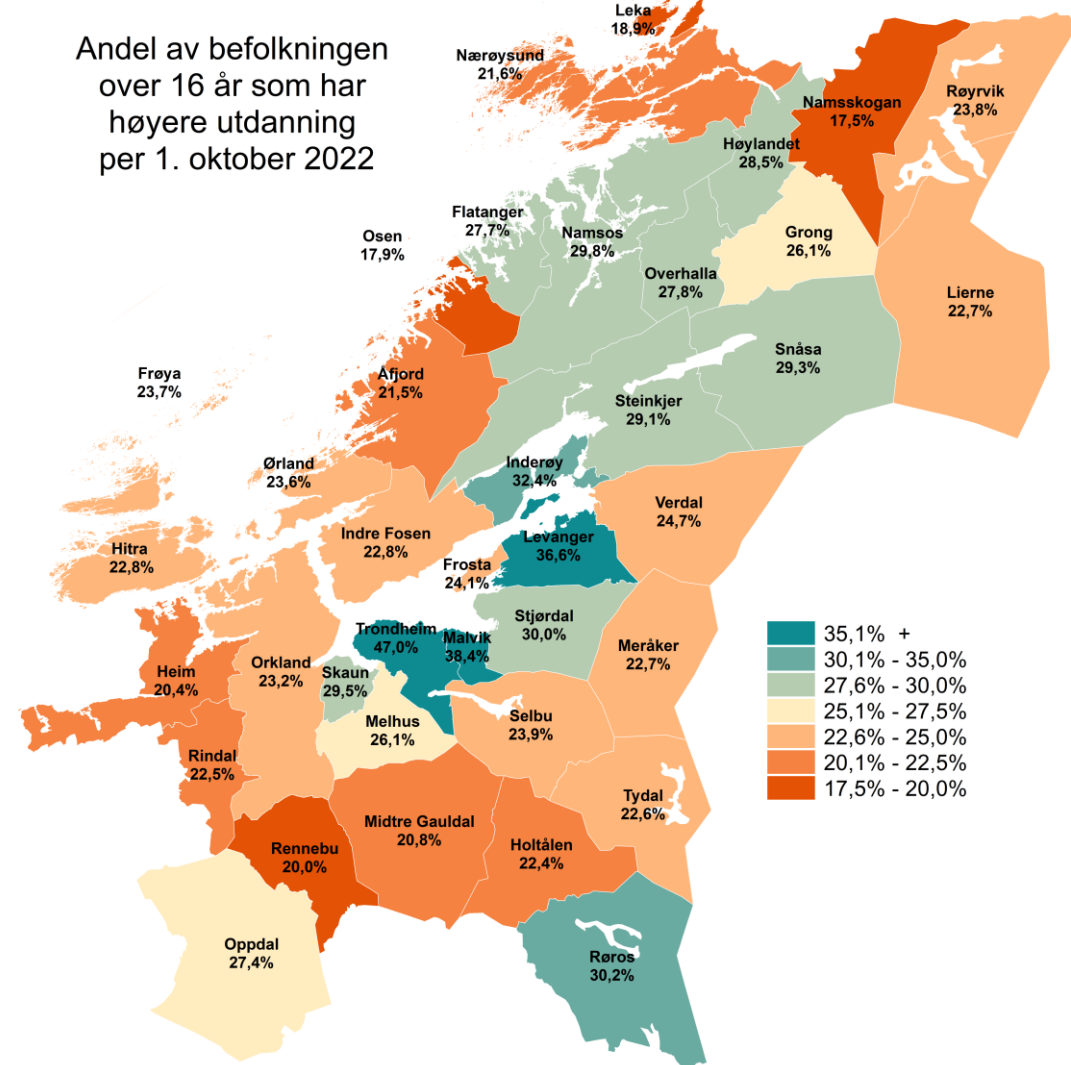
Andelen av befolkningen med høyere utdanning har økt i Trøndelag utenfor Trondheim de siste årene, men saktere enn det man har sett for Trøndelag totalt.

I store deler av fylket så er andelen med videregående utdanning størst. Dette skyldes i stor grad at næringsstrukturen og dermed behovet er forskjellig. I Trøndelag har 22,3 % av befolkningen kun grunnskolenivå. Dette er lavere enn det nasjonale snittet på 23,7 %.

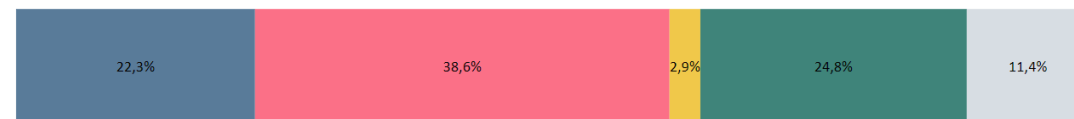
Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/utdanningsniva>

Andel av befolkningen over 16 år som har høyere utdanning per 1. oktober 2022

Utdanningsnivå for befolkningen i Trøndelag i 2022

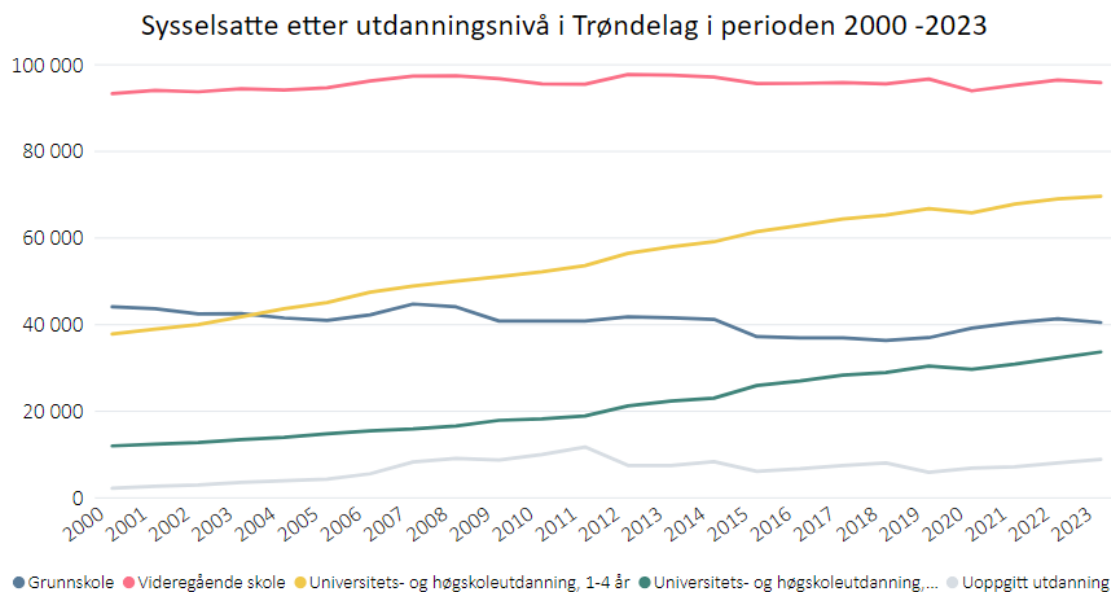

● Grunnskolenivå ● Videregående skolenivå ● Fagskolenivå ● Universitets- og høyskolenivå, kort ● Universitets- og høyskolenivå, lang

2.1 Kompetanse

Blant den sysselsatte delen av befolkningen så hadde 41,6 % universitets- eller høyskoleutdanning. 41,0 % av sysselsatte i Trøndelag hadde videregående som høyeste utdanningsnivå og 19,8 % har grunnskole eller uoppgitt utdanning

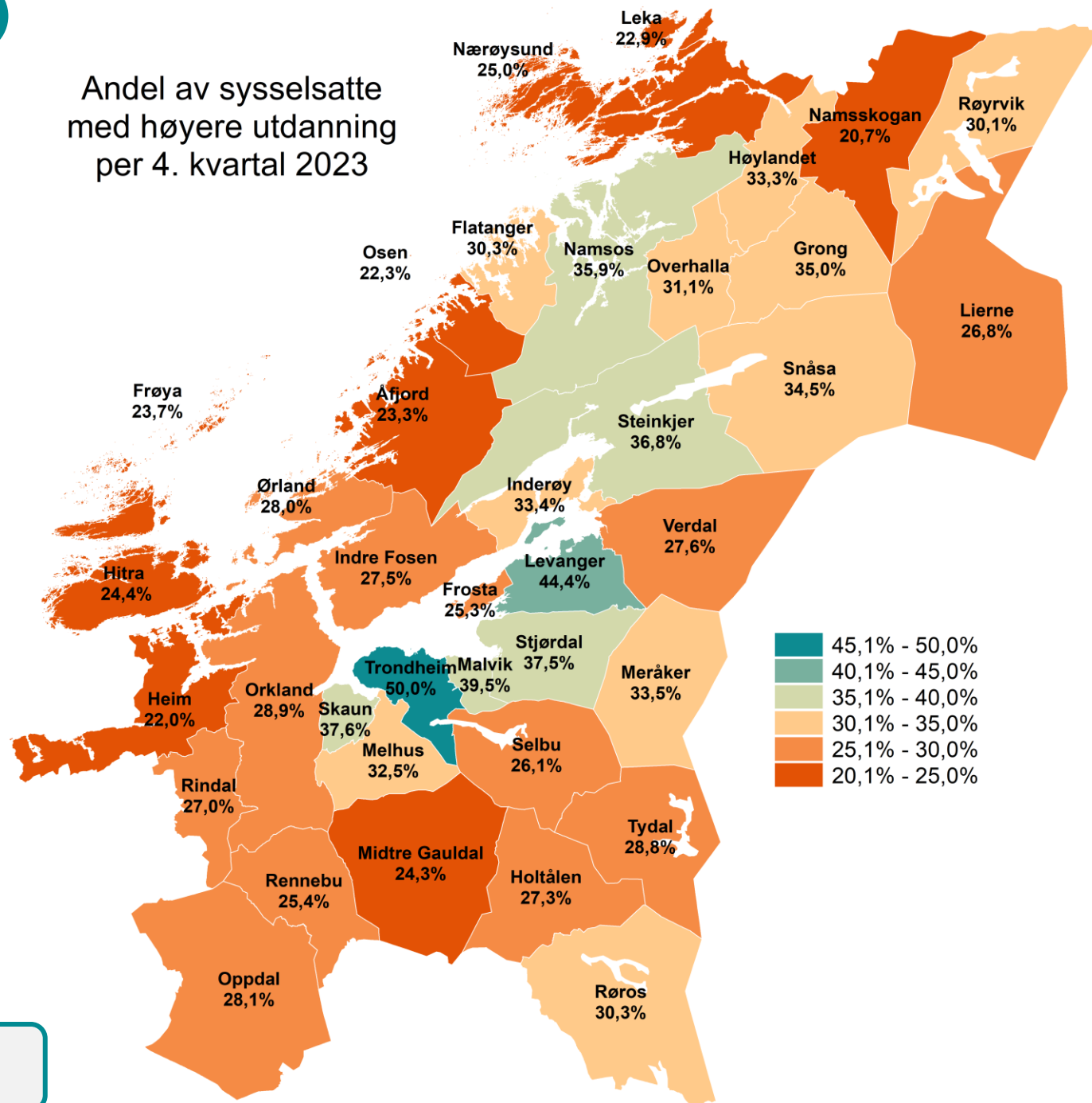
I perioden 2010 til 2023 har antall sysselsatte i Trøndelag med høyere utdanning økt med 46,9 %, over 3 ganger raskere enn den totale sysselsetningsveksten som var på 14,6 %. Til sammenligning har antall sysselsatte med grunnskole som høyeste utdanning blitt gått ned med -0,9 %, mens sysselsatte med videregående som høyeste utdanningsnivå har økt med 0,3 %.

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/sysselsatte-etter-utdanningsniva>

Andel av sysselsatte med høyere utdanning per 4. kvartal 2023

2.1 Kompetanse

I Navs bedriftsundersøkelse for 2023* så oppgir 26 % av virksomhetene i Trøndelag at de hadde mislykkes med å rekruttere personer med ønsket kompetanse. Dette er ned fra 27 % i bedriftsundersøkelsen for 2022. Av de 26 % som rapporterte at de ikke har mislykkes i å rekruttere personer med ønsket kompetanse så var det 17 % som ikke fikk tilsatt noen i det hele tatt, mens 9 % måtte ansette noen med lavere eller annen enn ønsket kompetanse.

På bakgrunn av svarene estimerte Nav at virksomhetene i Trøndelag manglet ca. 5 400 personer i 2023. Det var ned fra 5 665 personer i 2022.

Det er mangel på arbeidskraft innenfor mange yrker, men også i 2023 peker den store mangelen på sykepleiere seg ut. Som tidligere år følger helsefagarbeidere og tømrere og snekkere på lista over yrker med stor mangel.

Arbeidsmarkedet generelt er estimert å være noe mindre stramt i 2023 i forhold til året før, men strammere enn tre år tidligere.

Se også:

<https://trondelagitall.no/statistikk/bedriftsundersokelsen>

* Bedriftsundersøkelsen ble gjennomført i februar-mars 2023 og publisert i mai 2023

Estimert mangel og stramhet i Bedriftsundersøkelsen 2023 og lønnstakere 4. kv. 2022 etter yrke

Yrke	Lønnstakere	Endring lønnstakere 2015-22	Endring lønnstakere 2015-22 (%)	Estimert mangel	Stramhet
Sykepleiere	5 944	250	4,4 %	475	7,4
Helsefagarbeidere	8 580	364	4,4 %	300	3,4
Tømrere og snekkere	4 810	558	13,1 %	175	3,5
Butikkmedarbeidere	14 669	-347	-2,3 %	150	1,0
Kokker	1 927	171	9,7 %	150	7,2
Programvareutviklere	522	183	54,0 %	150	22,3
Rørleggere og VVS-montører	1 711	291	20,5 %	125	6,8
Betongarbeidere	860	121	16,4 %	100	10,4
Lastebil- og trailersjåfører	2 740	78	2,9 %	100	3,5
Legespesialister	1 412	256	22,1 %	100	6,6
Andre helseyrker	107	-83	-43,7 %	75	41,2
Andre salgsmedarbeidere	142	54	61,4 %	75	34,6
Anleggsmaskin- og industrimekanikere	2 034	391	23,8 %	75	3,6
Bussjåfører og trikkeførere	1 451	88	6,5 %	75	4,9
Gatekjøkken- og kafémedarbeidere mv.	1 202	220	22,4 %	75	5,9
Grunnskolelærere	6 884	283	4,3 %	75	1,1
Isolatører mv.	24	0	0,0 %	75	75,8
Servitører	2 407	268	12,5 %	75	3,0
Sports- og aktivitetsinstruktører	474	145	44,1 %	75	13,7
Sveisere	564	3	0,5 %	75	11,7
Systemanalytikere/-arkitekter	2 405	1 040	76,2 %	75	3,0
Vernepleiere	2 344	839	55,7 %	75	3,1

Stramheten i arbeidsmarkedet i Trøndelag på 2,2 mot 2,4 i 2022.. Stramhet er målt som: $[(\text{Estimert mangel}/(\text{Mangel} + \text{Lønnstakere})) * 100]$ Dette er et mål på hvor stor den estimerte mangelen på arbeidskraft er i forhold til størrelsen på arbeidsmarkedet. Jo høyere verdi, jo høyere er mangelen på arbeidskraft i yrket.

2.2 FOU

FoU				
Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Regional innovation scoreboard	138,9	2023	↓ -2,9 %	↑ 1,8 %
FoU utgifter totalt (mill kr)**	12 671	2021	↑ 4,4 %	↑ 13,7 %
FoU utgifter i næringslivet (mill kr)**	5 025	2022	↑ 19,1 %	↑ 18,7 %
Trondheims andel av næringslivets FoU***	85,3 %	2021	↑ 0,9 pp.	N/a
FOU som andel av verdiskaping	5,3 %	2021	↓ -0,2 pp.	↓ -0,4 pp.
FoU årsverk	8 268	2021	↑ 6,0 %	↑ 3,1 %

** Endring vises i nominelle verdier , Ikke justert for inflasjon

*** andel av egenutførte FoU-utgifter

PP. Prosentpoeng

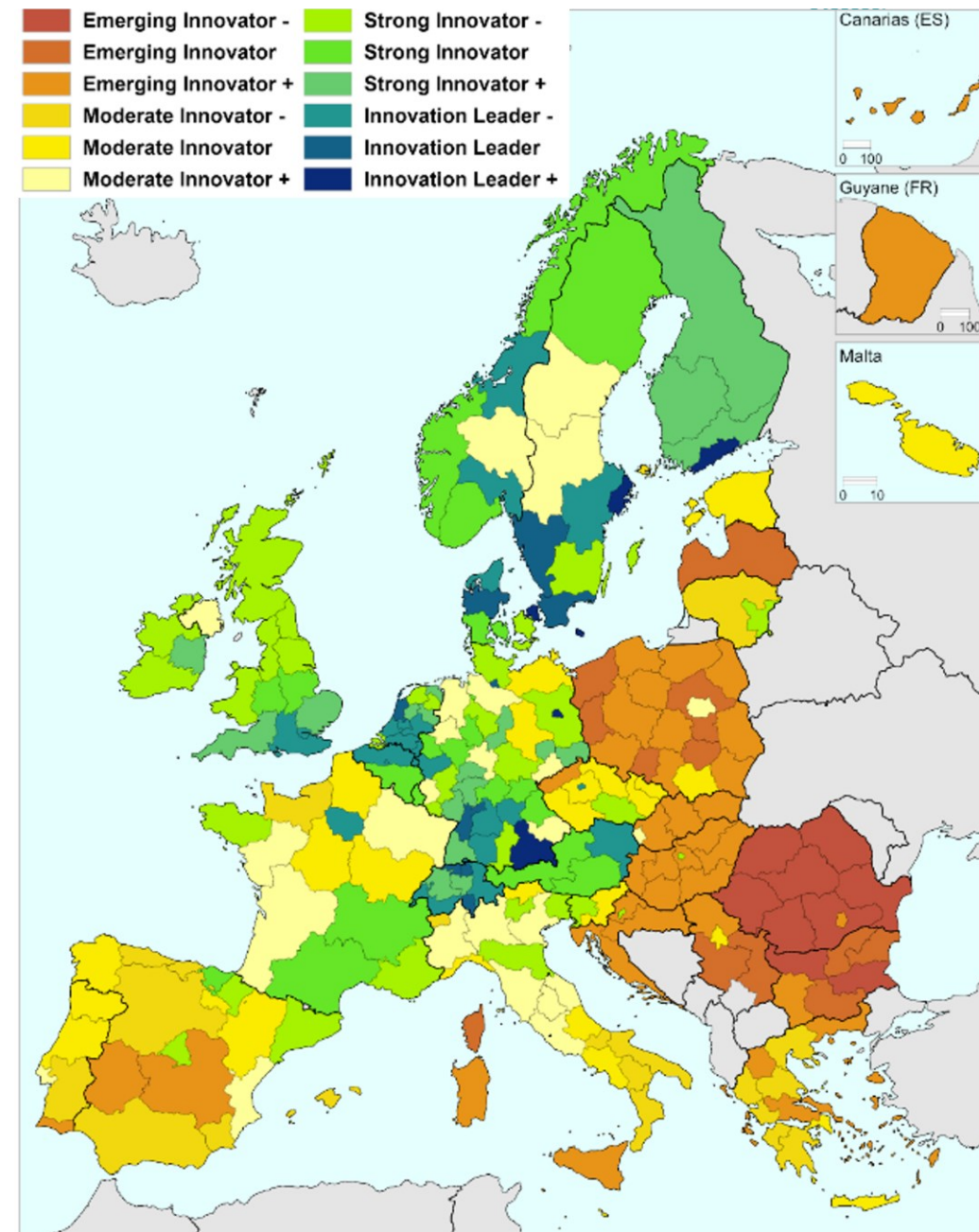
Trøndelag har sterke forskningsmiljøer knyttet til universitetene, forskningsinstitutter slik som Sintef, og i næringslivet, med blant annet forskningsavdelingen til Equinor.

EUs Regional Innovation Scoreboard 2023 (RIS2023) gir en oversikt over den europeiske innovasjonsaktiviteten på regionalt nivå, og viser at Trøndelag er en av de mest innovative regionene i Europa.

Indeksen baserer seg på 21 indikatorer som måler innovasjonsnivået i de ulike regionene. Trøndelag fikk en indeksscore på RIS2023 på 138,9 poeng, der 100 poeng er snittet for alle europeiske regioner i 2016. Dette er en nedgang på 2,9 % sammenlignet med året før, men opp 1,8 % sammenlignet med 4 år tidligere.

8 268 årsverk i Trøndelag var knyttet opp til FoU-virksomhet i 2021. Antall årsverk innen FoU i Trøndelag økte med 6,0 % i 2021, og er opp 3,1 % i perioden 2018-2021.

EUs Regional Innovation Scoreboard 2023

2.2 FOU

De samlede FoU-utgiftene for alle sektorer i Trøndelag var i 2021 på 12,7 milliarder kr, som er 15,9 % av de totale FoU-utgiftene i Norge, og en økning på 4,4 % fra 2020 og opp 13,7 % fra 2018.

Universitets- og høyskolesektoren i Trøndelag brukte i 5,0 milliarder kr på FoU i 2021, noe som er 20,3 % av alle FoU-utgifter til universitets- og høyskolesektoren i Norge. Instituttsektoren, hvor Sintef er den dominerende aktøren i Trøndelag, brukte 3,4 milliarder kr på FoU i 2021. Det er 21,9 % av de totale FoU-utgiftene til instituttsektoren i Norge.

Forskningsmiljøene i Trøndelag er i stor grad lokalisert i og rundt Trondheim. I 2021 så sto Trondheim for ca. 85,3 % av det trønderske næringslivets utgifter til egenutført FoU.

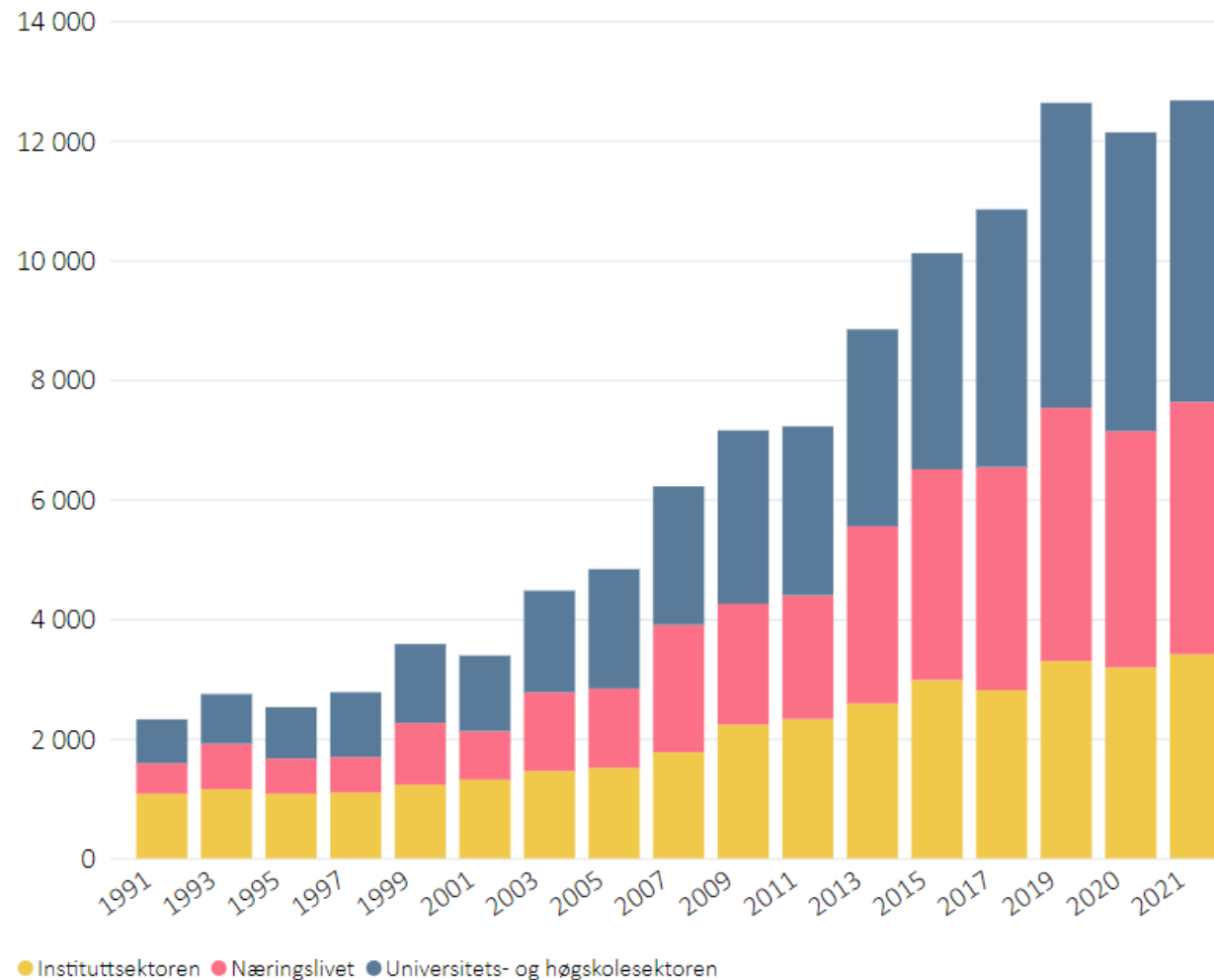
Næringslivet i Trøndelag brukte i 2022 ca. 5 milliarder kr på FoU, noe som er en økning på 19,1 % fra 2021, og opp 18,7 % sammenlignet med 2019. Trøndelag står for 11,5 % av FoU-utgiftene til næringslivet i Norge.

Kostnader til egenutført FoU i Næringslivet (mill kr) i 2021

Trøndelag sør Orkland og øyregionen Trondheim Værnes Levanger/Verdalsøra Steinkjer Fosen Namdal

FoU utgifter (mill. kr) i Trøndelag i perioden 1991- 2021

● Instituttsektoren ● Næringslivet ● Universitets- og høyskolesektoren

Utforsk eksport tallene på:

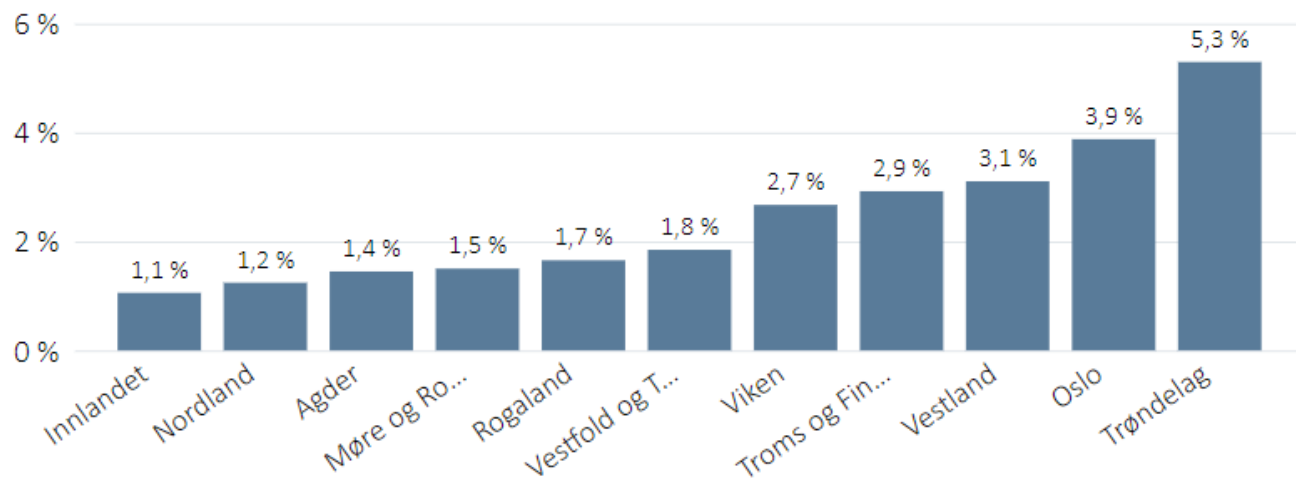
<https://trondelagitall.no/statistikk/fou>

2.2 FOU

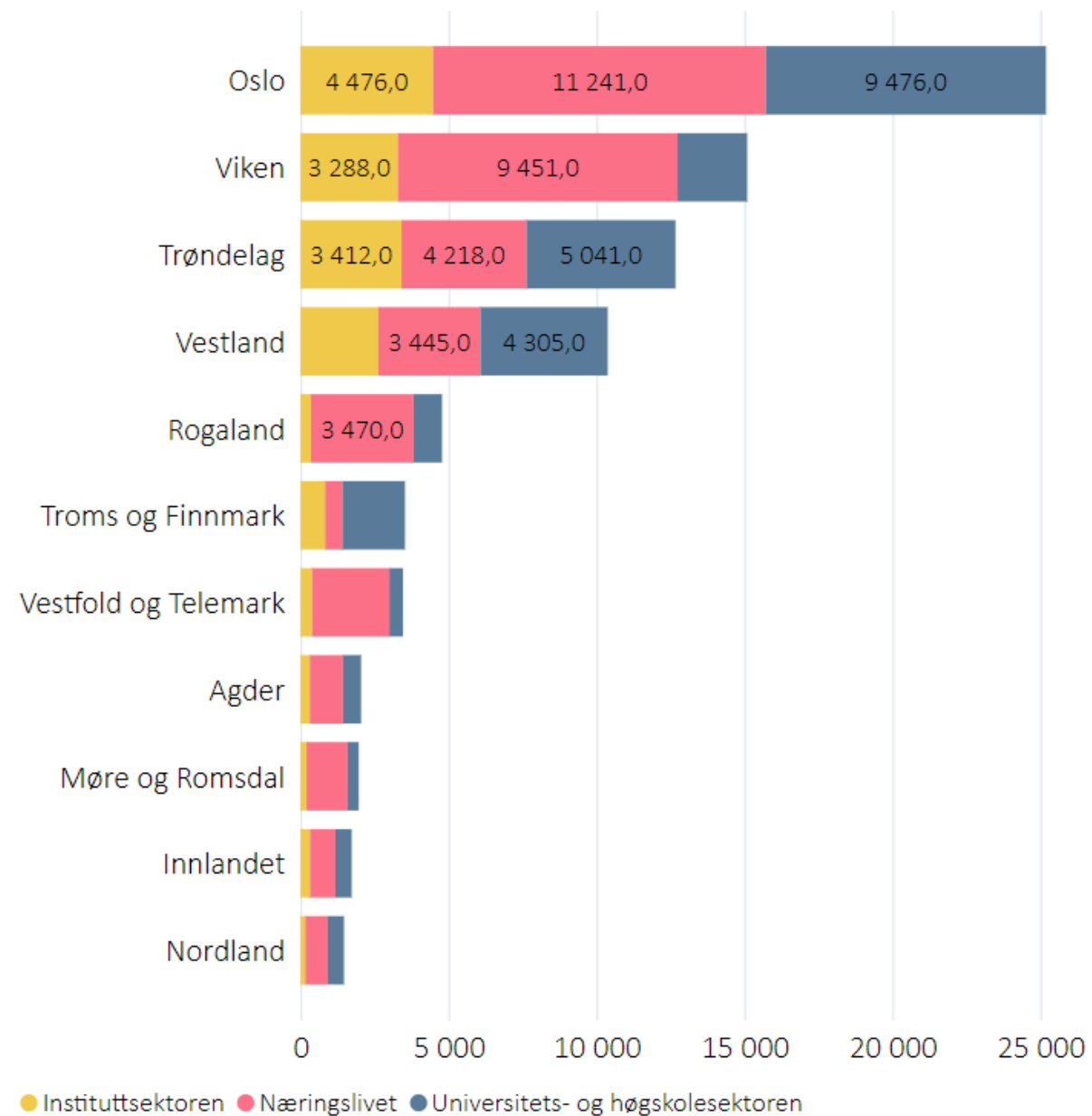
Det er kun Oslo og Viken som totalt sett bruker mer penger på forsknings- og utviklingsarbeid enn Trøndelag.

Hvis man ser FoU-utgiftene i forhold til størrelsen på økonomien, altså som andel av verdiskapingen, er Trøndelag på topp i landet. De totale FoU-utgiftene i Trøndelag utgjorde 5,3 % av fylkets bruttoprodukt i 2021. Dette er nesten dobbelt så høyt som landssnittet. FOU-utgifter som andel av verdiskapingen i Trøndelag gikk ned med 0,2 prosentpoeng i 2021.

FoU utgifter som andel av bruttoprodukt i 2021

FoU utgifter (mill. kr) i 2021

2.3 Eksport

Eksport

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Vareeksport (mill kr)**	44 990	2023	↑ 4,9 %	↑ 59,9 %
Andel av vareeksport som er fisk	61,6 %	2023	↑ 1,0 pp.	↓ -3,0 pp.
Vareeksport som andel av verdiskaping	17,9 %	2021	↑ 5,3 pp.	↑ 5,0 pp.

** Endring vises i nominelle verdier , Ikke justert for inflasjon
PP. Prosentpoeng

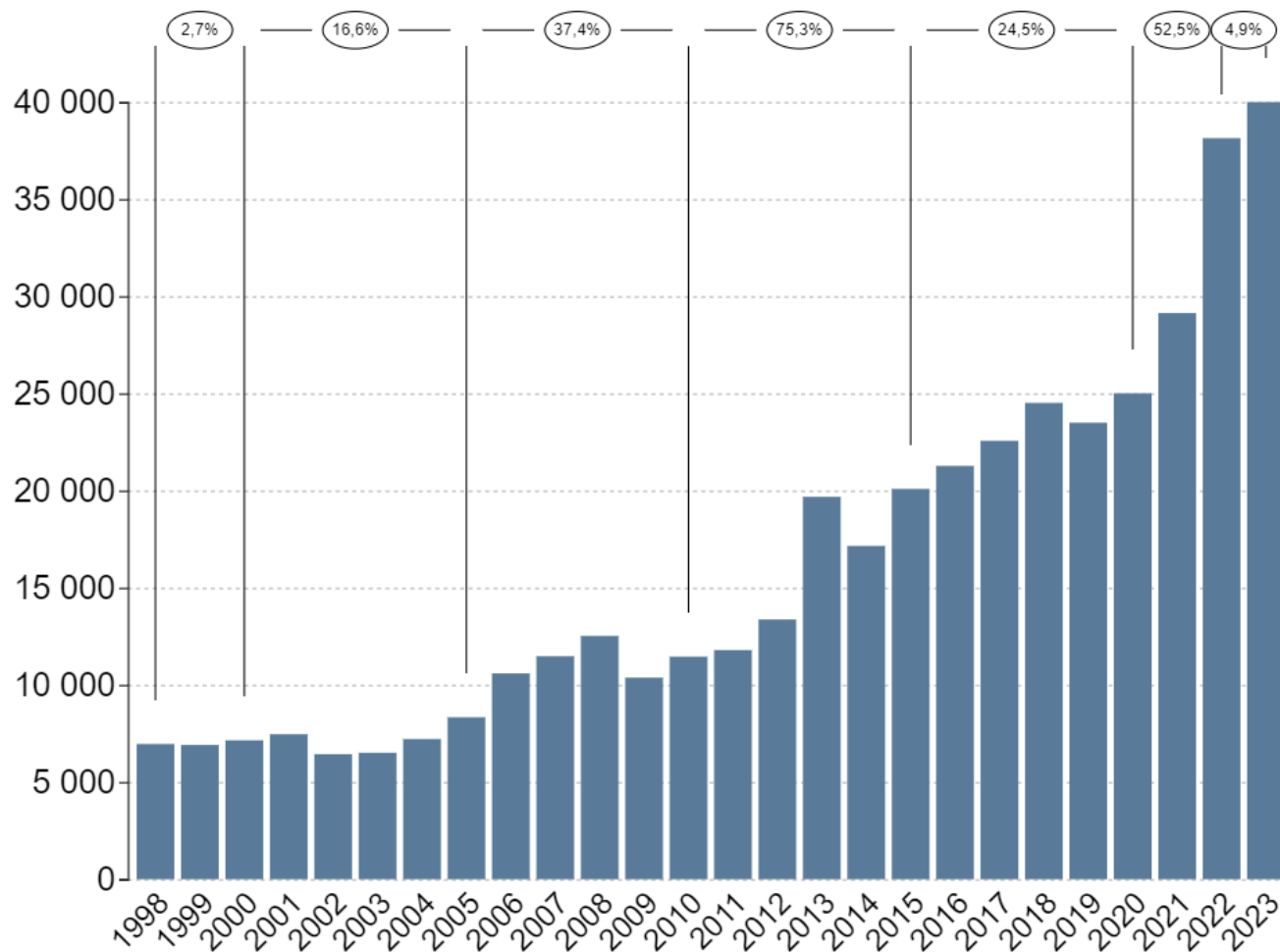
Vareeksporten fra Trøndelag var på 44,5 milliarder kr i 2023, noe som målt i løpende priser er en økning på 4,9 % eller 2,1 milliarder kr, sammenlignet med 2022. Fiskeeksporten økte med 6,7 % eller 1,7 milliarder kr sammenlignet med 2022.

De siste tre årene har vareeksporten fra Trøndelag økt med 59,9 % eller 14,8 milliarder kr. Eksport av fisk har økt med 52,5 % eller 9,5 milliarder kr de siste 3 årene, mens eksport av kjemiske produkter har økt med 98,9 % eller 3,3 milliarder kr.

Fisk er den viktigste eksportvaren fra Trøndelag og sto for 61,6 % av vareeksporten. Fiskeeksporten fra Trøndelag var på 27,7 milliarder kr i 2023.

Lokalisering av flere store lakseslakterier og foredlingsbedrifter i Trøndelag som tar inn fisk fra andre fylker gjør at eksporten enkelte år er litt større enn fylkets egen produksjon skulle tilsi.

Eksport av varer fra Trøndelag (Mill. kr) i perioden 1998 - 2023

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/eksport>

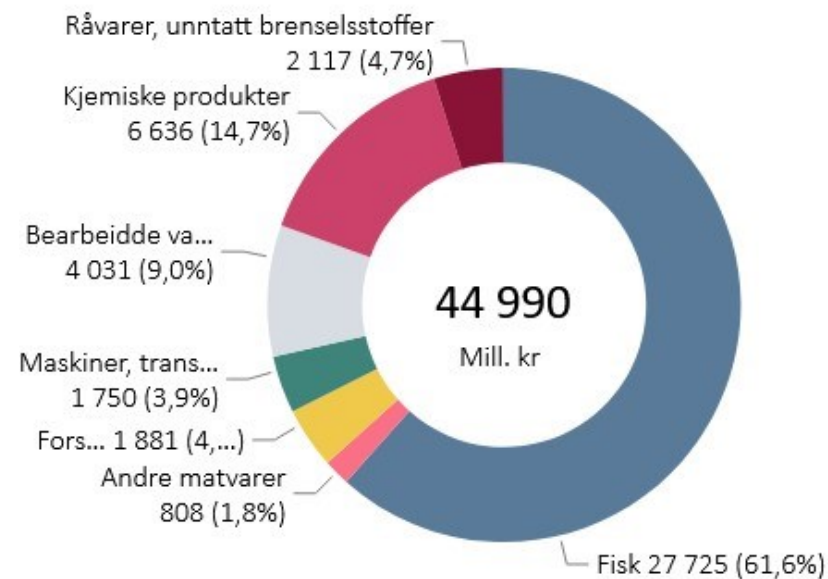
2.3 Eksport

Fisk har gått fra å utgjøre ca. 20 % av trøndersk vareeksport i 1998 til nå å utgjøre 61,6 % av vareeksporten. De siste 3 årene har imidlertid fiskens andel av trøndersk vareeksport gått noe ned.

Verdien av vareeksporten tilsvarer ca. 14,7 % av verdiskapingen i Trøndelag. De siste årene har vareeksporten økt betydelig raskere enn verdiskapingen i Trøndelag.

Om tallene: Eksporttallene på fylkesnivå fra SSB dekker kun vareeksporten, vi har dermed ikke tall på størrelsen av eksporten fra tjenesteytende næringer. Det er imidlertid grunn til å anta at Trøndelag sammen med Oslo har en større andel tjenesteeksport enn snittet for landet. Spesielt fra teknologibedriftene og forskningsmiljøene i Trondheim er det grunn til å anta at det eksporteres en betydelig mengde tjenester.

Eksport av varer fra Trøndelag (Mill. kr) 2023

Vareeksport (mill. kr), fra Trøndelag fordelt på varegruppe.

Varegruppe	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fisk	5 540	5 961	5 471	5 728	8 459	10 736	12 657	14 608	16 201	18 347	16 839	18 176	21 205	25 984	27 725
Andre matvarer	93	98	95	135	167	192	195	226	292	290	453	186	437	578	808
Forskjellige ferdigvarer	844	891	894	936	1 128	1 088	1 252	1 204	1 181	1 220	1 572	1 514	1 690	1 952	1 881
Maskiner, transportmidler og andre varer	1 637	1 887	2 041	1 703	2 388	1 199	2 102	1 787	1 576	1 275	1 386	1 430	1 603	1 578	1 750
Bearbeidde varer gruppert etter materiale	413	436	718	445	447	2 174	731	767	745	2 526	2 466	2 143	2 738	4 246	4 031
Kjemiske produkter	1 266	1 769	1 950	3 648	3 831	2 198	2 914	2 168	2 362	2 953	2 827	3 336	3 662	6 912	6 636
Råvarer, unntatt brenselstoffer	459	389	432	432	561	762	807	853	1 013	963	885	1 347	1 436	1 648	2 117
Brenselstoffer	1	114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	2	41
Uoppgitt	1 418	1 341	1 663	2 011	5 158	947	1 939	2 312	2 013	1	0	-1	0	0	1
Varer i alt	11 671	12 886	13 264	15 038	22 139	19 296	22 597	23 925	25 383	27 575	26 428	28 132	32 775	42 900	44 990

2.4 Trøndelags posisjon

Trøndelags posisjon

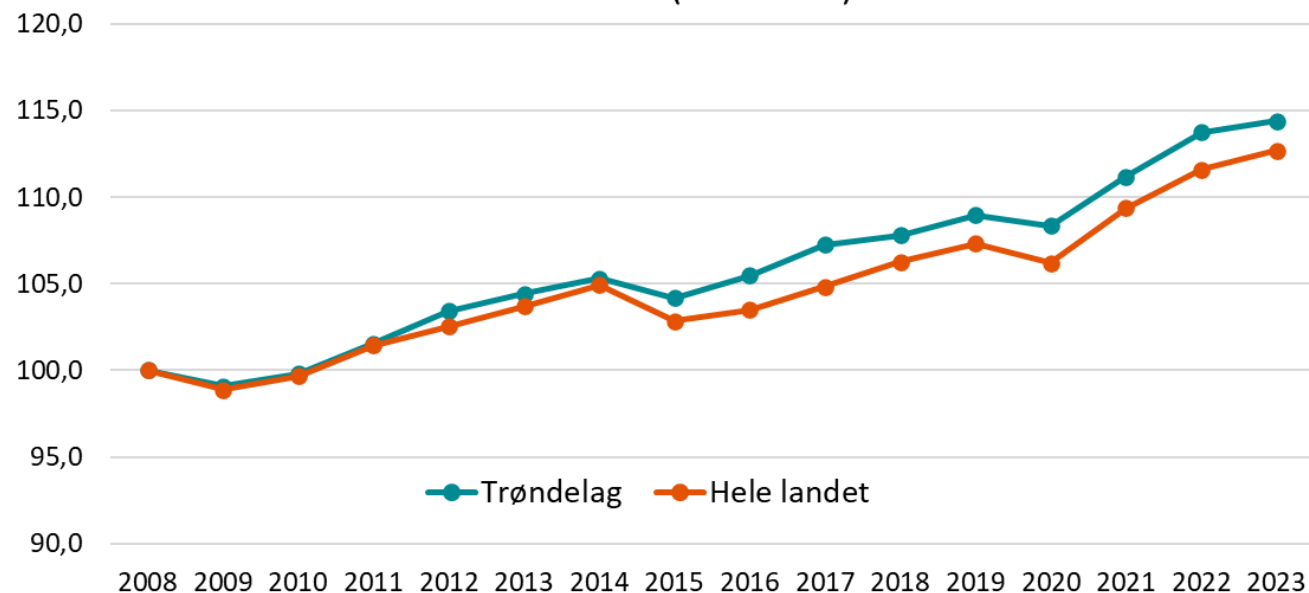
Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Andel av sysselsatte i Norge	8,7 %	2023	0,0 pp.	-0,1 pp.
Andel av Fou utgifter i Norge	15,9 %	2021	0,3 pp.	0,4 pp.
Andel av verdiskaping i Fastlands-Norge	8,1 %	2021	-0,1 pp.	-0,3 pp.
Andel av vareeksport fra Norge	6,4 %	2023	0,1 pp.	0,1 pp.

Trøndelag har 8,7 % av Norges befolkning. Samtidig står fylket for 15,9 % av FoU-utgiftene og 8,7 % av alle arbeidsplassene i Norge. Trøndelag har dermed like mange arbeidsplasser som det folketallet skulle tilsi, samtidig som fylket står for en betydelig større del av FoU-virksomheten i Norge.

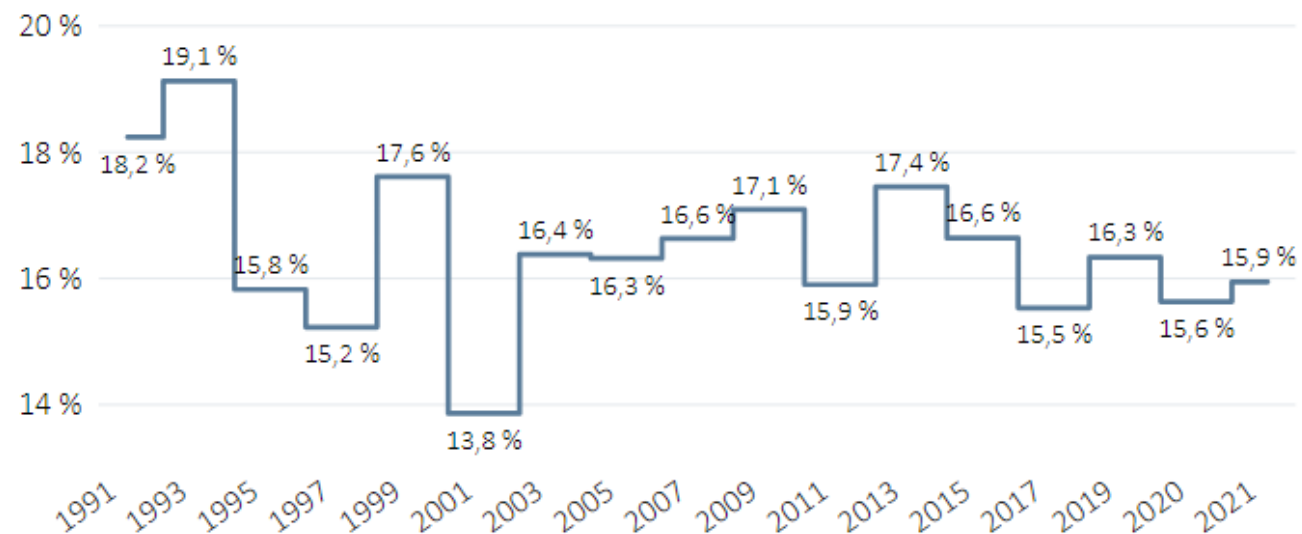
Trøndelag har hatt en sysselsetningsutvikling de siste årene som har vært litt svakere enn den nasjonale utviklingen. De siste 3 årene har antall sysselsatte i Trøndelag økt med 5,6 %, mot et nasjonalt snitt på 6,1 %. Det var hovedsakelig i 2023 at Trøndelag hadde en lavere sysselsetningsvekst enn snittet for landet. I et lengere perspektiv så har sysselsettingen i Trøndelag økt raskere enn nasjonalt snitt.

Når det gjelder FoU-aktivitet så har Trøndelags andel av nasjonale utgifter svingt mellom 15,5 % og 16,3 % de siste 5 årene. Tallene for 2021 er litt opp sammenlignet med året før og tre år tidligere, men er litt ned sammenlignet med to år tidligere.

Utvikling i sysselsetting i Norge og Trøndelag. 2008-2023.
Indeksert (2008=100)

FoU utgifter i Trøndelag som andel av nasjonale FoU utgifter i perioden 1991- 2021

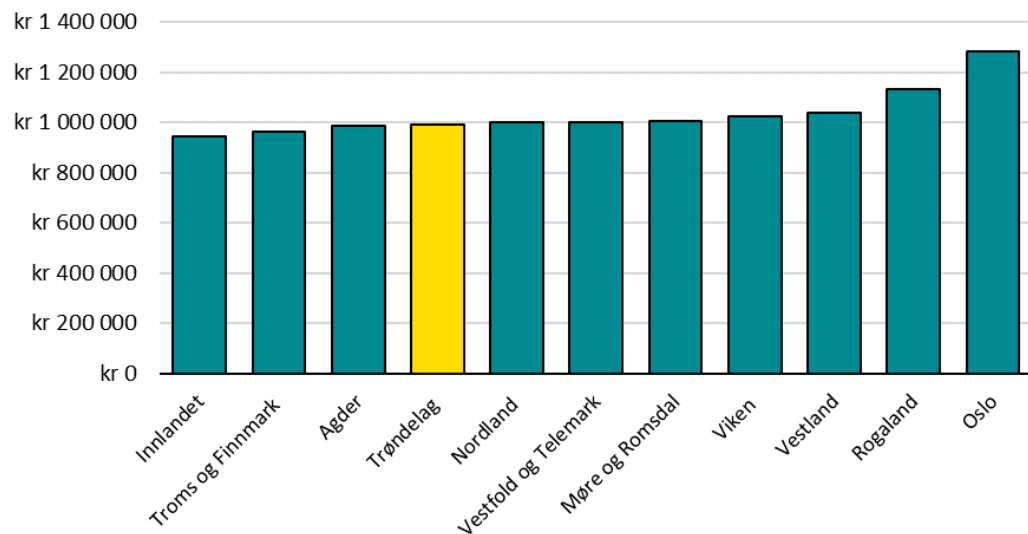
2.4 Trøndelags posisjon

Trøndelag står for kun 8,1 % av verdiskapingen i Fastlands-Norge i 2021. Det at fylket her ligger lavere enn det folketallet skulle tilsi til en viss grad forklares av næringsstruktur og hovedkontoreffekter som trekker mye av verdiskapingen i Norge inn mot Oslo. Trøndelag har lavere verdiskaping per sysselsatte enn mange andre fylker.

Når man ser på utviklingen over 3 år så finner man at Trøndelag har hatt litt svakere utvikling enn landsnittet.

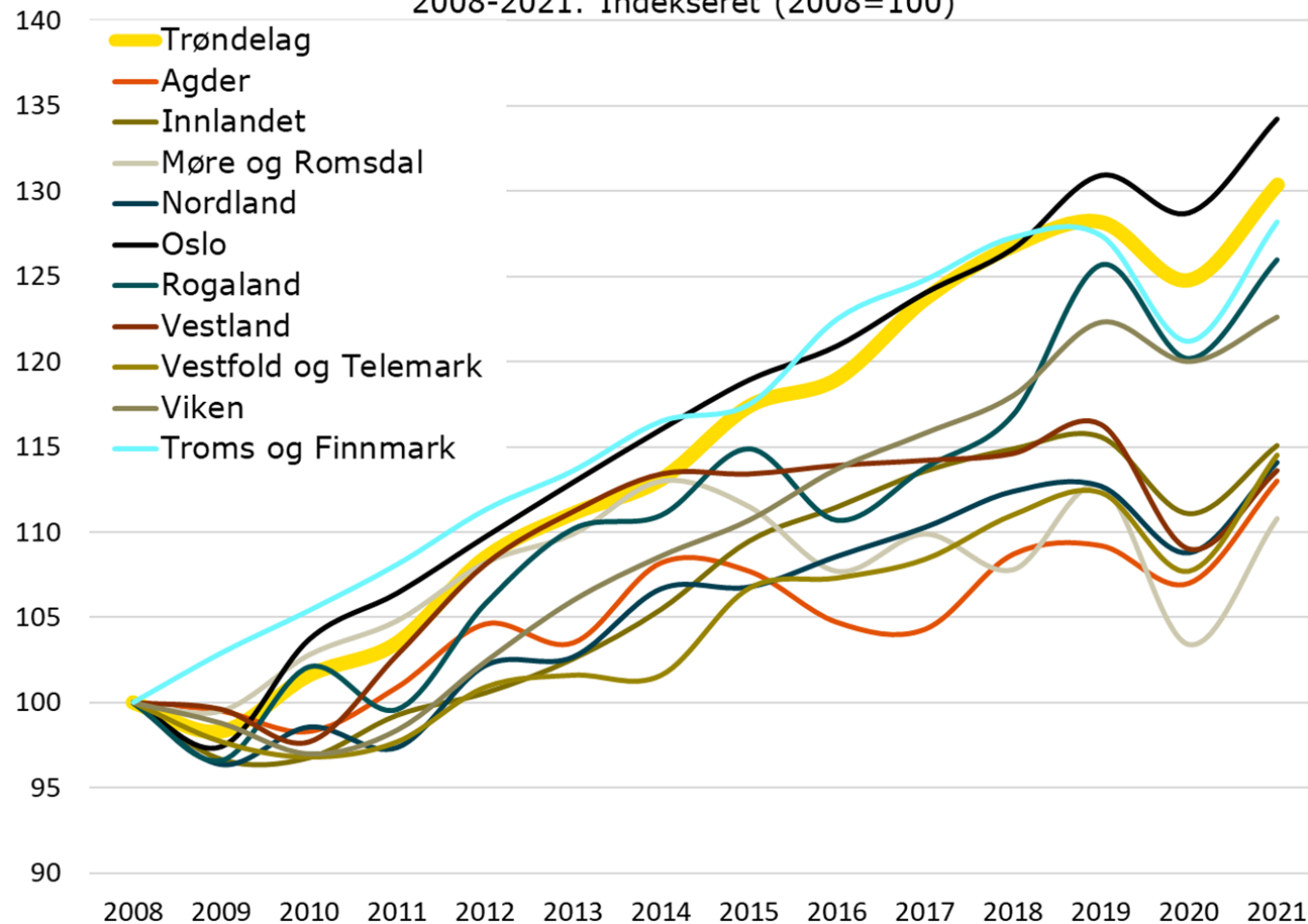
Ser man på et lengre tidsperspektiv så finner man at den trønderske økonomien har vokst raskere enn landssnittet i perioden 2009 til 2021.

Bruttoprodukt per sysselsatte i 2021

Økonomisk vekst i regionene i Norge

Volumendring i bruttoprodukt målt i basisverdi.
2008-2021. Indekseret (2008=100)

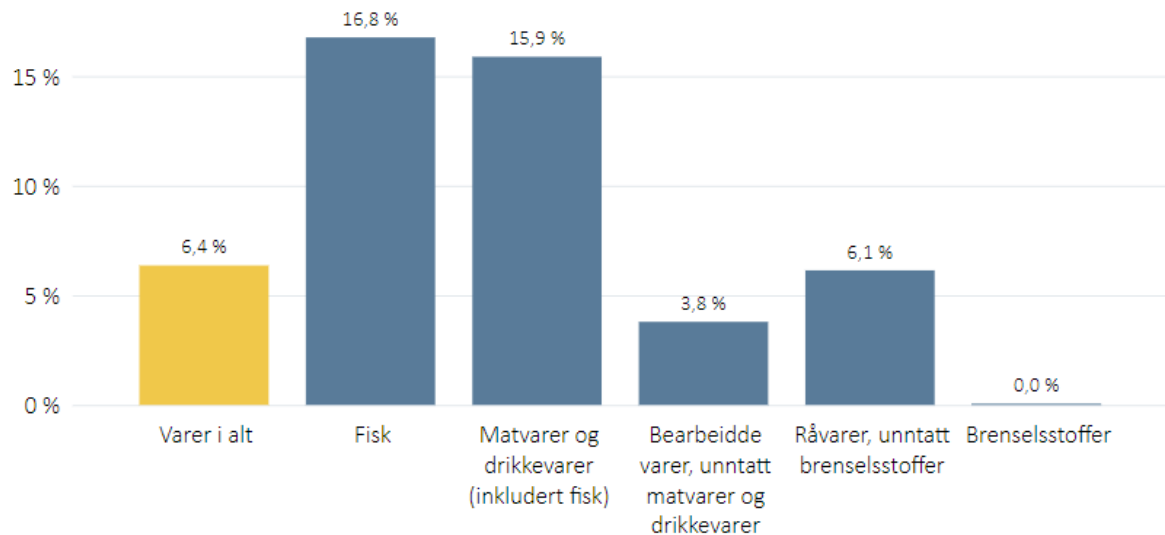
2.4 Trøndelags posisjon

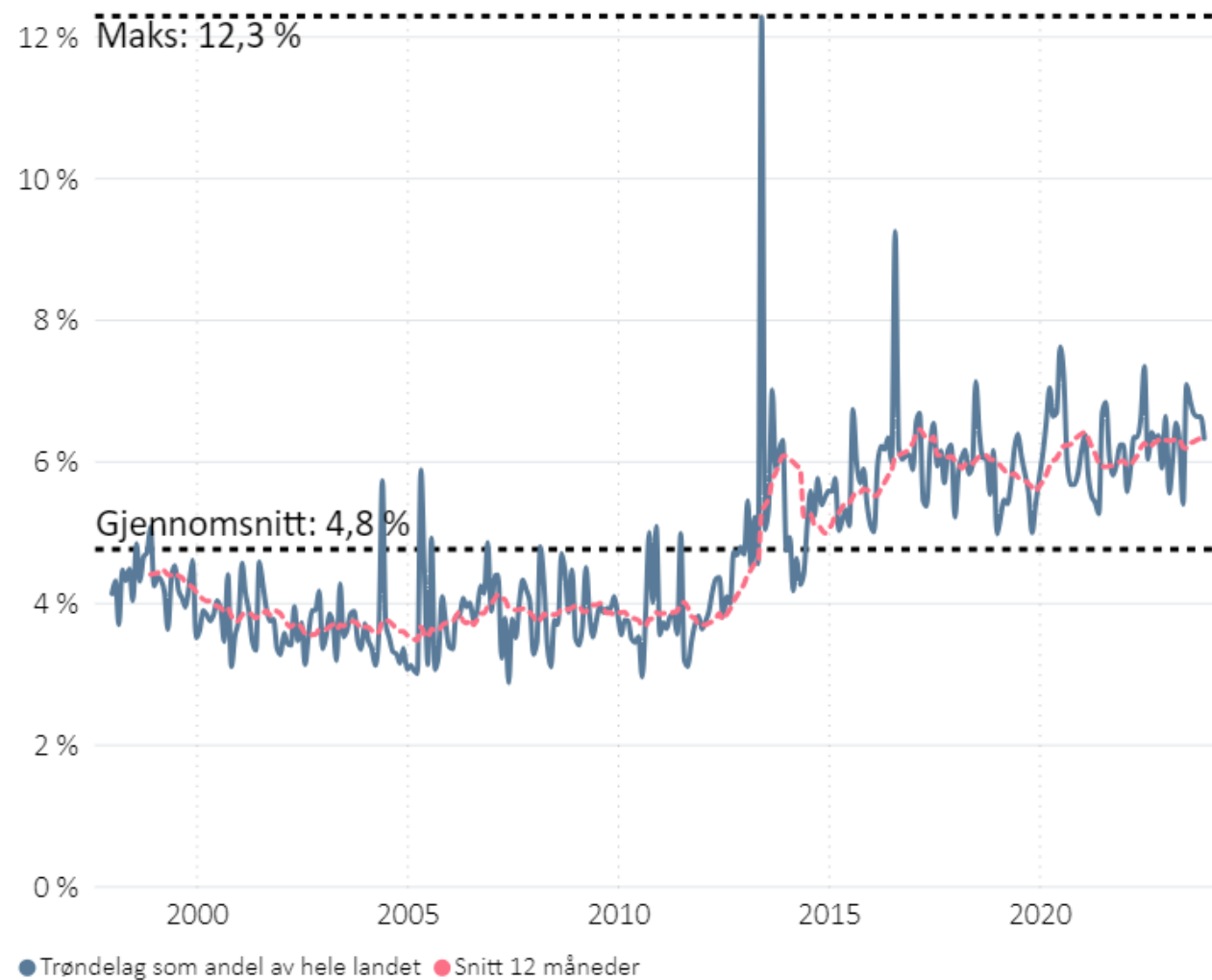
6,4 % av vareeksporten fra Fastlands-Norge kommer fra Trøndelag. Trøndelag har en relativt lav andel eksportrettet industri sammenlignet med en del andre fylker. En sterk vekst i eksporten av fisk har gjort at Trøndelag i treårsperspektiv har økt sin andel av vareeksporten. De siste år så bidro også økt eksport av silisium og papir.

Siden den regionalt fordelte eksportstatistikken kun dekker vareproduserende næringer så gir den ikke et fullstendig bilde av trøndersk eksportvirksomhet. Næringsstrukturen i fylket tilsier at Trøndelag, sammen med Oslo og Viken har en høyere andel eksport fra tekniske-, faglige- og forretningsmessige tjenesteytende næringer enn landssnittet.

Trøndelags andel av fastlandseksporten av varer fra Norge, fordelt på varegruppe

Vareeksport (mill. kr) per måned fra Trøndelag som andel av fastlandseksporten fra Norge, i perioden januar 1998-december 2023.
Eksport av varer i alt

2.5 Lønnsomhet

Lønnsomhet

Indikator	Verdi	År	Endring 1 år	Endring 3 år
Driftsinntekter (mill. kr)**	457 341	2022	↑ 4,8 %	↑ 20,8 %
Driftsmargin (%)	9,5 %	2022	↓ -1,2 pp.	↓ -1,3 pp.
Egenkapitalandel	27,4 %	2022	↑ 0,4 pp.	↑ 2,6 pp.
Egenkapitalavkastning	10,5 %	2022	↓ -3,0 pp.	↓ -4,0 pp.

** Endring vises i nominelle verdier, Ikke justert for inflasjon
PP. Prosentpoeng

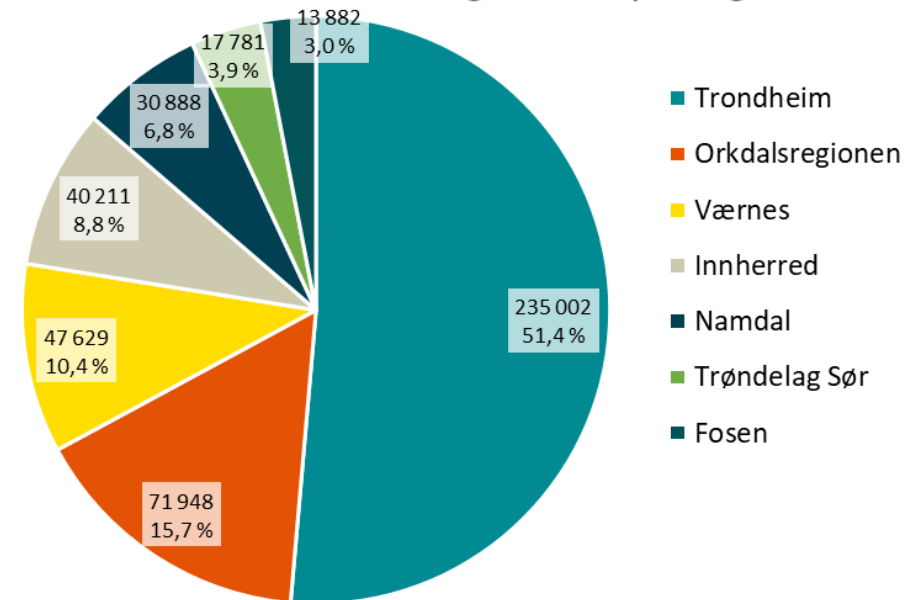
Trønderske bedrifter hadde driftsinntekter på 457,3 milliarder kr i 2022. Noe som var en økning på 4,8 % fra foregående år og på 20,8 % i et treårsperspektiv. Endringen er målt i løpende priser.

51,4 % av driftsinntektene til trønderske bedrifter i 2022 kom fra bedrifter registrert i Trondheim. Dette er ned fra 54,4 % i 2021.

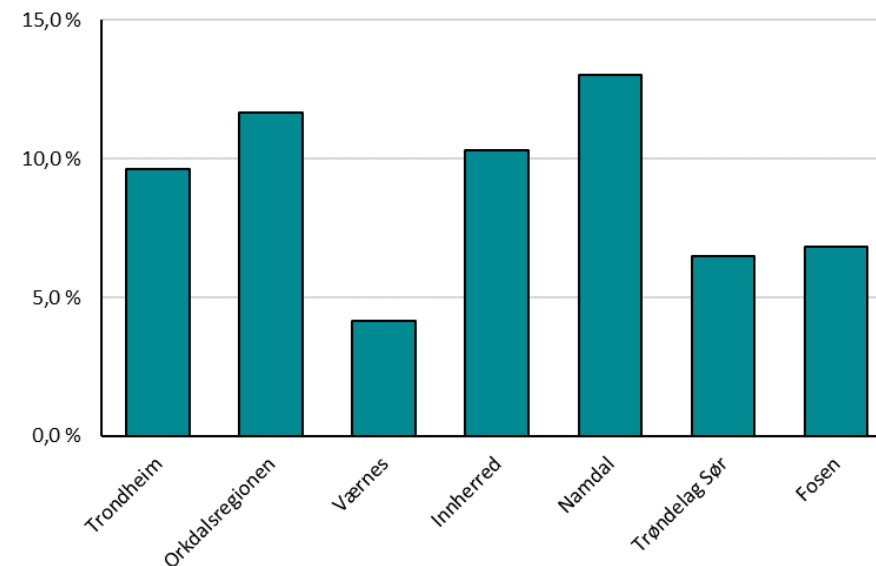
Trønderske bedrifter hadde i snitt en driftsmargin på 9,5 % i 2020. Dette er ned 1,2 prosentpoeng fra foregående år og ned 1,3 prosentpoeng i et treårsperspektiv. Driftsmarginen har i perioden 2011-2022 i snitt vært på 9,8 %.

Det samlede årsresultatet etter skatt til bedriftene i Trøndelag gikk ned 11,0 % i 2022 sammenlignet med foregående år. Dette kommer etter en økning på 47,6 % som følge av gjenhenting etter pandemien i 2021. I et treårsperspektiv har årsresultatet etter skatt til bedriftene i Trøndelag økte med 10,4 %. Bedriftene i Namdalen og Orkdalsregionen hadde samlet sett høyest driftsmargin.

Driftsinntekt (mill. kr) 2022, bedrifter i Trøndelag fordelt på region.

Driftsmargin (%) 2022, bedrifter i Trøndelag fordelt på region

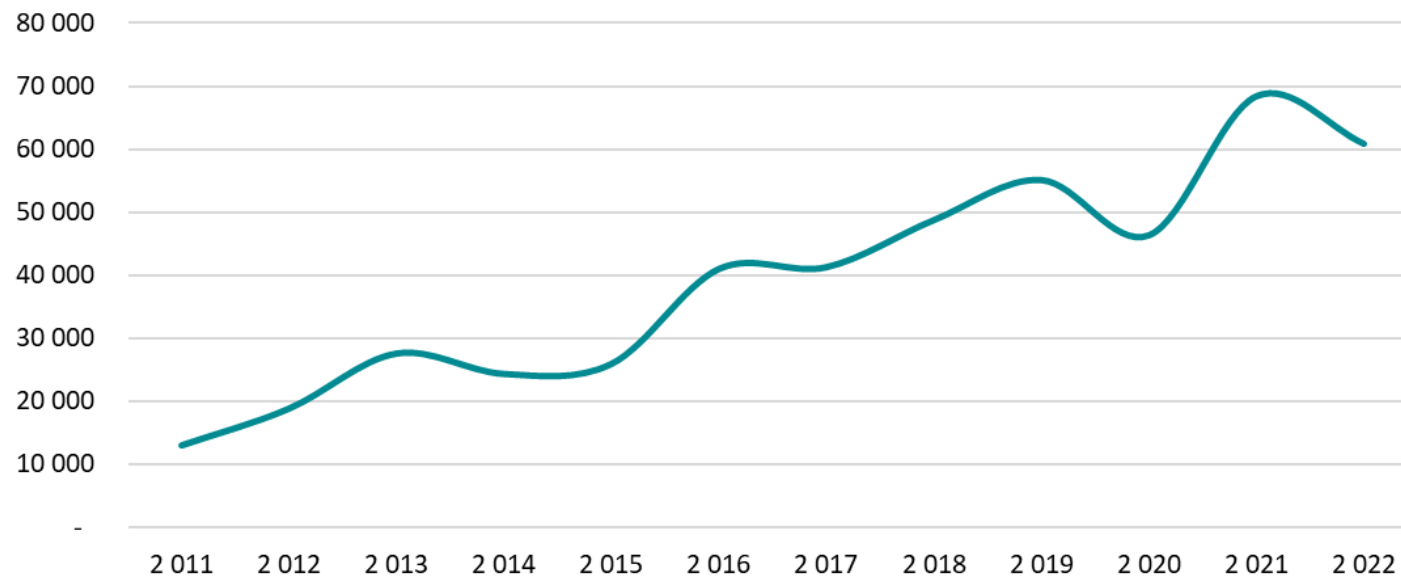

2.5 Lønnsomhet

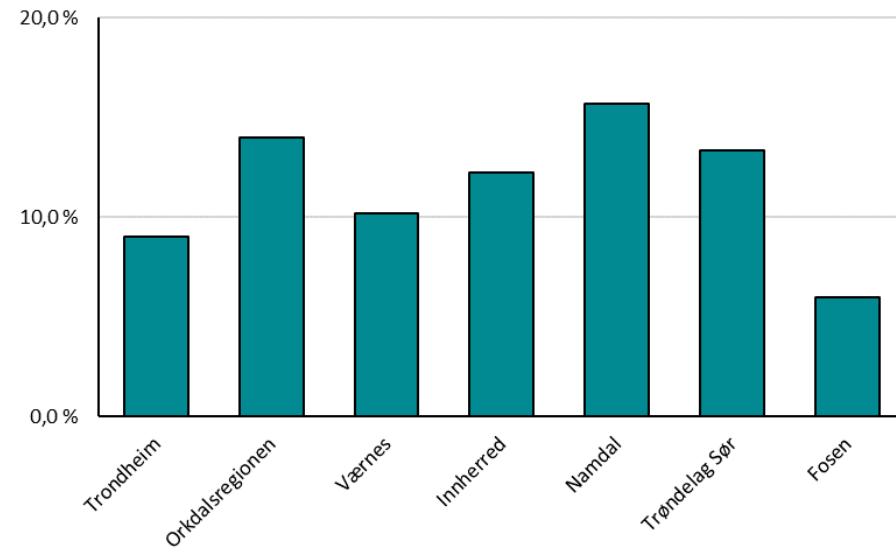
Avkastningen på egenkapital (RoE) til trønderske bedrifter var 10,5 % i 2022, ned fra 13,5 % i 2021. I et treårsperspektiv har avkastningen på egenkapital gått ned med 4,0 prosentpoeng. Bedriftene i Namdalen og Orkdalsregionen hadde høyest egenkapitalavkastning. I disse regionene finner man blant annet flere store oppdrettsselskaper med høy egenkapitalavkastning.

Trønderske bedrifter hadde i snitt en egenkapitalandel på 27,4 % i 2022. Banker og andre finansielle foretak som generelt har lavere egenkapital andel er inkludert i disse tallene og påvirker snittet. Dette forklarer blant annet at egenkapitalandelen for bedriftene i Trondheim var på 23,3 %. Bedriftene i Namdalen hadde høyeste egenkapitalandelen.

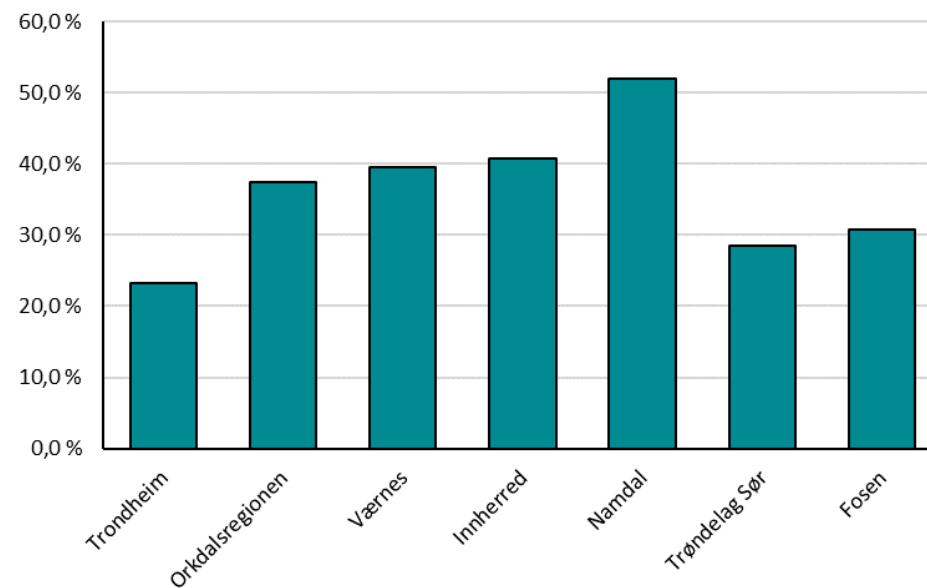
Årsresultat (mill. kr) bedrifter registrert i Trøndelag

Egenkapitalavkastning (%) 2022, bedrifter i Trøndelag fordelt på region

Egenkapitalandel (%) 2022, bedrifter i Trøndelag fordelt på region

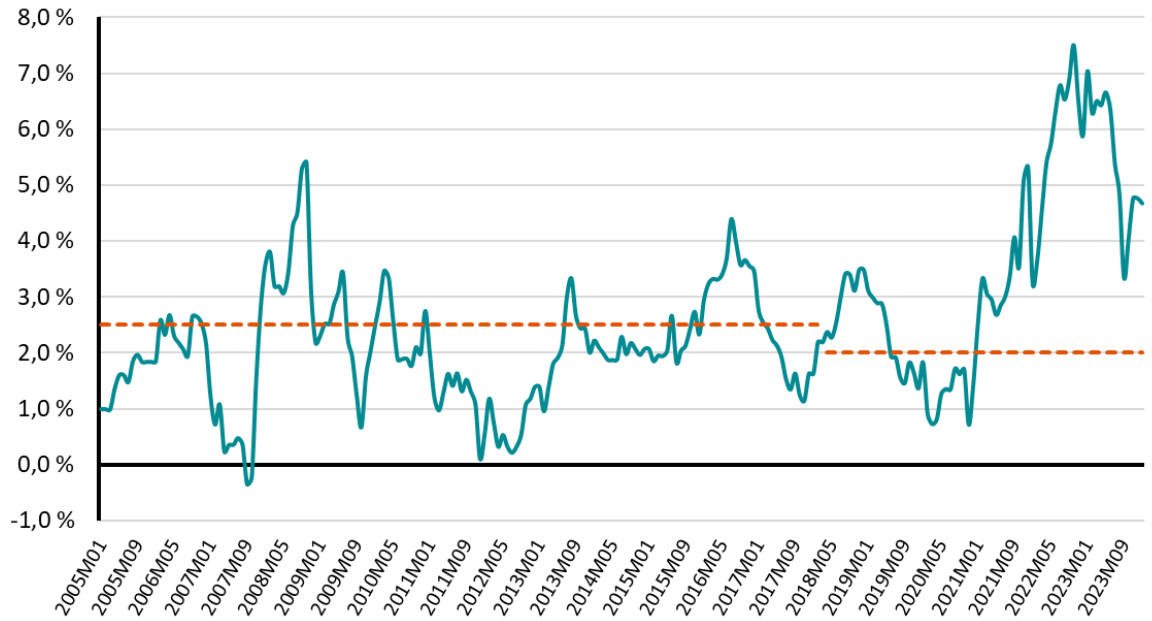

Del 3. Konjunkturutvikling

Mens del 1 og 2 av notatet viser indikatorer for næringsutviklingen i Trøndelag som er knyttet opp mot målene for bruken av regionale utviklingsmidler, så fokuserer del 3 på mer generelle utviklingstrekk knyttet til konjunkturutvikling og er ment for gi ekstra kontekst til indikatorene i del 1 og 2.

Indikatorene i del 3 publiseres også med lavere forsinkelse enn indikatoren brukt i del 1 og 2, slik at de si større grad gir en informasjon om nåsituasjonen for økonomien.

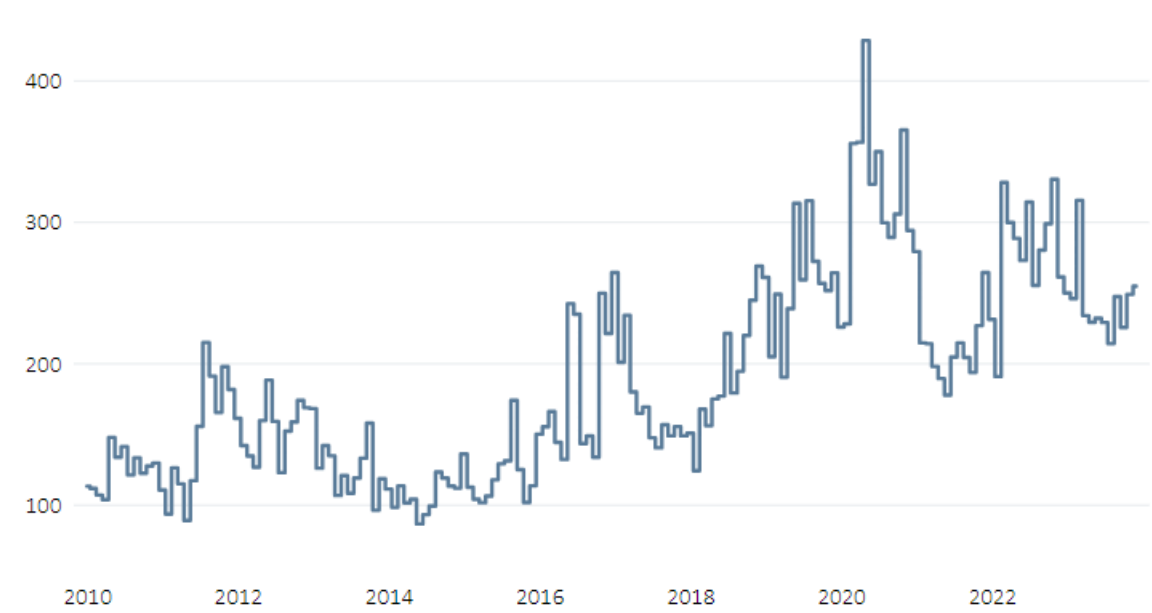
Konsumprisindeks 12 månedersendring januar 2005 - januar 2024

Oljeprisen (Europe Brent Spot Price FOB, Daily) og Dollar/Norske kroner i perioden 04.01.2010-21.02.2024

Global Economic Policy Uncertainty Index 01.01.2010-01.12.2023

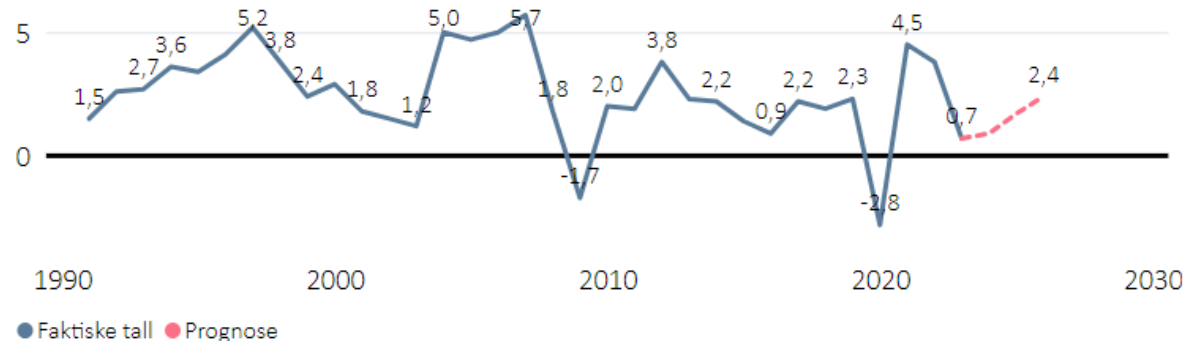

3.1 Konjunkturtendens

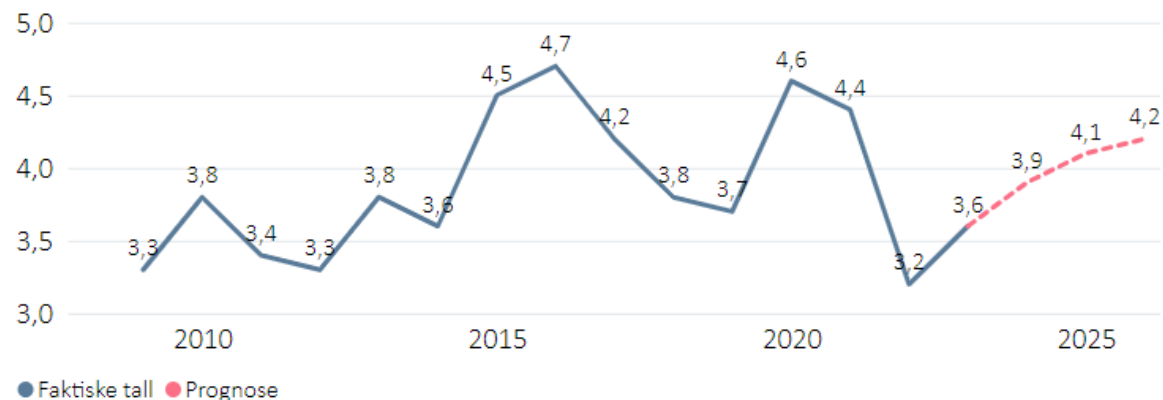

Konjunkturtendensene fra SSB. Økonomiske analyser 4/2023
Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskap og prognoser

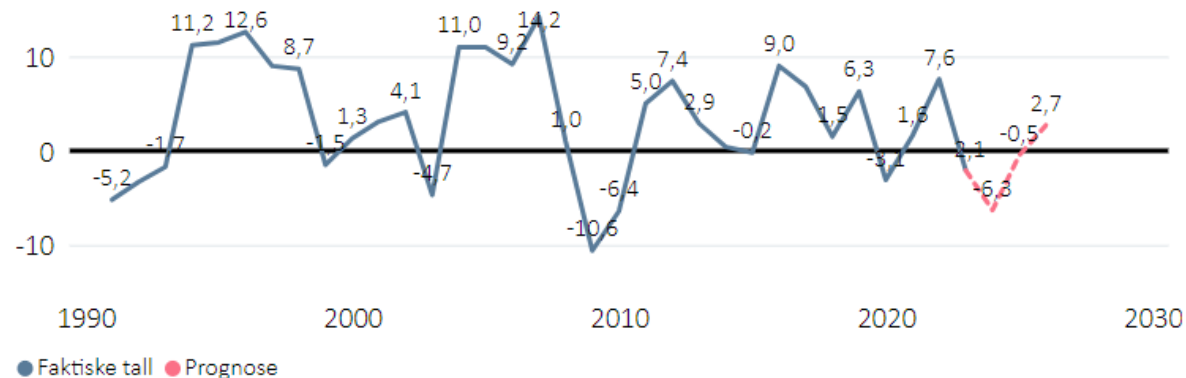
BNP Fastlands-Norge 1991-2026. Prosentvise endringer fra foregående år.

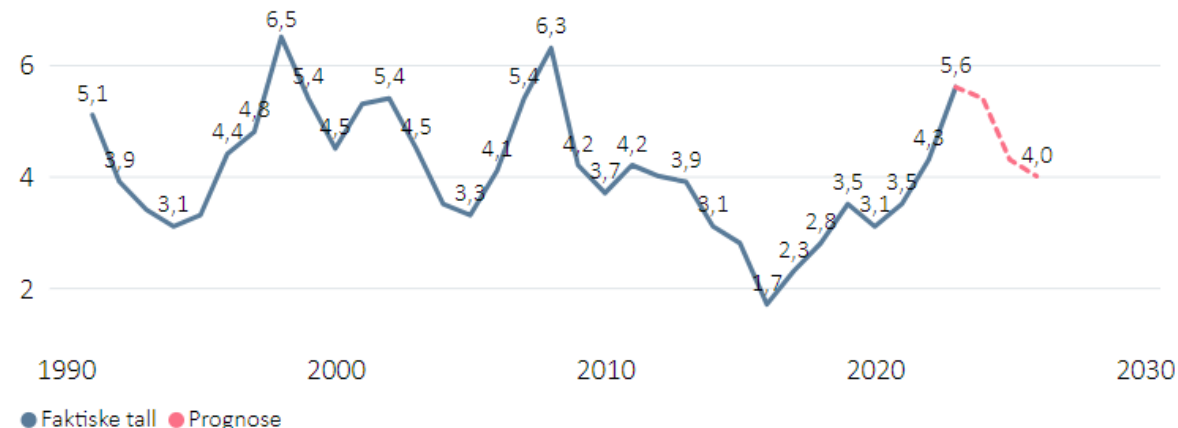
Arbeidsledighetsrate (nivå) 2009-2026.

Bruttoinvestering Fastlands-Norge 1991-2026. Prosentvise endringer fra foregående år.

Årslønn 1991-2026. Prosentvise endringer fra foregående år.

3.2 Styringsrenten

I Pengepolitisk rapport 4/23, som ble publisert 14. desember 2023, var vurderingen til Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet at styringsrenten trolig ville holdes på 4,5 prosent en god stund fremover. Prognosen indikerte en styringsrente som blir liggende på 4,5 prosent frem til høsten i 2024, før den gradvis avtar.

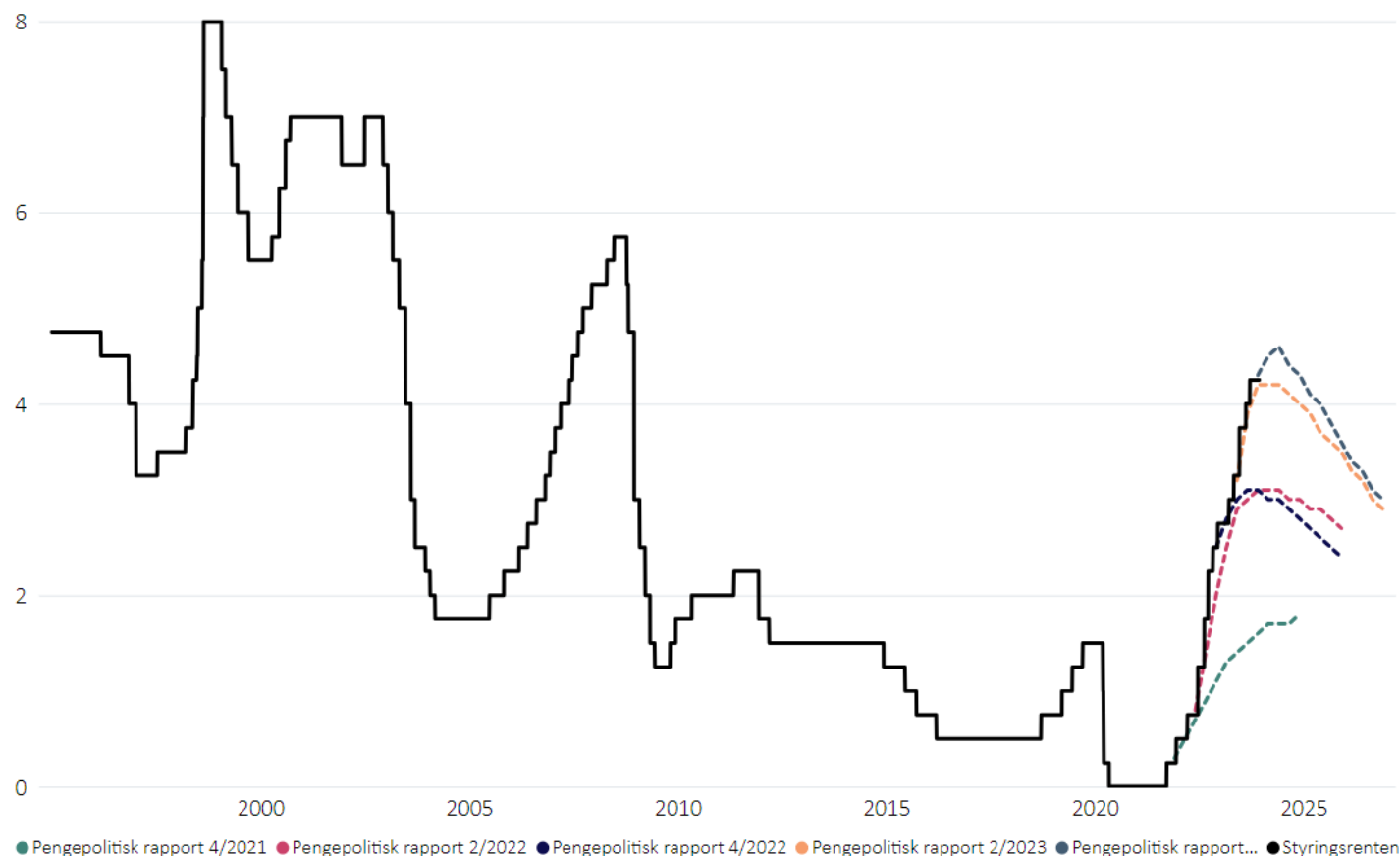
Prisveksten er ved inngangen av 2024 klart over målet. Den underliggende prisveksten har avtatt noe, men er fortsatt høy. Arbeidsledigheten er lav, men veksten i økonomien er svak.

Arbeidsledigheten ble anslått å øke noe, mens inflasjonen er ventet å avta og nærme seg målet for pengepolitikken som er årlig vekst i konsumprisene nær 2 prosent over tid.

Det er usikkerhet om den videre utviklingen i norsk økonomi. Dersom kostnadsveksten i bedriftene holder seg oppe, eller kronen igjen svekker seg, kan prisveksten holde seg høy lenger enn tidligere anslått. Da kan Norges bank måtte heve renten igjen.

Dersom vi får en kraftigere oppbremsing i norsk økonomi eller inflasjonen faller raskere, kan renten bli satt ned tidligere enn antatt.

Styringsrenten og rentebaner fra Pengepolitisk rapport

Utforsk eksport tallene på:

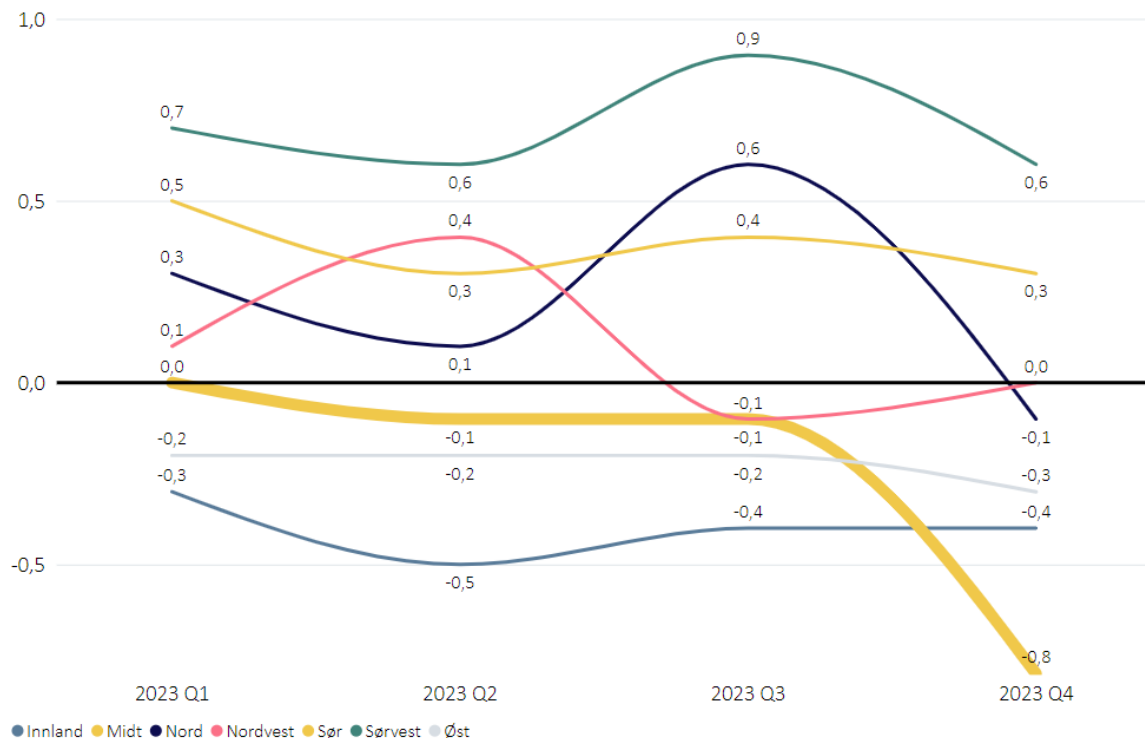
<https://trondelagitall.no/statistikk/konjunkturtendens>

3.3 Regionalt nettverk

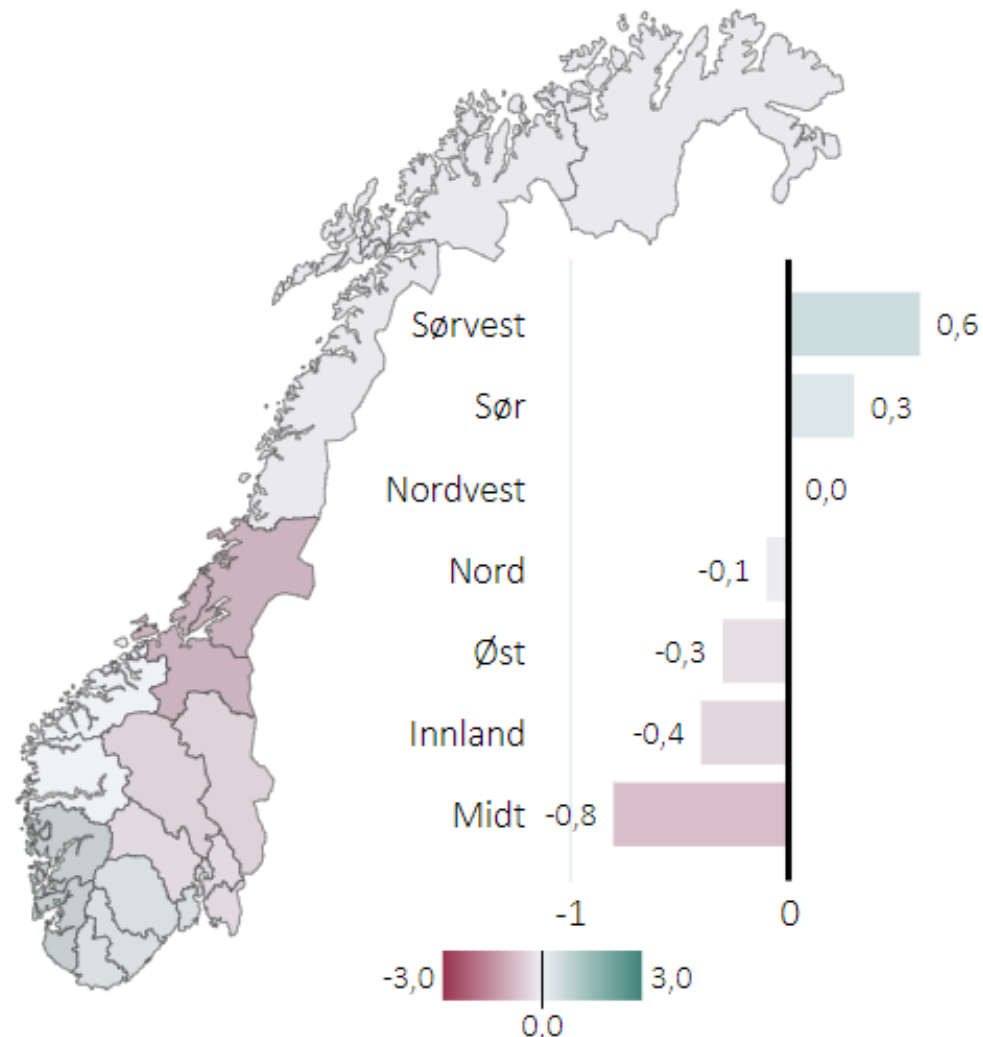
I 4. kvartal 2023 var det bedriftslederne i Trøndelag som var mest negative til den økonomiske utviklingen i følge Norges Banks regionale nettverks indikator for økonomisk utvikling .

Regionalt nettverks indikator for økonomisk utvikling går fra +3 (Svært positiv økonomisk utvikling) til -3 (Svært negativ økonomisk utvikling), der null representerer en normalsituasjon. Bedriftene i nettverket blir spurt om hvordan de på en skala fra -3 til +3 vil tallfeste den økonomiske situasjonen i sin bedrift sett i lys av forhold som etterspørsel, lønnsomhet og utsikter. Den regionale indikatoren er gjennomsnittet av svarene i den enkelte region.

Indikator for økonomisk utvikling. Norgs Banks Regionale nettverk i perioden 2023 Q1-2023 Q4

Regionalt nettverk 2023 Q4 Indikator for økonomisk utvikling

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/regionalt-nettverk>

3.4 BNP nasjonalt

Bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge økte 0,7 % i 2023, målt i faste priser. I 4. kvartal økte BNP med 0,2 %.

Utviklingen i norsk økonomi i 2023 var blandet. Hovedbildet er at veksten har avtatt på grunn av den svake utviklingen i den innenlandske etterspørselen forårsaket av rentehevelsene, økte priser og svak utvikling i husholdningenes reallønn.

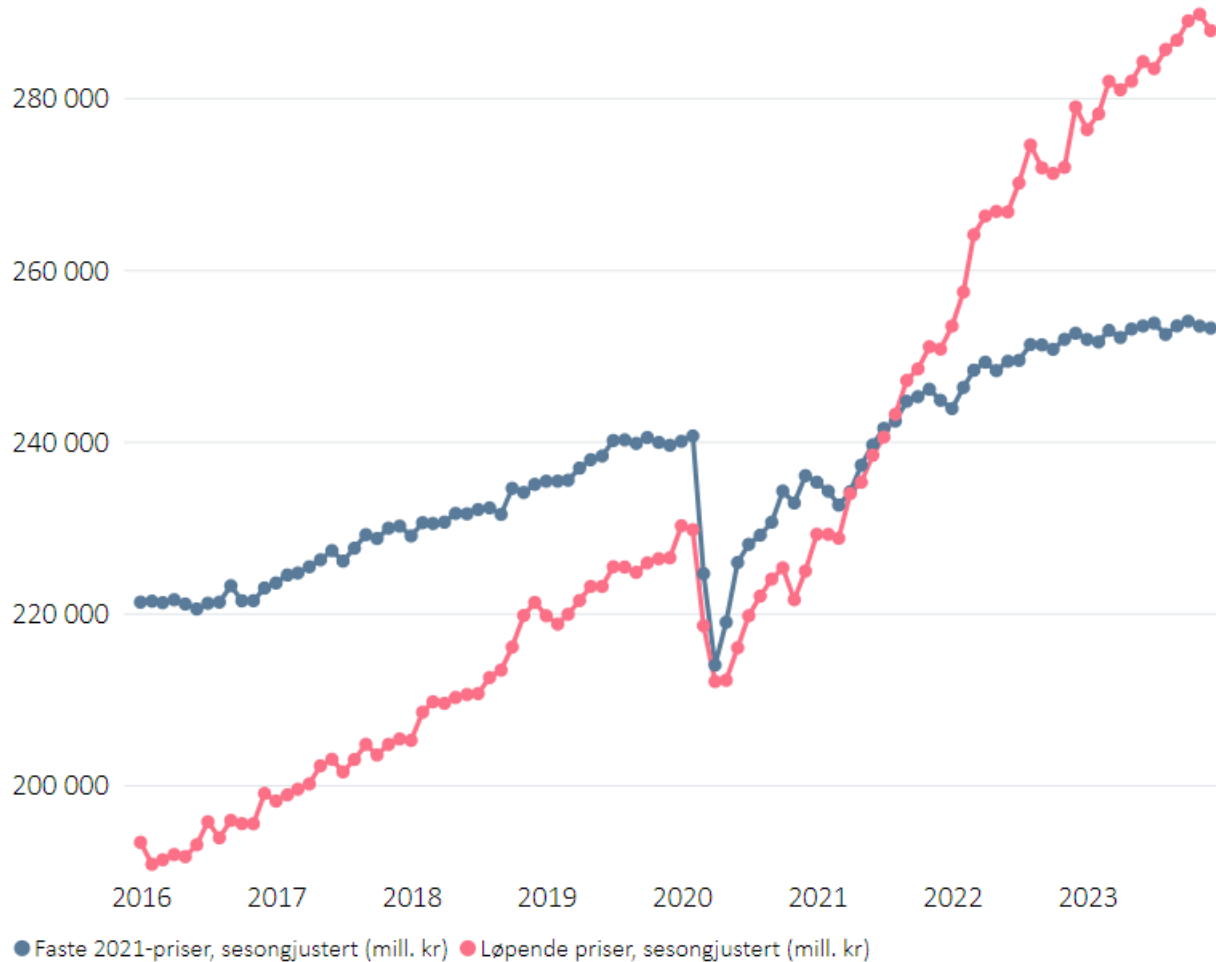
Husholdningenes konsum økte med over 100 milliarder kroner i 2023, men hele økningen skyldtes økte konsumpriser

Enkelte næringer har utviklet seg svakere enn andre. Fallende etterspørsel etter boliger har trukket ned aktiviteten i bygge- og anleggsvirksomheten. Redusert varekonsum har bidratt til en nedgang i varehandelsnæringen.

Etterspørselen fra offentlig forvaltning vokste i 2023, og investeringene i fastlandsnæringene og på norsk sokkel ligger på et høyt nivå historisk sett.

Det har bidratt til å holde aktiviteten i økonomien oppe, til tross for nedbremsingen i husholdningenes etterspørsel.

Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge, basisverdi millioner kr, sesongjustert, januar 2016- desember 2023

Utforsk eksport tallene på:
<https://trondelagitall.no/statistikk/verdiskaping>

3.5 NHOs medlemsundersøkelse

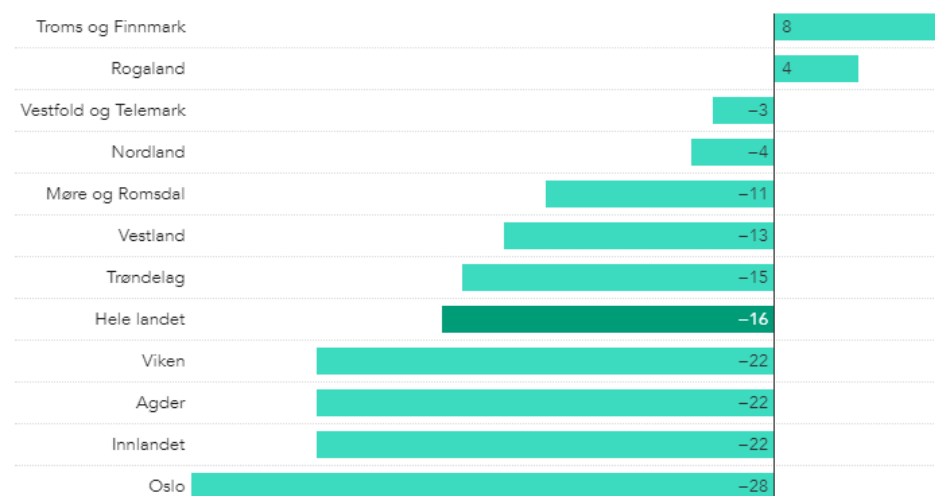
NHOs medlemsundersøkelse gjennomføres ved bruk av et nettbasert skjema som er sendt til alle NHOs medlemsbedrifter.

Resultatene er ikke vektet for bedriftenes størrelse eller bransjetilhørighet. En stemme er en stemme, enten bedriften er liten eller stor, og uavhengig av hvilken bransje den representerer.

I 4. kvartal 2023 var det en overvekt av respondenter i Trøndelag som rapporterte en forverring i markedsutsiktene. 34 % rapporterte forverring, 15 % rapporterte bedring og 52 % rapporterte undrede markedsutsikter. Det var også en overvekt av respondenter som forventer nedgang i sysselsettingen de neste 6 månedene.

Sysselsetningsutsikter per fylke

Differanse andel som skal øke og redusere sysselsettingen de neste 6 månedene i prosentpoeng

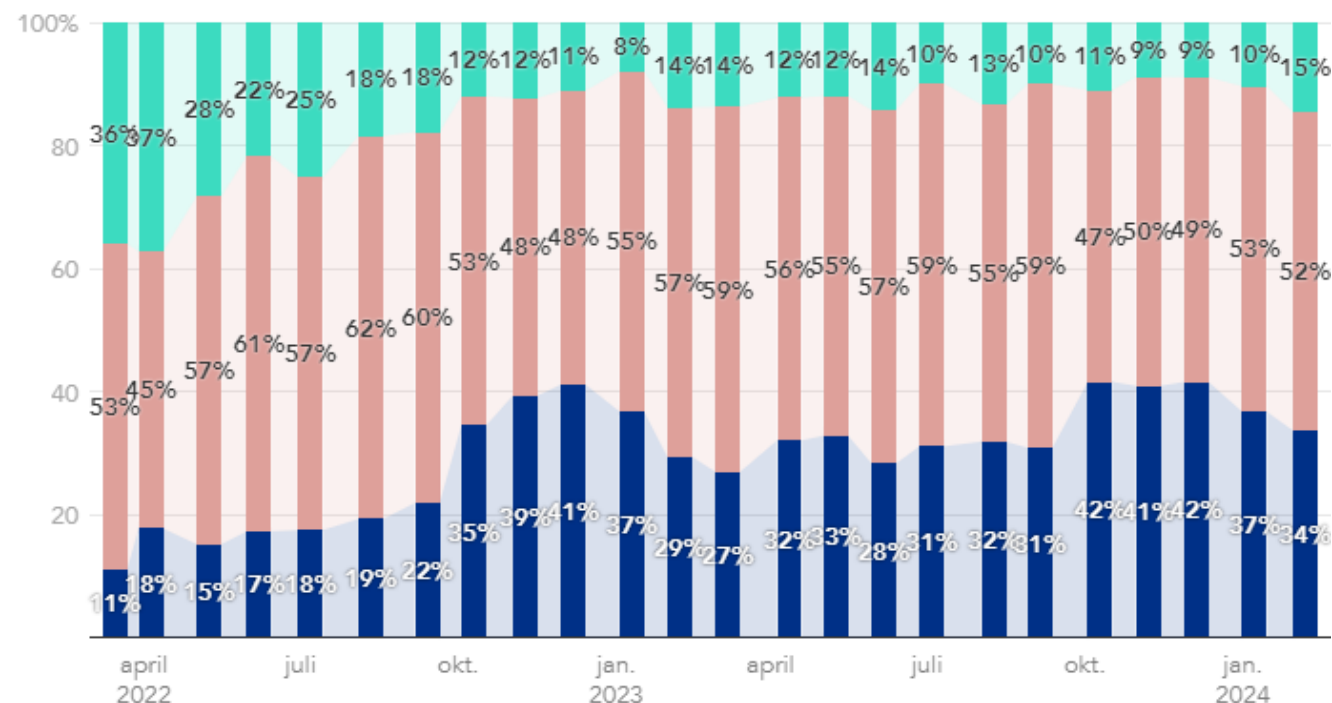

Tallene er vektet men ikke sesongjustert. Tall for 4. kvartal 2023.

Markedsutsikter for NHO-bedrifter i Trøndelag

Bedriftenes vurdering av markedsutsiktene over tid

■ Forverring/nedgang ■ Uendret ■ Bedring/økning

Tallene er uvektede og ikke sesongjustert. Andel som svarer vet ikke/ikke relevant vises ikke.

Utforsk eksport tallene på:

<https://trondelagitall.no/statistikk/nho-nokkeltall-norsk-naeringsliv>